

การประเมินโครงการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการบริหาร
จัดการของโรงเรียนบ้านคลองคู๋ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

นางสาวสิริกานต์ สารีกา

การศึกษาครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2558

**An Evaluation of the Information and Communication Technology
for Administration Project of Ban Klongdoo School under
Phetchabun Primary Education Service Area Office 3**

Miss Sireekan Sariga

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Educational Evaluation

School of Educational Studies

Sukhothai Thammathirat Open University

2015

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การประเมินโครงการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
เพื่อการบริหารจัดการของโรงเรียนบ้านคลองคู่อู่ สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

ชื่อและนามสกุล นางสาวสิริกานต์ สาริกา

แขนงวิชา การวัดและประเมินผลการศึกษา

สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. บุญศรี พรหมมาพันธุ์

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 5 สิงหาคม 2559

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. บุญศรี พรหมมาพันธุ์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. ทาลัต รักษัตย์)

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรรณพ จินะวัฒน์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การประเมินโครงการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อ
การบริหารจัดการของโรงเรียนบ้านคลองคู๋ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

ผู้ศึกษา นางสาวสิริกานต์ สาริการหัสนักศึกษา 2552500478

ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การประเมินผลการศึกษา)

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. บุญศรี พรหมมาพันธุ์ ปีการศึกษา 2558

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ประเมินปัจจัยเบื้องต้นของโครงการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการบริหารจัดการของโรงเรียนบ้านคลองคู๋ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 (2) ประเมินกระบวนการดำเนินงานของโครงการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อการบริหารจัดการของโรงเรียนบ้านคลองคู๋ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 และ (3) ประเมินผลผลิตของโครงการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อการบริหารจัดการของโรงเรียนบ้านคลองคู๋ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร ครู กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และนักเรียน ปีการศึกษา 2558 จำนวนทั้งสิ้น 235 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยปรากฏว่า (1) การประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้น โดยภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับ มาก คือ เรื่องการแต่งตั้งกรรมการดำเนินงาน งบประมาณในการดำเนินงาน จำนวนคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์อื่น (2) การประเมินด้านกระบวนการ โดยภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก คือ เรื่อง การวางแผนการดำเนินงาน โครงสร้างการบริหารงาน การดำเนินงาน และ(3) การประเมินด้านผลผลิต โดย ภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก คือ เรื่อง การได้รับความรู้จากการจัดกิจกรรมตามโครงการ หน่วยงานภายนอกและชุมชนได้รับข้อมูลและให้ความร่วมมือ ส่วนความพึงพอใจที่มีต่อโครงการ โดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก คือ บุคลากรมีความกระตือรือร้นเต็มใจให้บริการ การดำเนินงาน หรือ การปฏิบัติงานของผู้รับผิดชอบเป็น ไปอย่างรวดเร็วมีขั้นตอน ซึ่งผลการประเมินเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

คำสำคัญ การประเมินโครงการ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ประถมศึกษา

Independent study title: An Evaluation of the Information and Communication Technology for Administration Project of Ban Klongdoo School under Phetchabun Primary Education Service Area Office 3

Author: Miss Sireekan Sariga; **ID:** 2552500478;

Degree: Master of Education (Educational Evaluation);

Independent study advisor: Dr. Boonsri Prommapun, Associate Professor;

Academic year: 2015

Abstract

The objectives of this study were (1) to evaluate the input of the Information and Communication Technology for Administration Project of Ban Klongdoo School under Phetchabun Primary Education Service Area Office 3; (2) to evaluate the process of the Information and Communication Technology for Administration Project of Ban Klongdoo School under Phetchabun Primary Education Service Area Office 3; and (3) to evaluate the product of the Information and Communication Technology for Administration Project of Ban Klongdoo School under Phetchabun Primary Education Service Area Office 3.

The research informant group totaling 235 persons consisted of school administrators, teachers, school board members, parents, and students of Ban Klongdoo School, Phetchabun province in the 2015 academic year. The employed research instrument was a questionnaire. Statistics for data analysis were the percentage, mean, and standard deviation.

The results showed that (1) regarding the input evaluation, it was found that the overall rating mean of the Project's input was at the high level, with the following items receiving rating means at the high level: the appointment of the Project Operation Committee, the budget for operation, and the number of computers and accessories; (2) regarding the process evaluation, it was found that the overall rating mean of the Project's process was at the high level, with the following items receiving rating means at the high level: the planning for operation, the administration structure, and the operation process; and (3) regarding the output evaluation, it was found that the overall rating mean of the Project's output was at the high level, with the following items receiving rating means at the high level: the obtaining of knowledge from organizing the Project's activities, and the outside agencies and the community receiving the information and providing the cooperation. Regarding the satisfaction with the Project, it was found that the overall rating mean of the satisfaction with the Project was at the high level, with the following items receiving rating means at the high level: the personnel were enthusiastic and willing to provide the services, and the operation or work performance of the personnel in charge of the Project was swift and in accordance with the work performance steps. Thus, the evaluation results met the pre-determined criteria.

Keywords: Project evaluation, Information and communication technology, Primary education

กิตติกรรมประกาศ

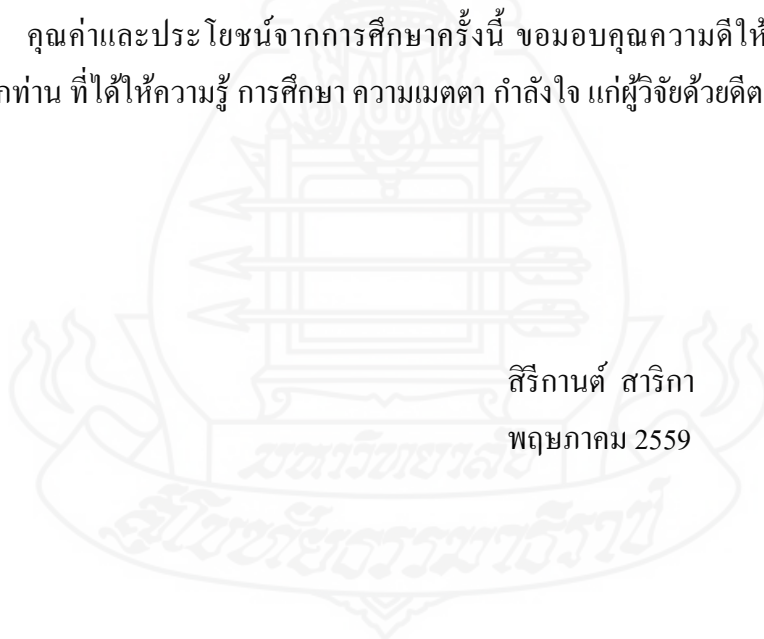
การศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีโดยความกรุณาอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.บุญศรี พรหมมาพันธุ์ อาจารย์ที่ปรึกษาค้นคว้าอิสระ คณาจารย์แขนงการวัด และประเมินผล สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ ให้คำแนะนำและติดตาม การศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้ นับตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งเสร็จสมบูรณ์ด้วยดีมาโดยตลอด ผู้วิจัย รู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ได้กรุณาตรวจสอบความถูกต้องของเครื่องมือที่ใช้ใน งานวิจัย ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน รวมถึงหัวหน้าหน่วยงานกองการศึกษาของ องค์การบริหารส่วนตำบลคลองกระดังง์ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม รวมทั้งผู้ที่มี ส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่ได้กล่าวนามไว้ ที่ได้ให้ความรู้ ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะต่างๆและให้ กำลังใจในการค้นคว้าอิสระในครั้งนี้จนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ขอมอบคุณความดีให้กับบิดา มารดา ครู อาจารย์ ทุกท่าน ที่ได้ให้ความรู้ การศึกษา ความเมตตา กำลังใจ แก่ผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา

สิริกานต์ สาริกา

พฤษภาคม 2559

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฉุ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	5
ขอบเขตการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	8
แนวคิดเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ.....	8
แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินโครงการ.....	16
การบริหารจัดการ.....	44
โครงการเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสารเพื่อการบริหารจัดการ.....	57
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	63
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	68
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	68
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	68
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	71
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	71
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	75
ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	75
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลด้านปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการ ผลผลิต.....	77
ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลด้านความพึงพอใจของโครงการ.....	84

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะที่ได้จากแบบสอบถาม.....	86
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	87
สรุปการวิจัย.....	88
อภิปรายผล.....	91
ข้อเสนอแนะ.....	93
บรรณานุกรม.....	95
ภาคผนวก.....	100
ก ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ.....	101
ข เครื่องมือในการวิจัย.....	105
ประวัติผู้ศึกษา.....	117

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1	กรอบแนวทางการประเมิน.....72
ตารางที่ 4.1	ตารางแสดงจำนวนและร้อยละจำแนกตามข้อมูลทั่วไป ของผู้ตอบแบบสอบถาม.....75
ตารางที่ 4.2	ตารางแสดงจำนวนและร้อยละจำแนกตามสถานภาพ ของผู้ตอบแบบสอบถาม.....76
ตารางที่ 4.3	ตารางแสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านปัจจัยเบื้องต้น ของโครงการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการบริหารจัดการ ของโรงเรียนบ้านคลองคู่อู่ สังกัด สพป.พช 3.....77
ตารางที่ 4.4	ตารางแสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านกระบวนการ ในการวางแผนการดำเนินงานของโครงการ เทคโนโลยีสารสนเทศและ การสื่อสารเพื่อการบริหารจัดการของโรงเรียนบ้านคลองคู่อู่ สังกัด สพป.พช 3.....79
ตารางที่ 4.5	ตารางแสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านกระบวนการ ในการให้บริการ การจัดการอย่างเป็นระบบของโครงการเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารเพื่อการบริหารจัดการของโรงเรียนบ้านคลองคู่อู่ สังกัด สพป.พช 3.....80
ตารางที่ 4.6	ตารางแสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านกระบวนการ ในการติดตามและประเมินผลของโครงการเทคโนโลยีสารสนเทศและ การสื่อสาร เพื่อการบริหารจัดการของโรงเรียนบ้านคลองคู่อู่ สังกัด สพป.พช 3.....81
ตารางที่ 4.7	ตารางแสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านกระบวนการ ของโครงการ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการบริหารจัดการ ของโรงเรียนบ้านคลองคู่อู่สังกัด สพป.พช 3.....82
ตารางที่ 4.8	ตารางแสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านผลผลิตของโครงการ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการบริหาร จัดการของ โรงเรียนบ้านคลองคู่อู่สังกัด สพป.พช 3.....83

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.9 ตารางแสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านความพึงพอใจ ของโครงการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการบริหารจัดการ ของ โรงเรียนบ้านคลองคู	84

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 2.1	วงจรของไทเลอร์..... 28
ภาพที่ 2.2	แผนภูมิแสดงแบบจำลองของไทเลอร์..... 28
ภาพที่ 2.3	โมเดลพื้นฐานของสตฟเฟิลบีม..... 29
ภาพที่ 2.4	แผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินกับการตัดสินใจ ในรูปแบบของ CIPP..... 30
ภาพที่ 2.5	โมเดลคาร์ทีแนนซ์ของ Stake..... 31
ภาพที่ 2.6	โมเดลโครงสร้างทางการประเมินของแฮมมอนด์..... 35
ภาพที่ 2.7	การเปรียบเทียบผลการปฏิบัติกับมาตรฐานตาม โมเดลของโพรวิส..... 36
ภาพที่ 2.8	แผนภูมิแบบจำลองการประเมินของโพรวิส..... 37

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญ

ความเจริญก้าวหน้าในปัจจุบันทำให้ สังคม โลกเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน นับจากอดีตจนถึงปัจจุบัน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีพัฒนาอย่างไม่หยุดยั้ง เพื่อตอบสนองความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ ทั่วโลกสำคัญที่จะส่งผลต่อการพัฒนาอย่างรวดเร็วนั้นต้องอาศัยทรัพยากรที่สำคัญ นั่นก็คือทรัพยากรมนุษย์ มนุษย์ย่อมต้องอาศัยพื้นฐานของความรู้ที่ดี การศึกษาที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม มีการพัฒนาความรู้ความสามารถให้เท่าทันต่อโลกที่ไม่หยุดยั้งซึ่งมีผู้ที่กล่าวไว้หลายท่านว่าเป็น “ยุคแห่งการเรียนรู้” (Knowledge Society) ในการพัฒนาการศึกษาเพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความสามารถและมีศักยภาพในการพัฒนาประเทศจึงเป็นสิ่งสำคัญ สถานศึกษาทุกระดับจะต้องมีการจัดการศึกษาที่มีเทคโนโลยีและพัฒนาให้เป็น โรงเรียนที่มีเทคโนโลยีขั้นสูง (High-tech School) สามารถจัดการศึกษาได้ทุกที่ทุกเวลา (Anywhere Anytime) และมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสังคมโลกแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต หรือที่เรียกว่า Life Long Learning (สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา, 2543, น. 1)

เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication Technology) ได้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของสถานศึกษา ที่ทำงาน บ้าน การติดต่อสื่อสาร เศรษฐกิจ การดำรงชีวิตและการเรียนรู้ สังคมสารสนเทศจะมุ่งเน้นให้ศักยภาพของเทคโนโลยี เพื่อให้การศึกษาและสาธารณสุขสามารถครอบคลุมและเข้าถึงประชาชนได้มากขึ้น มีการทำนุบำรุงผลผลิต และการสร้างสรรค์วัฒนธรรม ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปกครองระบอบประชาธิปไตยและการตอบสนองของหน่วยงานของภาครัฐตลอดจนสร้างบูรณาการทางสังคมของบุคคลที่มีความสามารถและวัฒนธรรมที่แตกต่างกันด้วย (ชัยวุฒิ เลิศวนศิริวรรณ, 2546, น. 21)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบเอ็ด (พ.ศ.2555-2559) ได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเพื่อมุ่งสู่ “สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ด้วยความเสมอภาค เป็นธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง” โดยให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคนและสังคมไทยให้มีคุณภาพมีโอกาเข้าถึงทรัพยากร และได้รับประโยชน์จากการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นธรรม รวมทั้งสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจด้วยฐานความรู้

เทคโนโลยี นวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์บนพื้นฐานการผลิต และบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมอีกทั้งยังได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและเทคโนโลยีไว้ดังนี้

ยุทธศาสตร์พัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต มุ่งสร้างกระแสสังคมให้การเรียนรู้เป็นหน้าที่ของคนไทยทุกคน มีนิสัยใฝ่รู้ รักการอ่านตั้งแต่วัยเด็ก ส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันของคนต่างวัยควบคู่กับการส่งเสริมให้องค์กร กลุ่มบุคคล ชุมชน ประชาชน และสื่อทุกประเภทเป็นแหล่งเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ สื่อสารด้วยภาษาที่เข้าใจง่ายรวมถึงการศึกษาทางเลือกที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและสนับสนุนปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจ โดยอาศัยการพัฒนาทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี วิจัย นวัตกรรม ตลอดจนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรมให้ทั่วถึงและเพียงพอ ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพในลักษณะของความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน (สำนักงาน คณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2555, น. 11-14)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ได้กำหนดความมุ่งหมายให้จัดการศึกษาเป็น ไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม วัฒนธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งในหมวดที่ 9 ว่าด้วยเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนมีสิทธิ์ได้รับการพัฒนาขีดความสามารถ มีความรู้และทักษะในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาการผลิตและพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการระดมทุนจัดตั้งกองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาตลอดจนลดอัตราค่าบริการในการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาคนและสังคม (สำนักงานรับรองมาตรฐานและส่งเสริมคุณภาพการศึกษาองค์การมหาชน, 2547, น. 37-39)

กระทรวงศึกษาธิการได้อธิบายกรอบแนวคิดของโรงเรียน ICT ไว้ว่า เป็นโรงเรียนที่นำเอาเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารมาเป็นเครื่องมือสำคัญในการจัดการศึกษา ทั้งในด้านพัฒนาองค์ความรู้ กระบวนการจัดการศึกษา กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ให้เป็นผู้เรียนที่เป็นคนดี คนเก่งมีคุณธรรม ในการใช้เทคโนโลยี เป็นเครื่องมือเสริมในการแสวงหาความรู้และพัฒนาความรู้ทั้งในเวลาและนอกเวลา โดยให้เกิดการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆตลอดเวลาปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคม

การบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของประเทศไทยที่ผ่านมาประสบปัญหาต่างๆ มากมาย อาทิ ดำเนินการพัฒนาอย่างล่าช้า สัมพันธ์กับปัญหาทางการเมือง ขาดงบประมาณในการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ อีกทั้งการบริหารงานในหน่วยงาน

องค์กรต้นสังกัด ของสถานศึกษา ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ไว้ โดยให้มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้ พัฒนาระบบบริหารและประสานงานเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ การนำเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้ในการเรียนการสอนรวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนการนิเทศ การบริหาร และการจัดการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, น. 69) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ข้อที่ 7 งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีหลักเกณฑ์ และแนวปฏิบัติด้านเทคโนโลยี ว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต้องศึกษาความต้องการจำเป็น ด้านเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ดำเนินการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาไปใช้ในการบริหารและพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา การจัดหาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในงานด้านต่างๆ พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการใช้และบำรุงรักษา ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหาร และพัฒนาการศึกษา ส่งเสริมให้มีการศึกษาวิจัย และพัฒนาการผลิตสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา รวมทั้งเผยแพร่แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษา ติดตามประเมินผล การใช้เทคโนโลยีการศึกษา เพื่อความคุ้มค่าและเหมาะสมกับกระบวนการพัฒนาการจัดการศึกษา ของสถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ, 2546, น. 77)

นอกจากนี้แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ นโยบายและยุทธศาสตร์ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย อย่างชัดเจน โดยมียุทธศาสตร์ ในระดับสถานศึกษา คือ 1) พัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ 2) พัฒนาการบริหารจัดการและบริการ 3) ผลิตและพัฒนาบุคลากร 4) การจัดโครงสร้างพื้นฐาน

การเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีจะประสบความสำเร็จได้นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับบุคคลที่เกี่ยวข้องรวมทั้งผู้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การยอมรับและการมีส่วนร่วม หากมีแต่การปฏิบัติและไม่มี การนำข้อเท็จจริงมาจัดเก็บอย่างเป็นระบบ นั้นย่อมทำให้ไม่เกิดผล ในการดำเนินการตามแผนงานใดๆ นั้นจะต้องมีการประเมินผลการดำเนินงานเพื่อให้ทราบ ข้อเท็จจริงจากการปฏิบัตินั้น

ความสำคัญของการประเมิน ทำให้ได้ข้อมูลเพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการ ความพร้อมและความเป็นไปได้ของโครงการ อีกทั้งยังช่วยให้ข้อมูลแสดงถึงผลสำเร็จของโครงการ จุดเด่น จุดด้อย จุดที่ควรมีการพัฒนาซึ่งสามารถที่จะนำไปปรับปรุงโครงการให้มี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

จากที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศที่มี ต่อการบริหารจัดการของสถานศึกษา ซึ่งจะต้องนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการบริหารงาน 4 ด้าน

ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร ด้านงานบริหารทั่วไป อีกทั้งต้องมีการร่วมงานกับภายนอกหลายหน่วยงาน เช่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นอื่นๆ

เพื่อให้การจัดการเป็นไปอย่างรวดเร็วทันเวลา และสามารถค้นหาเอกสารอ้างอิงได้ในภายหลัง สะดวกรวดเร็วในการค้นหา ไม่สูญหาย โรงเรียนบ้านคลองคู่อังค์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์เขต 3 มีการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศโดยให้ผู้รับผิดชอบงานธุรการเป็นผู้เก็บรวบรวมงานข้อมูลสารสนเทศ และผู้ที่รับผิดชอบงานแต่ละฝ่ายเก็บข้อมูลของตนเอง และจากแผนกลยุทธ์การบริหารจัดการทางการศึกษา โรงเรียนจึงได้จัดให้มีโครงการเทคโนโลยีและการสื่อสารเพื่อการบริหารจัดการขึ้น ซึ่งความสำคัญและความจำเป็นของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการศึกษาดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยเห็นความสำคัญที่จะก่อให้เกิดคุณประโยชน์ต่อการศึกษาที่มีคุณภาพจึงเห็นว่า ควรจะมีการประเมินโครงการเทคโนโลยีและการสื่อสารเพื่อการบริหารจัดการของโรงเรียนบ้านคลองคู่อังค์ เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินเสนอต่อผู้บริหาร ประกอบการตัดสินใจในการดำเนินงานของโรงเรียน ใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา ปรับปรุงงาน ให้มีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาที่มีคุณภาพต่อไป

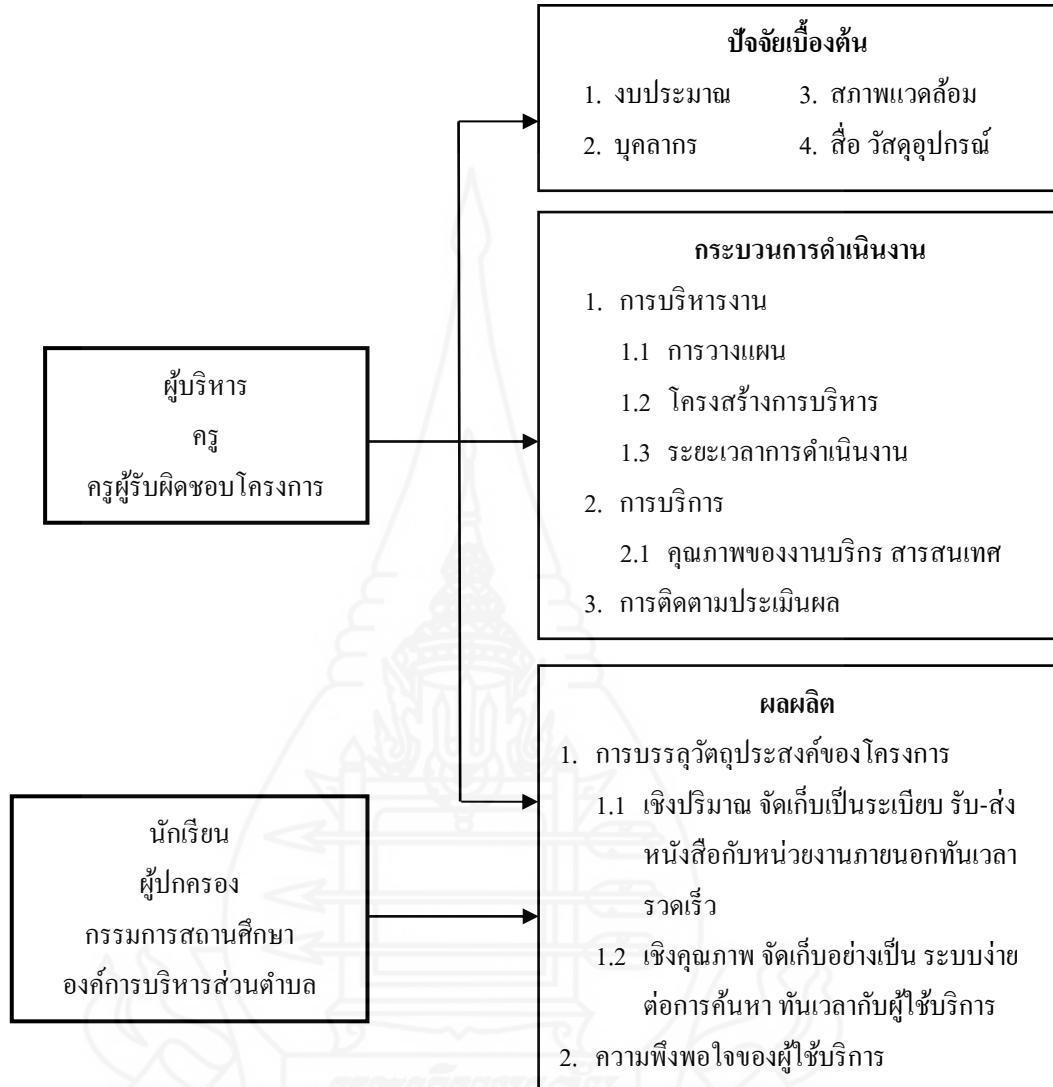
2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อประเมินปัจจัยเบื้องต้นของโครงการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการบริหารจัดการของโรงเรียนบ้านคลองคู่อังค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต3

2.2 เพื่อประเมินกระบวนการดำเนินงานของโครงการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อการบริหารจัดการของโรงเรียนบ้านคลองคู่อังค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต3

2.3 เพื่อประเมินผลผลิตของโครงการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อการบริหารจัดการของโรงเรียนบ้านคลองคู่อังค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต3

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. ขอบเขตการประเมิน

4.1 ประเมิน โครงการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการบริหารจัดการของโรงเรียนบ้านคลองคู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

4.2 รูปแบบการวิจัยในครั้งนี้ ใช้การวิจัยเชิงระบบ โดยประเมิน ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการดำเนินงาน ด้านผลผลิต

4.3 ประชากร

ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา ของโรงเรียนบ้านคลองคู เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลคลองกระเจิง

4.4 ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่

4.4.1 **ปัจจัยเบื้องต้น** ได้แก่ ปัจจัยด้านงบประมาณ ปัจจัยด้านบุคลากร ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ปัจจัยด้านสื่อ วัสดุอุปกรณ์

4.4.2 **กระบวนการดำเนินงาน** ได้แก่ การบริหารงาน การบริการ การติดตามประเมินผล

4.4.3 **ผลผลิต** ได้แก่ การบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 **โครงการ** หมายถึง งานที่คาดหวังว่าจะจัดให้มี การวางแผนการดำเนินงาน กิจกรรมที่เกี่ยวข้องโดยกำหนดวัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการ ระยะเวลา การใช้ทรัพยากร

5.2 **โครงการเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร เพื่อการบริหารจัดการโรงเรียนบ้านคลองคู** หมายถึง การดำเนินการใดๆ ก็ตามที่เกี่ยวข้องกับการนำเทคโนโลยี คอมพิวเตอร์เข้ามาใช้ ในการรับส่งหนังสือในงานราชการ การเก็บรวบรวมงานอย่างเป็นระบบ เป็นข้อมูลสารสนเทศที่สะดวกต่อการค้นหาติดต่อสื่อสาร ประสานงาน กับหน่วยงานภายนอก และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้ทันเวลาผู้ที่มาติดต่อประสานงาน ได้รับการบริการเป็นอย่างดี

5.3 **เทคโนโลยีสารสนเทศ** หมายถึง การนำความสามารถในการทำงานร่วมกันของคอมพิวเตอร์ มาใช้ในการจัดเก็บ รวบรวมข้อมูล สื่อสาร ประมวลผล ประยุกต์ใช้ในการจัดการฐานข้อมูลที่เป็นระบบทางการศึกษาในโรงเรียนบ้านคลองคู

5.4 **การบริหารจัดการ** หมายถึง การนำเอาเทคโนโลยีทางด้านคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้ในการทำงาน ติดต่องาน การรับ ส่ง หนังสือ ระบบงานบริหารด้านต่างๆ ภายในโรงเรียน และหน่วยงานต้นสังกัด รวมทั้งองค์กรภายนอกที่ติดต่อสัมพันธ์กับโรงเรียนทางการศึกษา

5.5 **การประเมินโครงการ** หมายถึง กระบวนการรวบรวมข้อมูล ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับโครงการ โดยใช้วิธีการอย่างมีขั้นตอนเป็นระบบ มาวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงพัฒนา ตัดสินใจ เกี่ยวกับโครงการนั้นๆ

5.6 ปัจจัยเบื้องต้น หมายถึง ปัจจัยที่ส่งผลให้การดำเนินโครงการสามารถปฏิบัติได้ตามแผนที่กำหนดไว้ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ได้แก่ งบประมาณ บุคลากร สภาพแวดล้อม สื่อวัสดุ อุปกรณ์

5.7 กระบวนการดำเนินงาน หมายถึง การดำเนินงานหรือ กิจกรรมตามแผนงานที่กำหนดไว้โดยอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรภายในสถานศึกษา นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่จะช่วยส่งเสริมหรือสนับสนุนให้การดำเนินการสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมาย

5.8 ผลผลิต หมายถึง ผลที่ได้รับจากการดำเนินโครงการทั้งเชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณ ซึ่งมาจากงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและความพึงพอใจที่มีต่อโครงการ

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 ทราบผลการประเมินตามโครงการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการบริหารจัดการของโรงเรียนบ้านคลองคู่ว่าประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด มีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินโครงการอย่างไร

6.2 โรงเรียนบ้านคลองคูจะนำข้อมูลที่ได้รับจากการประเมินโครงการไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาโครงการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

6.3 ได้ข้อมูลที่สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางสำหรับโรงเรียนอื่น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการวางแผน ปรับปรุง พัฒนา ดำเนินงาน โดยใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามรายละเอียด ต่อไปนี้

- 1 แนวคิดเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ
 - 1.1 ระบบข้อมูลสารสนเทศ
 - 1.2 แนวทางการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในสถานศึกษา
- 2 แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินโครงการ
 - 2.1 แนวคิด ความหมายของการประเมิน
 - 2.2 แนวคิด เกี่ยวกับการประเมินโครงการ
 - 2.3 รูปแบบการประเมิน
- 3 การบริหารจัดการ
 - 3.1 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหาร
 - 3.2 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการ
- 4 โครงการ
 - 4.1 โครงการเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสารเพื่อการบริหารจัดการ
- 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. แนวคิดเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ

1.1 ระบบข้อมูลสารสนเทศ

คำว่า “เทคโนโลยีสารสนเทศ” ตามมาตรฐานของหลักสูตรที่กำหนดโดยสมาคม Association for Computer Machinery (ACM) หมายถึง เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ต่างๆ ที่ใช้ในการจัดการสารสนเทศ ตั้งแต่คัดเลือก รวบรวม จัดเก็บ สร้าง ประมวลผล ประยุกต์ใช้ และบริหารจัดการ เพื่อให้ระบบสารสนเทศมีความเหมาะสม และบรรลุตามวัตถุประสงค์ของผู้ใช้ในองค์กรและสังคม โดยมีโครงสร้างขององค์ประกอบหลักที่เกี่ยวข้อง 5 ประการ คือ

1. การเขียนโปรแกรม (Programming)
2. ระบบเครือข่าย (Network)
3. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และคอมพิวเตอร์ (human-computer interaction)
4. ฐานข้อมูล (Database)
5. ระบบเว็บ (Web system)

องค์ประกอบทั้ง 5 ประการ จะมุ่งไปสู่เป้าหมายสูงสุดร่วมกัน 2 ประการ คือ ความเชื่อถือได้และความปลอดภัยของสารสนเทศ (Information Assurance & Security) และความเป็นวิชาชีพ (Professionalism) จากข้อความข้างต้นแสดงรายละเอียดของระบบสารสนเทศ โดยรวมต่อไปจะได้กล่าวถึงสารสนเทศ ดังนี้

1.1.1 ความหมายของเทคโนโลยีสารสนเทศ

เทคโนโลยี หมายถึง การประยุกต์เอาความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์มาใช้ให้เกิดประโยชน์ การศึกษาพัฒนาองค์ความรู้ต่างๆ ก็เพื่อให้เข้าใจธรรมชาติ กฎเกณฑ์ของสิ่งต่างๆ และหาทางนำมาประยุกต์ให้เกิดประโยชน์

สารสนเทศ หมายถึง ข้อเท็จจริง ความรู้ ข่าวสาร ข้อมูล ความคิดที่ได้มีการสื่อสาร บันทึก จัดพิมพ์และเผยแพร่ในรูปแบบต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ ข้อมูลเหล่านี้มาจากสื่อ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เครือข่ายคอมพิวเตอร์ หรือแม้แต่การสื่อสารระหว่างบุคคล จึงมีผู้กล่าวว่ายุคนี้เป็นยุคของสารสนเทศ

เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง การนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการเก็บและประมวลผลข้อมูล มาใช้ร่วมกับเทคโนโลยีการสื่อสารที่เป็นระบบ ทำให้สามารถรับ-ส่ง และจัดเก็บข้อมูลได้ถูกต้อง เป็นระบบ มีประสิทธิภาพในเวลาอันรวดเร็ว

เทคโนโลยีสารสนเทศจึงมีความหมายกว้างซึ่งรวมถึงเทคโนโลยีที่ใช้จัดการสารสนเทศนับตั้งแต่การนำเข้าข้อมูล การรวบรวม การจัดเก็บ การประมวลผล การพิมพ์ การรายงาน การสื่อสารข้อมูล และอื่นๆ ซึ่งครอบคลุมประเด็นดังต่อไปนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูล (Data Collection) เป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆสู่ระบบคอมพิวเตอร์ โดยผ่านทางแป้นพิมพ์ ปากกาแสง เครื่องอ่านบัตร แถบแม่เหล็ก รหัสแท่ง หรือผ่านทางเครื่องมือนำเข้าอื่นๆ สามารถพบเห็นได้ทั่วไป เช่นการคิดราคาสินค้าตามห้างสรรพสินค้า การลงทะเบียนเรียนของนักศึกษา การจดบันทึกมิเตอร์ไฟฟ้าของพนักงาน การซื้อขายในตลาดหุ้น ซึ่งส่วนนี้ถือเป็นส่วนแรกของกระบวนการดำเนินการด้านข้อมูล เพื่อนำข้อมูลเหล่านี้ไปผ่านการประมวลผลและแสดงผลลัพธ์ที่ต้องการในขั้นสุดท้าย

การประมวลผล (Processing) หมายถึง กรรมวิธีในการจัดการและดำเนินการเกี่ยวกับข้อมูลที่รวบรวมมาจากขั้นตอนแรกเพื่อทำให้สมบูรณ์โดยการคำนวณ จัดกลุ่ม คัดแยก เรียงลำดับหรือดำเนินการใดๆตามความต้องการของผู้ใช้โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่พัฒนาขึ้นมาโดยเฉพาะหรือใช้โปรแกรมสำเร็จรูปต่างๆ

การแสดงผลลัพธ์ (Output) เป็นการแสดงผลลัพธ์ที่ได้จากขั้นตอนการประมวลผลในรูปของข่าวสาร ข้อมูล หรือสารสนเทศใดๆ เช่น พิมพ์ออกเป็นตัวหนังสือ แสดงเป็น กราฟิก เสียง ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และสัญญาณต่างๆ ตามที่ผู้ใช้งานต้องการ ผ่านทางจอภาพ ลำโพง เครื่องพิมพ์ หรือเก็บบันทึกลงในสื่อต่างๆ ตามความต้องการของผู้ใช้

การทำสำเนา (Duplication) เป็นการเก็บบันทึกข้อมูลต่างๆลงในสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อทำสำเนา เก็บไว้ในภายหลังผ่านสื่อประเภทต่างๆ เช่น ซีดีรอม เทป แผ่นบันทึกแม่เหล็ก ทั้งที่ทำงานระยะใกล้และระยะไกล

1.1.2 ลักษณะสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศ

โดยพื้นฐานของเทคโนโลยีย่อมมีประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าได้ แต่เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับวิถีความเป็นอยู่ของสังคมสมัยใหม่อยู่มาก ลักษณะเด่นที่สำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศมีดังนี้

เทคโนโลยีสารสนเทศช่วยเพิ่มผลผลิต ลดต้นทุน และเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน ในการประกอบการทางด้านเศรษฐกิจ การค้า และการอุตสาหกรรม จำเป็นต้องหาวิธีในการเพิ่มผลผลิต ลดต้นทุน และเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานคอมพิวเตอร์และระบบสื่อสารเข้ามาช่วยทำให้เกิดระบบอัตโนมัติ เราสามารถฝากถอนเงินสดผ่านเครื่องเอทีเอ็มได้ตลอดเวลา ธนาคารสามารถให้บริการได้ดีขึ้น ทำให้การบริการโดยรวมมีประสิทธิภาพ ในระบบการจัดการทุกแห่งต้องใช้ข้อมูลเพื่อการดำเนินการและการตัดสินใจ ระบบธุรกิจจึงใช้เครื่องมือเหล่านี้ช่วยในการทำงาน เช่น ใช้ในระบบจัดเก็บเงินสด จองตั๋วเครื่องบิน เป็นต้น

เทคโนโลยีสารสนเทศเปลี่ยนรูปแบบการบริการเป็นแบบกระจาย เมื่อมีการพัฒนาระบบข้อมูล และการใช้ข้อมูลได้ดี การบริการต่าง ๆ จึงเน้นรูปแบบการบริการแบบกระจาย ผู้ใช้สามารถสั่งซื้อสินค้าจากที่บ้าน สามารถสอบถามข้อมูลผ่านทางโทรศัพท์ นิสิตนักศึกษาบางมหาวิทยาลัยสามารถใช้คอมพิวเตอร์สอบถามผลสอบจากที่บ้านได้

เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นสิ่งที่จำเป็น สำหรับการดำเนินการในหน่วยงานต่างๆ ปัจจุบันทุกหน่วยงานต่างพัฒนาระบบรวบรวมจัดเก็บข้อมูลเพื่อใช้ในองค์การประเทศไทยมีระบบทะเบียนราษฎร์ที่จัดทำด้วยระบบ ระบบเวชระเบียนในโรงพยาบาล ระบบการจัดเก็บข้อมูลภาษี ในองค์การทุกระดับเห็นความสำคัญที่จะนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้

เทคโนโลยีสารสนเทศเกี่ยวข้องกับคนทุกระดับ พัฒนาการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของคนเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี ดังจะเห็นได้จาก การพิมพ์ด้วยคอมพิวเตอร์ การใช้ตารางคำนวณ และใช้อุปกรณ์สื่อสารโทรคมนาคมแบบต่างๆ เป็นต้น

1.1.3 ผลของเทคโนโลยีสารสนเทศ

การกำเนิดของคอมพิวเตอร์เมื่อประมาณห้าสิบกว่าปีที่แล้ว เป็นก้าวสำคัญที่นำไปสู่ยุคสารสนเทศ ในช่วงแรกมีการนำเอาคอมพิวเตอร์มาใช้เป็นเครื่องคำนวณ แต่ต่อมาได้มีการพัฒนาให้คอมพิวเตอร์เป็นอุปกรณ์สำคัญสำหรับการจัดการข้อมูล เมื่อเทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์ได้ก้าวหน้ามากขึ้น ทำให้สามารถสร้างคอมพิวเตอร์ที่มีขนาดเล็กลง แต่ประสิทธิภาพสูงขึ้น สภาพการใช้งานจึงใช้งานกันอย่างแพร่หลาย ผลของเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีต่อชีวิตความเป็นอยู่และสังคมจึงมีมาก มีการเรียนรู้และใช้สารสนเทศกันอย่างกว้างขวาง ผลของเทคโนโลยีสารสนเทศโดยรวมกล่าวได้ดังนี้

การสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สภาพความเป็นอยู่ของสังคมเมือง มีการพัฒนาใช้ระบบสื่อสารโทรคมนาคม เพื่อติดต่อสื่อสารให้สะดวกขึ้น มีการประยุกต์มาใช้กับเครื่องอำนวยความสะดวกภายในบ้าน เช่น ใช้ควบคุมเครื่องปรับอากาศ ใช้ควบคุมระบบไฟฟ้าภายในบ้าน เป็นต้น

เสริมสร้างความเท่าเทียมในสังคมและการกระจายโอกาส เทคโนโลยีสารสนเทศทำให้เกิดการกระจายไปทั่วทุกหนแห่ง แม้แต่ถิ่นทุรกันดาร ทำให้มีการกระจายโอกาสการเรียนรู้ มีการใช้ระบบการเรียนการสอนทางไกล การกระจายการเรียนรู้ไปยังถิ่นห่างไกล นอกจากนี้ในปัจจุบันมีความพยายามที่ใช้ระบบการรักษาพยาบาลผ่านเครือข่ายสื่อสาร

สารสนเทศกับการเรียนการสอนในโรงเรียน การเรียนการสอนในโรงเรียนมีการนำคอมพิวเตอร์และเครื่องมือประกอบช่วยในการเรียนรู้ เช่น วัสดุทัศน เครื่องฉายภาพ คอมพิวเตอร์ช่วยสอน คอมพิวเตอร์ช่วยจัดการศึกษา จัดตารางสอน คำนวณระดับคะแนน จัดชั้นเรียน ทำรายงานเพื่อให้ผู้บริหารได้ทราบถึงปัญหาและการแก้ปัญหาในโรงเรียน ปัจจุบันมีการเรียนการสอนทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียนมากขึ้น

เทคโนโลยีสารสนเทศกับสิ่งแวดล้อม การจัดการทรัพยากรธรรมชาติหลายอย่างจำเป็นต้องใช้สารสนเทศ เช่น การดูแลรักษาป่า จำเป็นต้องใช้ข้อมูล มีการใช้ภาพถ่ายดาวเทียม การติดตามข้อมูลสภาพอากาศ การพยากรณ์อากาศ การจำลองรูปแบบสภาวะสิ่งแวดล้อมเพื่อปรับปรุงแก้ไข การเก็บรวบรวมข้อมูลคุณภาพน้ำในแม่น้ำต่าง ๆ การตรวจวัดมลภาวะ ตลอดจนการใช้ระบบการตรวจวัดระยะไกลมาช่วย ที่เรียกว่าโทรมาตร เป็นต้น

เทคโนโลยีสารสนเทศกับการป้องกันประเทศ กิจกรรมทางด้านการทหารมีการใช้เทคโนโลยี อาวุธยุทโธปกรณ์สมัยใหม่ล้วนแต่เกี่ยวข้องกับคอมพิวเตอร์และระบบควบคุม มีการใช้ระบบป้องกันภัย ระบบเฝ้าระวังที่มีคอมพิวเตอร์ควบคุมการทำงาน การผลิตในอุตสาหกรรม และการพาณิชย์กรรม การแข่งขันทางด้านการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมจำเป็นต้องหาวิธีการในการผลิตให้ได้มาก ราคาถูกลงเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เข้ามามีบทบาทมาก มีการใช้ข้อมูลข่าวสารเพื่อการบริหารและการจัดการ การดำเนินการและยังรวมไปถึงการให้บริการกับลูกค้า เพื่อให้ซื้อสินค้าได้สะดวกขึ้น

เทคโนโลยีสารสนเทศมีผลเกี่ยวข้องกับทุกเรื่องในชีวิตประจำวัน บทบาทเหล่านี้มีแนวโน้มที่สำคัญมากยิ่งขึ้น ด้วยเหตุนี้เยาวชนคนรุ่นใหม่จึงควรเรียนรู้ และเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อจะได้เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศให้ก้าวหน้า และเกิดประโยชน์ต่อประเทศต่อไป

1.1.4 คุณสมบัติของสารสนเทศที่ดี

สารสนเทศที่ดีควรมีคุณสมบัติดังนี้

1. สามารถตรวจสอบได้ (Verifiable) สารสนเทศที่ได้มาจากข้อมูลหลายๆแห่ง ดังนั้นข้อมูลที่มาจากแหล่งต่างกันควรจะได้มีการตรวจสอบเพื่อจะเชื่อถือได้ว่าเป็นข้อมูลที่ถูกต้องหรือสารสนเทศบางอย่างที่มีความสำคัญ ควรผ่านการตรวจสอบเพื่อจะเชื่อถือได้ว่าเป็นข้อมูลที่ถูกต้อง เช่น สารสนเทศที่เกี่ยวกับการเงิน เป็นต้น

2. ความสมบูรณ์ (Completeness) สารสนเทศที่ช่วยในการตัดสินใจจะต้องมีความสมบูรณ์มิฉะนั้นจะทำให้การตัดสินใจของผู้บริหารผิดพลาดได้ ความสมบูรณ์ไม่ได้หมายความว่าปริมาณของสารสนเทศ คุณภาพความสมบูรณ์ของสารสนเทศมักจะเน้นถึงสารสนเทศที่ปราศจากการถูกละเลยหรือถูกมองข้ามสิ่งสำคัญไป

3. ทันเวลาหรือทันต่อการใช้งาน (Timeliness) สารสนเทศต้องมีความทันสมัยทันต่อการใช้งานอยู่เสมอทุกครั้งที่ข้อมูลมีการเปลี่ยนแปลงต้องมีการปรับปรุงข้อมูลเพื่อผลิตสารสนเทศได้ทันต่อการนำไปใช้ประโยชน์สารสนเทศจะมีคุณค่าหรือไม่นั้น ต้องคำนึงถึงช่วงเวลาเป็นสิ่งสำคัญ สารสนเทศที่มีคุณค่าสูงบางอย่างในวันนี้ในเวลาต่อมาอาจไม่มีคุณค่าเลยถ้าเกินกำหนดเวลาที่ต้องการนำไปใช้

4. ความกะทัดรัด (Conciseness) เนื่องจากผู้สร้างสารสนเทศพยายามที่จะสร้างสารสนเทศให้เป็นสารสนเทศที่สมบูรณ์ที่สุด ทำให้คำนึงถึงแต่เพียงว่า ทำอย่างไรจะให้ได้สารสนเทศที่มีความละเอียดมากพอสำหรับผู้บริหารซึ่งแทนที่จะเป็นประโยชน์กลับกลายเป็นสารสนเทศที่มีความละเอียดมากเกินไปทำให้เกิดผลเสียมากกว่าผลดี เพราะเมื่อผู้บริหาร

ต้องการใช้สารสนเทศจะต้องเสียเวลาค้นหาสิ่งที่ต้องการจากสารสนเทศที่มีอยู่ทั้งหมดซึ่งอาจทำให้ไม่ทันต่อการนำไปใช้งาน

5. ตรงประเด็นหรือตรงตามความต้องการ (Relevance) สารสนเทศที่ดีจะต้องเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์โดยตรงกับงานที่ต้องการใช้สารสนเทศนั้น ดังนั้นสารสนเทศที่ดีของผู้หนึ่งของผู้ที่ต้องการใช้ อาจไม่ตรงตามความต้องการของผู้ใช้คนอื่นก็ได้

สารสนเทศที่ดีนอกจากมีคุณสมบัติดังกล่าวยังมีสมบัติบางประการที่ควรคำนึงถึงดังนี้

1. ความชัดเจน คือ สารสนเทศที่สามารถทำความเข้าใจได้ง่าย
2. ความไม่ลำเอียง หมายถึง ไม่เป็นสารสนเทศที่มีจุดประสงค์จะปกปิดหรือบิดเบือนข้อเท็จจริงบางอย่างที่ทำให้ผู้ใช้เกิดความเข้าใจผิด
3. เป็นที่พอใจของผู้ใช้ คือ เป็นสารสนเทศที่ผู้ใช้พอใจ ยอมรับได้
4. การใช้งานง่าย ได้แก่ สามารถนำไปใช้ได้ง่ายสะดวกรวดเร็ว
5. ความยืดหยุ่นได้ คือ การปรับเปลี่ยนให้ตรงกับการปฏิบัติงานหรือตรงกับความต้องการ

(การพัฒนาการบริหารสถาบันการศึกษา, 2546, น. 510)

ดังนั้นเทคโนโลยีสารสนเทศจึงมีความสำคัญและจำเป็นต่อการนำมาใช้ในการจัดกระทำข้อมูลทำให้ง่าย สะดวก ต่อการค้นหาประหยัดทรัพยากรและสามารถพัฒนาสารสนเทศให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้ใช้ได้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือ ตรวจสอบได้ สนองต่อความต้องการในทุกด้าน

1.2 แนวทางการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในสถานศึกษา

การนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาเป็นสื่อตามแนวทางการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาจะต้องจัดทำหลักสูตรระดับสถานศึกษาตามความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น การจัดการสอนแนวใหม่ ซึ่งเป็นการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกันระหว่างสาระการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระวิชา รายวิชา มาบูรณาการ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้แบบองค์รวม โดยยึดผู้เรียนเป็นตัวตั้ง ดังที่กล่าวมาแล้ว การจัดทำหลักสูตรในระดับสถานศึกษาและการสอนแนวใหม่ ทำให้ครูสามารถจัดทำแผนการสอนที่ใช้ ICT เป็นสื่อประกอบการเรียนรู้ของเด็ก ได้อย่างหลากหลายจะทำให้ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างสนุกสนาน เช่น การใช้อินเทอร์เน็ตประกอบการเรียนการสอน การใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้และการเรียนรู้ในสถานศึกษานั้นมีศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์แห่งชาติ (NECTEC) ได้ดำเนินโครงการเครือข่ายคอมพิวเตอร์เพื่อ โรงเรียนไทย (SchoolNet@1509) เป็น

โครงการที่จะเชื่อมโยงสถานศึกษาต่างๆในประเทศเข้าด้วยกัน โดยผ่านเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ต ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ 2542 โครงการ SchoolNet ได้เร่งพัฒนาเครือข่ายคอมพิวเตอร์เพื่อโรงเรียนไทย เพื่อขยายขีดความสามารถในการให้บริการแก่สถานศึกษาเพิ่มขึ้นตามลำดับ (วิเชียร ภู่อสุวรรณ์, 2545, น. 63-66)

1.2.1 กรอบแนวทางการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาในสถานศึกษา

การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาของประเทศไทย อาศัยกรอบแนวทาง ดังนี้

พิเชษฐ คุรงค์เวโรจน์ และคณะ (2543, น. 20-21) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 สาระบัญญัติของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในส่วนที่จะเป็นกรอบในการพิจารณา จัดทำนโยบายเทคโนโลยีเพื่อศึกษานั้น ประกอบด้วย 2 ส่วนหลัก คือ ส่วนที่ว่าด้วยสิทธิส่วนบุคคล แนวทางการจัดการศึกษาในภาพรวม และในส่วนของหมวดที่ 9 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มาตรา 63-69

กรอบแนวคิดอันเนื่องมาจากประสิทธิผล เพื่อให้การวางแผนกลยุทธ์ที่จะก่อให้เกิดประสิทธิผลตามศักยภาพของเทคโนโลยีตามความเป็นไปได้ของการลงทุนและการประยุกต์ใช้ รวมทั้งการลดช่องว่างในสังคม การวางแผนจึงมีกรอบขึ้นนำอันเนื่องมาจากประสิทธิผลที่คาดหวัง 3 ประการ คือ ความเท่าเทียม คุณภาพ และ ประสิทธิภาพ

กรอบอื่นๆที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ นโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ (IT2000) และ แผนพัฒนาสื่อสารมวลชนเทคโนโลยีสารสนเทศและโทรคมนาคมเพื่อพัฒนาคน และสังคม (พ.ศ.2542 - 2551)

1.2.2 การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา

ในปัจจุบันประเทศต่างๆรวมทั้งประเทศไทย ได้มีการนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ประโยชน์ในวงการศึกษาเพิ่มมากขึ้น อันเนื่องมาจากการแพร่กระจายอย่างรวดเร็วของอุปกรณ์และระบบเทคโนโลยีสารสนเทศประเภทต่างๆ เช่น ดาวเทียมสื่อสาร ใยแก้วนำแสง คอมพิวเตอร์ ซีดีรอม มัลติมีเดีย อินเทอร์เน็ต ทั้งนี้ก่อให้เกิดระบบ CAI (Computer –Aided-Instruction) และ CAL (Computer –Aided-Instruction) ทั้งในระดับท้องถิ่นและทางไกล โดยภาพรวมแล้ว เราสามารถจำแนกคุณลักษณะการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เพื่อการศึกษา ในมิติที่สำคัญๆ ดังนี้ สนิท นันทชัย อังไฉน ([http:// www.once.go.th](http://www.once.go.th) . 2547)

1. เทคโนโลยีสารสนเทศลดความเหลื่อมล้ำของโอกาสทางการศึกษา ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญในการตอบสนองนโยบายการศึกษาที่เป็น “การศึกษาเพื่อประชาชนทุกคน” (Education For All) อันจะเป็นการสร้าง ความเท่าเทียมทางสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเท่าเทียม

ทางด้านการศึกษา ตัวอย่างที่สำคัญ คือผลจากการติดตั้งงานคอมพิวเตอร์ต่อสถานศึกษาที่มีทางไกลผ่านดาวเทียม ในชนบทที่ด้อยโอกาสเข้าถึงแหล่งข้อมูลของโลก หรืออีกนัยหนึ่ง “ห้องสมุดโลก” ผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตหรือการที่เทคโนโลยี สารสนเทศเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้คนพิการ สามารถมีโอกาสรับการศึกษาในสิ่งแวดล้อมของคนปกติ และยังเปิดโอกาสให้คนพิการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้และเพื่อการประกอบอาชีพอีกด้วย

2. เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาได้ ในรูปแบบต่างๆ เช่น การที่นักเรียนที่เรียนรู้ได้ช้า สามารถใช้เวลาเพิ่มเติมกับบทเรียนด้วยสื่อซีดีรอม เพื่อตามให้ทันเพื่อนนักเรียน ในขณะที่นักเรียนที่รับข้อมูลได้ปกติสามารถเพิ่มศักยภาพการเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้มากขึ้นจากความหลากหลายของเนื้อหาในสื่ออิเล็กทรอนิกส์

3. วัฒนาการของเทคโนโลยีสารสนเทศยังทำให้สื่อทางเสียง (Audio) สื่อข้อความ (Text) สื่อทางภาพ (Graphic and Video) สามารถผนวกเข้าหากัน และนำเสนอได้อย่างน่าสนใจ และไม่น่าเชื่อว่าจะดึงข้อมูลจากสื่อที่เกี่ยวข้อง เช่น ฮาร์ดดิสก์ ซีดีรอม หรือจากเครือข่าย ซึ่งปัจจุบันมีเทคโนโลยีดิจิทัล และการบีบอัดสัญญาณที่ก้าวหน้า จนทำให้ปฏิบัติได้รวดเร็ว ในขณะที่เดียวกันข้อมูลที่มีประโยชน์ ยังสามารถเก็บบันทึกและเรียกใช้ร่วมกัน ได้ จากคลังดิจิทัล (Digital Archive) ในรูปแบบต่างๆ นอกจากนี้ยังมีคอมพิวเตอร์ประเภท “ความจริงเสมือน” (Visual Reality) ยังสามารถประยุกต์ใช้เป็นประโยชน์ทางการศึกษาและฝึกอบรม ได้เป็นอย่างดี อาทิเช่น การฝึกสอนภาคปฏิบัติแก่นักศึกษาแพทย์ หรือการฝึกบินในสภาพจำลอง เป็นต้น

4. เทคโนโลยีสารสนเทศช่วยในการจัดการและบริหารการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพหากใช้อย่างถูกต้องเป็นระบบและมีความต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นการจัดทำระบบสารสนเทศเพื่อการศึกษา ระบบสารสนเทศสำหรับผู้บริหารระดับสูง และระบบสนับสนุนการตัดสินใจเข้ามาช่วยจัดระบบฐานข้อมูลการศึกษาหรือการจัดให้มีเครือข่ายบริหารออนไลน์ที่ทำให้มีระบบการปรับปรุง ข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ที่นอกจากจะช่วยลดงานกระดาษแล้ว ยังทำให้สามารถวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการวางแผนและจัดการทางการศึกษาอีกด้วย นอกจากนี้ยังสามารถใช้เทคโนโลยีประเภทอื่นๆ เช่น อินเทอร์เน็ต เพื่อประโยชน์ในงานด้านประชาสัมพันธ์ของสถาบันการศึกษา การสื่อสารระหว่างผู้บริหารและบุคลากรในส่วนต่างๆของทั้งภายในและภายนอกองค์กร

นอกจากการใช้เพื่อการศึกษาแล้ว เทคโนโลยีสารสนเทศยังมีบทบาทสำคัญในกิจกรรมฝึกอบรมอีกด้วยทั้งในและนอกระบบในปี คศ.1994 บริษัทที่มีคนงานมากกว่า 100 คน ในสหรัฐอเมริกาลงทุนกว่า 50 ล้านดอลลาร์สหรัฐในการฝึกอบรม (Industrial Training) ในจำนวนนี้

เป็นค่าใช้จ่ายอุปกรณ์ วิทยากร และการซื้อ จากผู้ให้บริการฝึกอบรม บริษัทส่วนใหญ่ใช้เทปวีดิทัศน์ การบรรยายโดยวิทยากรและฝึกอบรมในสถานที่ทำงาน

การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาให้มี ความรู้ทางด้านเทคโนโลยีนั้น ควรคำนึงถึงการสร้างทักษะพื้นฐาน และสร้างครูที่เป็นพ่อแม่ไก่อที่เป็นมืออาชีพทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อให้เกิดความชัดเจนในกระบวนการและเป้าหมายการพัฒนาบุคลากรทั้งในแง่รูปแบบและเนื้อหา อาทิเช่น ระบุข้อแตกต่างของกระบวนการพัฒนาครูคอมพิวเตอร์กับครูในสาขาอื่นๆที่จะใช้เทคโนโลยีสารสนเทศประกอบการเรียนการสอนในขณะที่ครูประเภทหลังมีความต้องการเรียนรู้ในระดับหนึ่งที่ยังพอต่อการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการสร้างบทเรียน CAI ในวิชาที่ตนเองรับผิดชอบอยู่นั้นครูคอมพิวเตอร์จำเป็นต้องมีความรู้ในแนวคิดเพื่อสอนครูและนักเรียน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเป็นหลัก ในวิทยาการคอมพิวเตอร์เพื่อให้เกิดการพัฒนาทางวิชาการในเด็กนักเรียน และเป็นตัวเร่งในการฝึกอบรมเพื่อให้เกิดตัวคูณในระดับทักษะพื้นฐานต่อไป (ไพรัช รัชพงษ์ และพิเชษฐ์ คุรงควโรจน์, 2541, น. 86)

จะเห็นได้ว่าเทคโนโลยีสารสนเทศมีส่วนเกี่ยวข้องในทุกๆด้านในการดำเนินกิจกรรมต่างๆของมนุษย์และยังเป็นพื้นฐานทางด้านการศึกษา วิทยาการคอมพิวเตอร์ในระบบการศึกษาเป็นจุดสำคัญอีกด้านหนึ่งซึ่งจะปูพื้นความรู้ที่ยั่งยืนให้กับนักเรียนที่จะต้องอยู่ในสังคมสารสนเทศ ดังนั้น การวางแผนแนวทางในการสร้างและพัฒนาหลักสูตรคอมพิวเตอร์และระบบเทคโนโลยีสารสนเทศอื่นๆจึงเป็นปัจจัยสำคัญในระบบการศึกษาซึ่งตอบสนองต่อตลาดแรงงานในอนาคต

2. แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินโครงการ

2.1 แนวคิด ความหมายของการประเมิน

การประเมินจัดเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูล และตัดสินคุณค่าของสิ่งต่างๆ และตัดสินคุณค่าของสิ่งต่างๆ โดยเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดสามารถจำแนกได้หลายประเภทขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่ใช้ในการจำแนกในการประเมินนั้น มีผู้รู้ นักวิชาการ นักประเมิน ผู้บริหาร ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

เยาเวตี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี (2544, น. 6-7) ได้ให้ความหมายทางการประเมินผลว่าเป็นคำที่ใช้อธิบายและตัดสินคุณสมบัติ บางประการของบุคคล หรือกลุ่มบุคคล รวมทั้งกระบวนการและโครงการต่างๆ

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2544, น.153) ได้สรุปความหมายของคำว่าประเมินผลไว้ว่า การประเมินผล ซึ่งเรียกว่า การประเมินค่า การประเมินค่าสิ่งใดก็ตามจะต้องประกอบด้วย ส่วนประกอบที่ได้จาก การวัด กับเกณฑ์การประเมิน องค์ประกอบของการประเมินค่า เขียนแสดงไว้ในสมการดังนี้

การประเมินค่า = การวัด + การตัดสินใจ

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2536, น. 12) ได้ให้ความหมายของการประเมินไว้ว่าเป็นกระบวนการที่แสวงหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ โครงการเพื่อจะมาซึ่งข้อมูลที่จะช่วยผู้บริหาร โครงการสามารถตัดสินใจถูกต้องมากขึ้น

ศิริชัย กาญจนวาสิ (2537, น. 19) ได้ให้ความหมายของการประเมินไว้หลายประการว่า การประเมินเป็นสิ่งเดียวกับการวัดผลการเรียนรู้ของผู้เรียน (Measurement-Oriented) การประเมินเป็นการศึกษาสิ่งต่างๆ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัย (Research-Oriented) การประเมินเป็นการตรวจสอบการบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ (Objective-Oriented) การประเมินเป็นการช่วยเสนอสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ (Decision-Oriented) การประเมินเป็นการสนองสารสนเทศต่อผู้เกี่ยวข้องทั้งหลายด้วยการบรรยายอย่างลุ่มลึก (Description-Oriented) และการประเมินเป็นการตัดสินใจคุณค่าของสิ่งที่มุ่งประเมิน (Judgement-Oriented) การสืบทอดและพัฒนากันมาอย่างต่อเนื่อง ทำให้ความหมายของการประเมิน มีความชัดเจนและสมบูรณ์มากขึ้น การประเมินในอนาคตน่าจะมี ความหมายและบทบาทต่อสังคมมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเป็นสารสนเทศเชิงคุณค่าที่ สนับสนุนการเจรจาต่อรองเชิงสร้างสรรค์เพื่อให้บรรลุถึงเอกภาพทางความคิด แนวทางและข้อสรุป ทางการเมืองและเศรษฐกิจที่ก่อให้เกิดประโยชน์สุขร่วมกันของสังคม

สมคิด พรหมข้อย (2542, น. 27-28) การประเมิน หมายถึง กระบวนการที่ก่อให้เกิดสารสนเทศ เพื่อช่วยให้ผู้บริหารตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการตรวจสอบความก้าวหน้าของ โครงการหรือแผนงาน ตลอดจนการพิจารณาผลสัมฤทธิ์ว่ามีมากน้อยเพียงใด เป็นกระบวนการบ่งชี้ ถึงคุณค่าของโครงการ กล่าวคือ โครงการที่ได้ดำเนินการไปแล้วได้ผลตามวัตถุประสงค์หรือไม่ เพียงใด

จากความหมายของการประเมินที่นักประเมินได้กล่าวมาข้างต้นนั้น สรุปได้ว่า การประเมิน หมายถึง กระบวนการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำผลที่ได้มาใช้ในการตัดสินใจคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้แล้วหาแนวทางในการดำเนินงานต่อไป

2.2 แนวคิด เกี่ยวกับการประเมินโครงการ

การดำเนินงานในหน่วยงานใดก็ตามย่อมมีโครงการให้มีการปฏิบัติ ซึ่งทุกโครงการหรือแผนงานเมื่อมีการปฏิบัติแล้วย่อมต้องมีการประเมินผลว่าการทำงานนั้นประสบ

ผลสำเร็จมากน้อยเพียงไรสามารถนำไปปรับปรุง พัฒนาในอนาคตได้อย่างไรบ้าง จะให้ดำเนินการ ต่อ หรือยุติโครงการนั้น ดังนั้นจึงต้องมีการประเมิน นักการศึกษา นักวิชาการ หลายท่านได้ให้ความหมายของการประเมินโครงการไว้ดังนี้

นิตา ชูโต (2538,น.9) กล่าวสรุปความหมายของการประเมินโครงการว่า หมายถึง กิจกรรมการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ความหมาย ข้อเท็จจริง เกี่ยวกับโครงการและหาผลที่ แน่ใจว่าเกิดจากโครงการ เพื่อเป็นการเพิ่มพูนคุณภาพและประสิทธิภาพของโครงการให้ดียิ่งขึ้น

ประชุม รอดประเสริฐ (2539,น.73) ได้กล่าวถึง การประเมินโครงการว่า เป็น กระบวนการในการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล ของการดำเนินโครงการ และพิจารณาตัวบ่งชี้ ให้ทราบถึงจุดเด่น จุดด้อย ของโครงการนั้นอย่างมีระบบแล้วตัดสินใจว่าจะปรับปรุงแก้ไขโครงการ นั้นเพื่อการดำเนินการต่อไปหรือยุติการดำเนินโครงการนั้นเสีย

ไชยยศ เรื่องสุวรรณ (2533,น.112) การประเมินโครงการ หมายถึง การประมาณ ค่าของกิจกรรมใดๆอย่างมีระบบเพื่อปรับปรุงการดำเนินงานทั้งในปัจจุบันและอนาคต

สมพร สระบัว (2546,น.9) การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการเก็บ รวบรวมข้อมูล เริ่มตั้งแต่ การวิเคราะห์โครงสร้าง องค์ประกอบโครงการ การนำโครงการไปปฏิบัติ และผลการปฏิบัติโครงการเพื่อนำข้อมูลมาประกอบพิจารณาตัดสินใจให้มีการปรับปรุง แก้ไข ยกเลิก หรือให้มีการดำเนินการต่อไป

ซัสแมน (Suchman 1967) อ้างใน เขาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี (2542,น.13) ให้ ความหมายของการประเมินโครงการว่า หมายถึง การใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์หรือการใช้ เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์เพื่อหาข้อมูลที่เป็นจริงและเชื่อถือได้เกี่ยวกับโครงการเพื่อตัดสินใจ ว่าโครงการดังกล่าวดีหรือไม่อย่างไร หรือเป็นการค้นหาว่าผลของกิจกรรมที่วางไว้ในโครงการ ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือความมุ่งหมายของโครงการหรือไม่

สตฟเฟิลบีม (Stufflebeam, อ้างในสุวิมล ติรกันันท์, 2547, น. 1) กล่าวถึง การประเมินโครงการว่าเป็นกระบวนการบรรยาย เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเป้าหมาย การวางแผน การดำเนินการ และผลกระทบเพื่อเป็นแนวทางในการตัดสินใจ เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือ และเพื่อ ส่งเสริมให้เกิด ความเข้าใจสถานการณ์ของโครงการ

ครอนบาค (Cronbach, 1963, อ้างในเขาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี, 2542, น. 1) ให้ ความหมายของการประเมินโครงการว่า เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลและใช้ข้อมูลนั้นเพื่อการ ตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการ

อัลคิน (Alkin, 1969, อ้างในเขาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี, 2542, น. 12) ให้ความหมาย ของการประเมินโครงการว่า เป็นกระบวนการกำหนดขอบเขตการตัดสินใจ การเลือกข้อมูล

เหมาะสม การเก็บรวบรวมข้อมูลตลอดจนการเขียนรายงานสรุปผล เพื่อให้ผู้มีอำนาจ ในการตัดสินใจใช้เป็นแนวทางในการวิธีการปฏิบัติ

จากความหมายของการประเมินโครงการในแนวคิดต่างๆ ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น สรุปได้ว่า การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการในการเก็บรวบรวมข้อมูลและนำข้อมูลไปวิเคราะห์อย่างเป็นขั้นตอน เพื่อนำผลที่ได้มาตัดสินคุณค่าของโครงการนั้นๆ ว่าบรรลุวัตถุประสงค์ และมีประสิทธิภาพเพียงใด และเป็นข้อมูลสำหรับการตัดสินใจว่าควรจะมีการปรับปรุงแก้ไขพัฒนา ส่วนใด จะดำเนินโครงการต่อไป หรือล้มเลิกโครงการ

2.2.1 วัตถุประสงค์ ความสำคัญหรือจุดมุ่งหมายของการประเมินโครงการ

วัตถุประสงค์สำคัญของการประเมินโครงการ คือ การหาแนวทางตัดสินใจ (Decision making) และการประเมินผลโครงการไม่มีเป้าหมายเพื่อการค้นหาสะสมความรู้ แต่จะมุ่งไปสู่การค้นหาสิ่งที่โครงการได้ดำเนินการไปแล้ว สิ่งใดควรจะดำเนินต่อไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ และศึกษาว่าระหว่างการดำเนินโครงการนั้นมีปัญหาใดบ้างที่ควรปรับปรุงเพื่อบรรลุเป้าหมายของโครงการ ดังนั้นการประเมินผลโครงการจึงจำต้องคำนึงถึงคุณค่าและข้อตกลงต่างๆ ของโครงการอย่างดีก่อนที่จะดำเนินโครงการที่แท้จริงในการประเมินผลโครงการจึงต้องมีการวางแผนการประเมินอย่างเป็นระบบให้สอดคล้องกับแผนโครงการและได้ดำเนินการตั้งแต่เริ่มกำหนดโครงการจนเสร็จสิ้นโครงการ นักวิชาการได้แสดงความคิดเห็นดังนี้ ประชุม รอดประเสริฐ (2539, น. 74-75) การประเมินโครงการมีความมุ่งหมาย 3 ประการ 1. เพื่อแสดงผลการพิจารณาถึงคุณค่าของโครงการ 2. เพื่อช่วยให้ผู้ตัดสินใจมีการตัดสินใจที่ถูกต้อง 3. เพื่อการบริการข้อมูลแก่ฝ่ายการเมือง เพื่อใช้ในการกำหนดนโยบาย

2.2.2 จุดมุ่งหมายเฉพาะของการประเมินโครงการมีดังต่อไปนี้

- 1) เพื่อแสดงถึงเหตุผลที่ชัดเจนของโครงการอันเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการตัดสินใจว่าลักษณะใดของโครงการมีความสำคัญมากที่สุดซึ่งจะต้องทำการประเมินเพื่อหาประสิทธิภาพและข้อมูลชนิดใดที่จะต้องเก็บรวบรวมไว้เพื่อการวิเคราะห์
- 2) เพื่อรวบรวมหลักฐานความเป็นจริง และข้อมูลที่จำเป็น เพื่อนำไปสู่การพิจารณาถึงประสิทธิผลของโครงการ
- 3) เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลและข้อเท็จจริงต่างๆเพื่อนำไปสู่การสรุปผลของโครงการ
- 4) การตัดสินใจว่าข้อมูล หรือข้อเท็จจริงใดสามารถนำไปใช้ได้

2.2.3 ความสำคัญของการประเมินโครงการ

ความสำคัญของการประเมินโครงการนี้ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความคิดเห็นที่หลากหลายแง่มุมดังนี้ ไพศาล หวังพานิช (2533, น.5-6) ได้สรุปการประเมินโครงการดังนี้

1. ช่วยให้ทราบข้อมูลหรือสารสนเทศเกี่ยวกับโครงการทั้งด้านปฏิบัติการและผลปฏิบัติที่เป็น ประโยชน์ใน การตัดสินใจของผู้เกี่ยวข้องกับโครงการ
2. ช่วยแก้ไขปรับปรุงการดำเนินงานตามโครงการให้ชัดเจน ตรงเป้า และลดปัญหาในการปฏิบัติ ซึ่งจะเป็นผลดีต่อการบริหารโครงการ
3. ช่วยชี้บ่งถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโครงการ หรือความคุ้มค่าของโครงการช่วยให้ทราบถึง ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการดำเนิน โครงการ
4. ช่วยให้แผนงานมีประสิทธิภาพทั้งภายใต้แผนงานเดียวกันหรือแผนงานอื่นๆ

สมบูรณ์ ดันยะ (2541, น. 14) กล่าวว่า การประเมินทางการศึกษามีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษาโดยตรง พอสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. ช่วยชี้ให้เห็นว่า จุดมุ่งหมายของการดำเนินงานนั้น เหมาะสมและเป็นไปได้เพียงใด
2. ทำให้ทราบว่า การดำเนินงานนั้นบรรลุตามจุดมุ่งหมายหรือไม่
3. ช่วยกระตุ้นให้มีการเร่งรัด ปรับปรุง และดำเนิน
4. ช่วยให้เห็นข้อบกพร่องในการดำเนินงานแต่ละขั้นตอน ซึ่งจะเป็นหลักในการปรับปรุงการดำเนินงาน
5. ช่วยควบคุมการดำเนินงานให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ซึ่งจะเป็นการลดความสูญเปล่าในการใช้ทรัพยากร
6. ช่วยให้ข้อสนเทศ(Information) แก่ผู้บริหารในการดำเนินงาน
7. เป็นแนวทางในการกำหนดวิธีการที่เหมาะสมในการดำเนินงานครั้งต่อไป

สำราญ มีแจ้ง (2544, น. 21) ได้กล่าวว่า การประเมินโครงการมีความสำคัญดังนี้

1. ช่วยชี้ให้เห็นว่าจุดประสงค์ของการดำเนินงานนั้นเหมาะสมและเป็นไปได้เพียงใดการดำเนินงานหรือโครงการใดๆ จะต้องมีการกำหนดจุดประสงค์ของการดำเนินงานการประเมินจะเป็นตัวช่วยชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการ โครงการนี้และการดำเนินงานนั้นมีความเป็นไปได้เพียงใด

2. ทำให้ทราบว่าการดำเนินงานนั้นบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ การประเมินโครงการนั้นนอกจากประเมินส่วนอื่นๆ แล้วจะต้องประเมินว่าการดำเนินงานนั้นบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือไม่ เพื่อเป็นการตรวจสอบว่าได้ดำเนินงานไปแล้วผลตามจุดประสงค์ตั้งไว้หรือไม่ ซึ่งเป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

3. กระตุ้นให้มีการเร่งรัดปรับปรุงการดำเนินงาน การประเมินจะเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้ดำเนินงาน มีการเร่งรัดปรับปรุงการดำเนินงานเมื่อพบข้อบกพร่องในการดำเนินงาน

4. ช่วยให้เห็นข้อบกพร่องในการดำเนินงานแต่ละขั้นตอนซึ่งจะใช้เป็นหลักในการปรับปรุงการดำเนินงาน การประเมินการดำเนินงานทุกขั้นตอนจะทำให้พบข้อบกพร่อง

5. ช่วยควบคุมการดำเนินการให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ซึ่งจะเป็นการลดความสูญเสียเปล่า ในการใช้ทรัพยากร ผู้ดำเนินงานบางคน บางครั้งมักไม่ปฏิบัติหน้าที่ให้ดีและเต็มความสามารถ ซึ่งการประเมินจะช่วยควบคุมการดำเนินงานให้มีคุณภาพได้

6. ช่วยให้ข้อเสนอแนะผู้บริหาร ในด้านการดำเนินงาน ผู้บริหารต้องการทราบข้อมูลทุกแง่มุมของผลการประเมิน ซึ่งผู้บริหารจะได้นำไปพิจารณาวินิจฉัยและตัดสินใจสั่งการได้ถูกต้อง

7. ใช้เป็นแนวทางในการกำหนดวิธีการดำเนินงานที่เหมาะสมในครั้งต่อไป การประเมินผลโครงการ ที่ดำเนินในปัจจุบันจะทำให้ทราบถึงข้อดี และข้อบกพร่องต่างๆ ของวิธีการดำเนินงานซึ่งจะเป็นแนวทางในการแก้ไขที่จะดำเนินงาน โครงการประเภทนี้ต่อไป

2.2.4 ประโยชน์ของการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการมิได้จำกัดอยู่แต่ในทางการศึกษาเท่านั้น แต่ในหน่วยงานของรัฐหรือเอกชน และบริษัทห้างร้าน ต่างตระหนักถึงประโยชน์ที่ได้จากการประเมินโครงการว่า มีความสำคัญต่อการวางแผนและบริหาร โครงการเป็นอย่างยิ่ง นักการศึกษาได้กล่าวถึงประโยชน์ของการประเมินโครงการ ไว้ว่า สมกิต พรมจรรย์ (2542, น. 30) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการประเมินโครงการ เป็นข้อๆ ดังนี้

1. ช่วยให้ข้อมูลและสารสนเทศต่างๆ เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนและโครงการ ตรวจสอบความพร้อมของทรัพยากรต่างๆ ที่จำเป็นในการดำเนินโครงการตลอดจนตรวจสอบความเป็นไปได้ในการจัดกิจกรรมต่างๆ

2. ช่วยทำให้การกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ มีความชัดเจน

3. ช่วยในการจัดหาข้อมูลเกี่ยวกับความก้าวหน้า ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินโครงการ

4. ช่วยให้ข้อมูลเกี่ยวกับความสำเร็จ และความล้มเหลวของโครงการ เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจและวินิจฉัยว่าจะดำเนินโครงการในช่วงต่อไปหรือไม่ จะยกเลิกหรือขยายการดำเนินงานโครงการต่อไป

5. ช่วยให้ได้ข้อมูลที่บ่งบอกถึงประสิทธิภาพของการดำเนินงาน โครงการว่าเป็นอย่างไร คู่กับการลงทุนหรือไม่

6. เป็นแรงจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงานโครงการ เพราะการประเมินโครงการด้วยตนเอง จะทำให้ผู้ปฏิบัติงานได้ทราบผลการดำเนินงาน จุดเด่น จุดด้อย และนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาโครงการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ศูนย์ทดสอบและประเมินเพื่อพัฒนาการศึกษาและวิชาชีพ (น. 27) ระบุประโยชน์ของการประเมินไว้ดังนี้

รูปแบบการประเมินมีประโยชน์สำคัญ 4 ประการคือ

1. ช่วยให้เห็นแนวทางหรือกรอบความคิดในการประเมิน การเรียนรู้เรื่องรูปแบบการประเมินที่หลากหลายจะทำให้เกิดประสบการณ์ในการตัดสินใจเลือกใช้รูปแบบการประเมินได้อย่างเหมาะสมกับสิ่งที่มุ่งประเมิน

2. ช่วยให้การกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินมีความคมชัด และครอบคลุมเนื่องจากรูปแบบการประเมินแต่ละรูปแบบมีกรอบความคิดเชิงเหตุผลดังนั้นการเลือกใช้หรือประยุกต์ใช้รูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง ก็มีแนวโน้มที่จะกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินให้สอดคล้องกับรูปแบบนั้น จึงทำให้กำหนดวัตถุประสงค์ได้อย่างชัดเจนครอบคลุมและสมเหตุสมผล

3. ช่วยในการกำหนดตัวแปรหรือประเด็นสำคัญในการประเมินได้อย่างชัดเจน

4. ทำให้ผลงานการประเมินมีความเป็นระบบ ครอบคลุม เป็นที่ยอมรับและสื่อความหมายได้ชัดเจน

2.2.5 กระบวนการประเมินโครงการ

ในการประเมินโครงการถือเป็นการวิจัยรูปแบบหนึ่งซึ่ง (สมคิด พรหมจ้อย, 2542, น. 34-35) ได้แสดงเป็นหัวข้อดังนี้

1. ประเมินอะไร : การวิเคราะห์โครงการที่มุ่งประเมิน

2. ทำไมจึงต้องประเมิน : หลักการและเหตุผลของการประเมิน

3. ประเมินเพื่ออะไร : กำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมิน

4. มีแนวคิดทฤษฎีอะไรบ้าง : ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และแนวทางการ

ประเมิน

5. จะประเมินได้อย่างไร : การออกแบบการประเมิน

- 5.1 กำหนดรูปแบบการประเมิน
- 5.2 กำหนดประเภทของตัวแปรหรือข้อมูล หรือตัวชี้วัด
- 5.3 กำหนดแหล่งข้อมูล/ผู้ให้ข้อมูล
- 5.4 กำหนดเครื่องมือ/วิธีการที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 5.5 กำหนดแนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล
- 5.6 กำหนดเกณฑ์การประเมิน

6. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินมีอะไรบ้าง : เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน
7. จะเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการใด : การเก็บรวบรวมข้อมูล
8. จะสรุปข้อมูลให้มีความหมายได้อย่างไร : การวิเคราะห์ข้อมูล
9. จะนำผลการประเมินไปใช้ได้อย่างไร : เขียนรายงานผลการประเมิน

ในการดำเนินงานขั้นตอนที่ 1 ถึง 5 เมื่อเสร็จสิ้นถึงขั้นตอนที่ 5 ผลลัพธ์ของงานที่ นักประเมิน ได้ก็คือ เค้าโครงการประเมิน (Evaluation Proposal) หรือแผนการประเมินโครงการ ซึ่งอยู่ในสภาพพร้อมที่จะนำไปสู่การปฏิบัติจริงต่อไป

2.2.6 ประเภทการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการมีเกณฑ์การแบ่งอยู่หลายประเภทด้วยกัน มีนักการศึกษาและนักวิชาการ ได้กล่าวถึงประเภทของการประเมินโครงการไว้ดังนี้

ศิริชัย กาญจนวาที และคณะ (2541, น. 112) จำแนกกลุ่มการประเมินออกเป็น 4 ประเภทใหญ่ๆ ดังนี้

1. Systematic Decision-Oriented Evaluation (SD Models) การประเมินประเภทนี้เน้นการใช้วิธีเชิงระบบเพื่อการเสนอสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องสำหรับการตัดสินใจในเชิงบริหาร

2. Naturalistic Decision-Oriented Evaluation (ND Models) การประเมินประเภทนี้ เน้นการใช้วิธีธรรมชาติเพื่อการเสนอสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องสำหรับการตัดสินใจเชิงบริหาร

3. Systematic Value -Oriented Evaluation (SV Models) การประเมินประเภทนี้เน้นการใช้ชีวิตเชิงระบบเพื่อให้นักประเมินทำการตัดสินใจคุณค่าของสิ่งที่มีมุ่งประเมิน

4. Naturalistic Value-Oriented Evaluation (NV Models) การประเมินประเภทนี้เน้นการใช้วิธีเชิงธรรมชาติเพื่อให้นักประเมินทำการตัดสินใจคุณค่าของสิ่งที่มีมุ่งประเมิน

สมคิด พรหมจ้อย (2542, น. 31-32) ได้แบ่งการประเมินประเภท ไว้ดังนี้

1. การประเมินก่อนเริ่มโครงการ (Pre-evaluation) เป็นการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อตัดสินใจเลือกโครงการตรวจสอบความเหมาะสม ความสมเหตุสมผลของการวางแผนดำเนินโครงการความเป็นไปได้ของโครงการ ในการนำโครงการไปปฏิบัติ คุณภาพของโครงการ รวมทั้งตรวจสอบโอกาสที่โครงการนั้นจะประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย
2. การประเมินในระหว่างการดำเนินงาน (Implementation Evaluation or Process Evaluation) เป็นการประเมินการดำเนินงานเมื่อนำโครงการที่วางแผนไว้มาปฏิบัติ ทั้งนี้เพื่อศึกษาถึงการปฏิบัติงานเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้หรือไม่ กิจกรรมใดที่ทำได้ หรือทำไม่ได้ เพราะเหตุใด จุดเด่น จุดด้อย มีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง การประเมินกระบวนการดำเนิน โครงการ นั้น พยายามตอบคำถามว่าทำไมจึงเกิดปัญหา อุปสรรค หรือไม่เกิดปัญหา อุปสรรคในการดำเนินโครงการ ถ้าเกิดปัญหาจะได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขได้ทันที่ การประเมินในขณะดำเนินโครงการจึงมีบทบาทในการปรับปรุงการดำเนินการโดยตรง
3. การประเมินหลังการดำเนินงานเป็นการประเมินเพื่อตอบคำถามว่าโครงการประสบความสำเร็จตามแผนที่วางไว้หรือไม่ ผลจากโครงการจะบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่ ผลการดำเนินงานคุ้มค่าหรือไม่ การประเมินในลักษณะนี้จะเป็นการประเมินผลที่เกิดขึ้นโดยเทียบกับวัตถุประสงค์เพื่อเป้าหมายที่กำหนด

2.3 รูปแบบหรือแบบจำลอง การประเมินโครงการ

รูปแบบหรือแบบจำลองการประเมินเป็นกรอบหรือแนวความคิดสำคัญที่แสดงให้เห็นถึงกระบวนการหรือรายการประเมินซึ่ง ศิริชัย กาญจนวาสิ และ สังวรรณ ังคระโทก (2555, น. 54-55) ได้ให้ความหมายรายละเอียดในหัวข้อต่างๆไว้ดังนี้

1. ความหมายของแบบจำลองการประเมิน

แบบจำลองการประเมิน (Evaluation Model) เกิดขึ้นเนื่องจากความพยายามของนักประเมินที่มุ่งเสนอแนวทางในการประเมินสิ่งต่างๆ แบบจำลองการประเมิน คือ กรอบความคิดหรือแบบแผนในการประเมินที่แสดงให้เห็นถึงรายการที่ควรประเมินหรือแนวปฏิบัติในการประเมินโดยอาจเสนอให้เห็นว่า ในการประเมินนโยบาย แผนงาน โครงการ หรือเป้าใดๆ เราควรพิจารณาเรื่องใดบ้าง ในขณะเดียวกัน บางรูปแบบอาจจะมีการเสนอแนะด้วยว่าในการประเมินแต่ละรายการ แต่ละเรื่องควรมีการพิจารณา ตรวจสอบอย่างไร ซึ่งเป็นลักษณะการเสนอแนะวิธีการประเมินหรือตัดสินคุณค่า รูปแบบการประเมินในทางการศึกษาส่วนใหญ่เริ่มต้นหรือเกิดขึ้นในชั้นเรียน กล่าวคือ เสนอรูปแบบการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนเป็นสำคัญ และต่อมามีการใช้กรอบแนวความคิดเหล่านี้เพื่อประเมินโครงการในวงกว้างมากขึ้น

2. ประโยชน์ของแบบจำลองการประเมิน

การศึกษาและทำความเข้าใจในแบบจำลองการประเมิน จะก่อให้เกิดประโยชน์ที่สำคัญหลายประการ อาทิ

2.1 ช่วยให้เห็นแนวทาง หรือกรอบความคิดเห็นในการประเมิน การเรียนรู้เรื่องแบบจำลองการประเมินที่หลากหลายจะทำให้เกิดประสบการณ์ในการตัดสินใจเลือกใช้ในการประเมินเป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายหลักของการประเมินได้อย่างเหมาะสม

2.2 ช่วยให้การกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมิน ความคมชัดและครอบคลุม เนื่องจากแบบจำลองการประเมินแต่ละรูปแบบ มีกรอบความคิดเชิงเหตุผล ผ่านการพิจารณาตรวจสอบความเป็นไปได้ในเชิงปฏิบัติมาแล้ว

2.3 ช่วยให้ผู้สามารถกำหนดตัวแปรหรือประเด็นสำคัญในการประเมินได้อย่างชัดเจน

2.4 ทำให้ผลงานประเมินมีความเป็นระบบ ครอบคลุมและเป็นที่ยอมรับและสื่อความหมายได้ชัดเจนระหว่างผู้เกี่ยวข้องในวงวิชาชีพ

3. ประเภทของรูปแบบการประเมิน

รูปแบบการประเมินเป็นกรอบหรือแนวความคิดสำคัญที่แสดงให้เห็นถึงกระบวนการหรือรายการประเมินซึ่งมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับข้อตกลงเบื้องต้น ซึ่งนักวิชาการทางด้านประเมินได้เสนอกรอบความคิดให้นักประเมินได้เลือกใช้ มีหลายรูปแบบ โดยทั่วไปนิยมแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม

3.1 แบบจำลองการประเมินที่เน้นจุดมุ่งหมาย (Objective Base Model) เป็นรูปแบบที่เน้นการตรวจสอบว่า ผลที่คาดหวังได้เกิดขึ้นหรือไม่ หรือประเมินโดยตรวจสอบผลที่ระบุไว้ในจุดมุ่งหมายเป็นหลัก โดยดูว่าผลที่เกิดจากการปฏิบัติงานบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ เช่น รูปแบบการประเมินของไทเลอร์ ครอนบาค และเคริก แพททริก เป็นต้น

3.2 แบบจำลองที่เน้นการตัดสินคุณค่า (Judgmental Evaluation Model) เป็นรูปแบบการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลสารสนเทศสำหรับกำหนดและวินิจฉัยคุณค่า ของสิ่งที่มุ่งประเมิน เช่น รูปแบบการประเมินของสเตค สคริฟเวน โพรวิส เป็นต้น

3.3 แบบจำลองการประเมินที่เน้นการตัดสินใจ (Decision-oriented Evaluation Model) เป็นรูปแบบการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลและข่าวสารต่างๆ เพื่อช่วยผู้บริหารในการตัดสินใจเลือกทางเลือกต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง เช่น รูปแบบการประเมินของเวลช์ สต๊ฟเฟิล บีม อัลคิน เป็นต้น

ในรูปแบบการประเมินยังมีผู้พยายามวิเคราะห์ และจัดกลุ่มรูปแบบการประเมินไว้ให้เป็นหมวดหมู่ ซึ่งรูปแบบการประเมินอาจแบ่ง เป็น 6 กลุ่ม (Worthen and Sanders, 1973, อ้างใน ยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี, 2542) ดังนี้

1. กลุ่มยึดวัตถุประสงค์เป็นหลักเป็นรูปแบบ การประเมินที่มุ่งเน้น การระบุ เป้าหมาย และวัตถุประสงค์และดำเนินการค้นหา ว่าเป้าหมาย และ วัตถุประสงค์ที่ได้ กำหนดไว้ บรรลุหรือไม่อย่างไร รูปแบบการประเมินแบบ ยึดวัตถุประสงค์เป็นหลัก ซึ่งเป็นรูปแบบการ ประเมินแบบดั้งเดิม และในปัจจุบันยังคงนำมาใช้ในการประเมิน

2. กลุ่มเน้นการตัดสินใจในการจัดการเป็นรูปแบบ การประเมิน ที่คำนึงถึง การระบุ และการดำเนินการอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลหรือสารสนเทศที่จำเป็นสำหรับใช้ ในการตัดสินใจเชิงการจัดการ รูปแบบการประเมินในกลุ่มนี้เช่นรูปแบบ CIPP ของ Stufflebeam เป็นต้น

3. กลุ่มยึดลูกค้าหรือผู้รับบริการเป็นหลักจุดเน้นของ การประเมินรูปแบบนี้ คือ การค้นหาและพัฒนาสารสนเทศเชิงประเมินเกี่ยวกับผลผลิต และการบริการ ให้กับลูกค้าหรือ ผู้รับบริการ สำหรับนำไปใช้ประกอบการพิจารณาตัดสินใจคุณค่าและความคุ้มค่าของผลผลิตใดๆว่า ควรแก่การเลือกซื้อหรือไม่ รูปแบบที่ได้รับความนิยมในกลุ่มนี้ เช่นรูปแบบของ Scriven รูปแบบ ของ Komosky เป็นต้น

4. กลุ่มเน้นความเชี่ยวชาญเฉพาะเป็นหลัก รูปแบบการประเมินในกลุ่มนี้มีจุด มุ่งเน้นขึ้นอยู่กับการนำความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพมาใช้โดยตรงในการตัดสินใจคุณภาพอะไรก็ตามที่ ต้องการประเมิน เช่นรูปแบบ Connoisseurship ของ Eisner เป็นต้น

5. กลุ่มเน้นการถ่วงดุลทัศนคติที่ตรงข้ามกันจุดเน้น ของการประเมิน ในกลุ่มนี้ คือ การถ่วงดุลทัศนคติหรือความคิดเห็นต่างๆ เกี่ยวกับการประเมินที่มีลักษณะตรงข้าม หรือ สวนทางกัน กับนักประเมิน หรือคณะทำงานการประเมิน ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมทางการประเมิน เป็นไปด้วยความยุติธรรม โปร่งใส สมดุลและเข้าใจจุดแข็งใจจุดแข็งและจุดบกพร่องของสิ่งที่ถูก ประเมินอย่างกระจ่างชัด รูปแบบการประเมินที่อยู่ในกลุ่มนี้ เช่น รูปแบบ Wolf รูปแบบของ Owens เป็นต้น

6. กลุ่มเน้นการมีส่วนร่วมในการประเมินหัวใจสำคัญของ รูปแบบการ ประเมินในกลุ่มนี้ได้แก่การให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีส่วน เกี่ยวข้องหรือสนใจ หรือมีส่วนเสียกับการประเมินและผลการประเมิน ในการดำเนินกิจการทางการ ประเมินที่สำคัญบางประการ ได้การกำหนดจุดมุ่งหมาย การสร้างเกณฑ์และตัวบ่งชี้และการกำหนด

มาตรฐานรูปแบบการประเมินในกลุ่มนี้ คือ รูปแบบ Responsive ของ Stake รูปแบบ Naturallistic ของ Guba และ Lincoln

การศึกษารูปแบบการประเมิน ย่อมจะช่วยให้ นักประเมินทราบถึงสาระสำคัญของวิธีการประเมิน สิ่งที่จะประเมินหรือเป้าหมายการประเมินในลักษณะต่างๆ แม้ว่ารูปแบบการประเมินเหล่านั้น จะไม่สามารถนำมาใช้ในการตอบจุดมุ่งหมายของการประเมินได้ลักษณะของสิ่งที่จะประเมิน

2.3.1 รูปแบบหรือแบบจำลองการประเมินโครงการ มีหลายแบบนักวิชาการได้เสนอแนวคิดรายละเอียดที่แสดงดังนี้

1) รูปแบบการประเมินของไทเลอร์ (Tyler's concepts of evaluation)

ไทเลอร์เป็นผู้วางรากฐานในการประเมินมาตั้งแต่ ค.ศ. 1930 โดยให้องค์ประกอบในการจัดการศึกษาไว้ 3 อย่าง คือ จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา ประสิทธิภาพในการเรียนรู้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยพิจารณาว่าผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามที่ได้ตั้งจุดมุ่งหมายไว้

ไทเลอร์ (1969, pp. 110-125, อ้างในเยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี (2542, น. 30) ได้กล่าวถึงแนวคิดการประเมินว่า การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจะมีส่วนช่วยอย่างมากในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน ไทเลอร์ได้นิยามว่ากระบวนการเรียนการสอนเป็นกระบวนการที่จัดขึ้นเพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่พึงปรารถนาในตัวของผู้เรียนจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในตัวผู้เรียนตามที่มุ่งหวัง ตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ต้องกำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจนว่าเมื่อสิ้นสุดการจัดการเรียนการสอนแล้ว ผู้เรียนควรเกิดพฤติกรรมใดหรือกระทำสิ่งใดได้บ้างซึ่งเรียกว่า วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

ขั้นที่ 2 กำหนดเนื้อหาที่ผู้เรียนต้องเรียนรู้หรือเนื้อหาที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามวัตถุประสงค์ที่ระบุไว้

ขั้นที่ 3 หาแบบหรือวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหา

ขั้นที่ 4 การตรวจสอบหลังสิ้นสุดการจัดการเรียนการสอนว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดในข้อใดบ้าง และวัตถุประสงค์ใดบ้างยังไม่เกิดการเรียนรู้

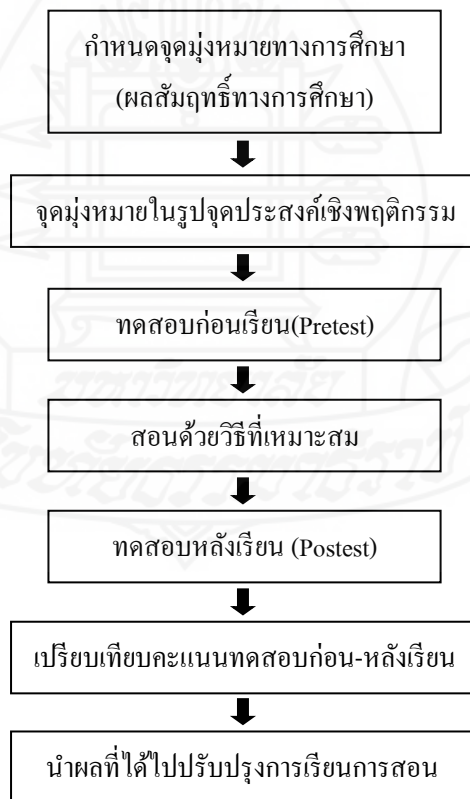
ต่อมาไทเลอร์ได้สร้างวงจรวัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลซึ่งเขียนเป็น โมเดลเป็นพื้นฐาน

ภาพที่ 2.1 วงจรของไทเลอร์

โดยสรุปการประเมินของไทเลอร์ หมายถึง การเปรียบเทียบสิ่งที่คุณเรียนสามารถกระทำได้จริงหลังจากที่ได้จัดการเรียนการสอนมาแล้ว กับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมซึ่งกำหนดขึ้นไว้ก่อนที่จัดการเรียนการสอนนั้น

ไทเลอร์ อ่างในสูวิมล ตีรกันันท์ (2547, น. 42) ได้พัฒนาแบบจำลองขึ้นในปี ค.ศ. 1942 โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อ การประเมินผลทางการศึกษา ประเด็นที่ใช้ในการประเมินคือ วัตถุประสงค์ เป็นการตรวจสอบว่าผลการดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ มุ่งเน้นที่การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เป็นผลมาจากการเรียนการสอนในโรงเรียน มีขั้นตอนดังนี้

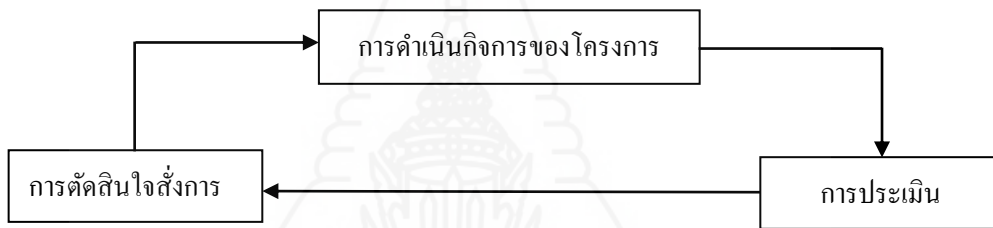

ภาพที่ 2.2 แผนภูมิแสดงแบบจำลองของไทเลอร์

2) รูปแบบการประเมินของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam's concepts of evaluation)

(Stufflebeam, 1971) อ้างใน สุวิมล ตรีภานันท์ (2547, น. 47) กล่าวว่าไว้ว่า ในปี ค.ศ. 1972 สตัฟเฟิลบีมและคณะได้เขียนหนังสือทางการประเมินชื่อ “Education Evaluation and Decision Making” เป็นที่ยอมรับกันอย่างแพร่หลายในวงการศึกษไทยเพราะให้แนวคิดที่น่าสนใจ สตัฟเฟิลบีมได้นิยามการประเมินว่า เป็นกระบวนการระบุหรือกำหนดข้อมูลที่ต้องการ รวมถึงการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล และนำข้อมูลที่จัดเก็บมาแล้วนั้นมาจัดทำให้เกิดสารสนเทศที่มีประโยชน์ เพื่อนำเสนอสำหรับใช้เป็นทางเลือกในการประกอบการตัดสินใจต่อไป

แนวคิดของสตัฟเฟิลบีมมีลักษณะที่จะแบ่งแยกบทบาทของการทำงานระหว่างฝ่ายประเมินกับฝ่ายบริหารออกจากกันอย่างเด่นชัด

ภาพที่ 2.3 โมเดลพื้นฐานของสตัฟเฟิลบีม

แบ่งการประเมินออกได้เป็น 4 ประเภท เรียกการประเมินแบบนี้ว่า CIPP MODEL

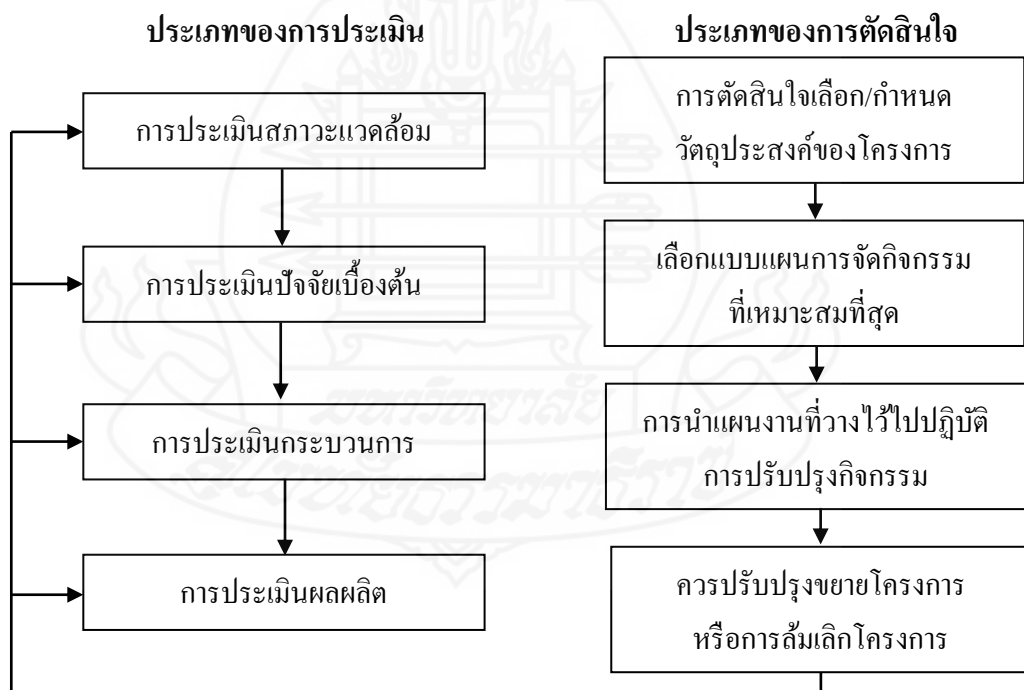
1. การประเมินสภาพแวดล้อมการประเมินด้านบริบท (Context Evaluation) เป็นการศึกษาปัจจัยพื้นฐานที่นำไปสู่การพัฒนาเป้าหมายของโครงการ ได้แก่ บริบทของสภาพแวดล้อม นโยบาย วิสัยทัศน์ ปัญหาแหล่งทุน สภาพความผันผวนทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ตลอดจนแนวโน้มการก่อตัวของปัญหาที่อาจจะเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินโครงการ เป็นต้น
2. การประเมินปัจจัยป้อน (Input Evaluation) เพื่อค้นหาประสิทธิภาพขององค์ประกอบที่นำมาเป็นปัจจัยป้อน ซึ่งในด้านการท่องเที่ยวอาจจะจำแนกเป็นบุคคล สิ่งอำนวยความสะดวก เครื่องมือ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ ศักยภาพการบริหารงาน ซึ่งแต่ละปัจจัยก็ยังมีจำแนกย่อยออกไปอีก เช่น บุคคล อาจพิจารณาเป็น เพศ อายุ มีสถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ ความพึงพอใจ ความคาดหวัง ทักษะ ทักษะ ความสามารถ ประสบการณ์ ความรู้ คุณวุฒิทางการศึกษา ถิ่นที่อยู่ และลักษณะกระบวนการกลุ่ม

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการศึกษาต่อจาก การประเมินบริบทและปัจจัยป้อนว่า กระบวนการเป็นไปตามแผนที่วางไว้ เป็นการศึกษาค้นหา ข้อบกพร่อง จุดอ่อน หรือจุดแข็งของกระบวนการบริหารจัดการ โครงการที่จะนำโครงการบรรลุ วัตถุประสงค์ที่วางไว้ว่ามีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด

4. การประเมินผลิตผล (Product Evaluation) เป็นการตรวจสอบ ประสิทธิภาพของโครงการ โดยเฉพาะความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับผลลัพธ์ที่ได้แล้วนำ เกณฑ์ที่กำหนดไว้ไปตัดสิน เกณฑ์มาตรฐานนั้นอาจจะกำหนดขึ้นเองหรืออาศัยเกณฑ์ที่บุคคลหรือ หน่วยงานอื่นกำหนดไว้ก็ได้

แนวคิดและเป้าหมายของการประเมินตามที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น ก็เพื่อ ประโยชน์ต่อการตัดสินใจในการดำเนินโครงการแต่ละประเภทจะเห็นได้ชัดเจนว่า การประเมินแต่ละ ประเภทดังกล่าวจะต้องอำนวยอำนวยในการนำไปตัดสินใจ

โดยสรุป การประเมินในแต่ละส่วนมีความสัมพันธ์กันกับวัตถุประสงค์ ของการประเมินและการตัดสินใจ

ภาพที่ 2.4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินกับการตัดสินใจในรูปแบบของ CIPP

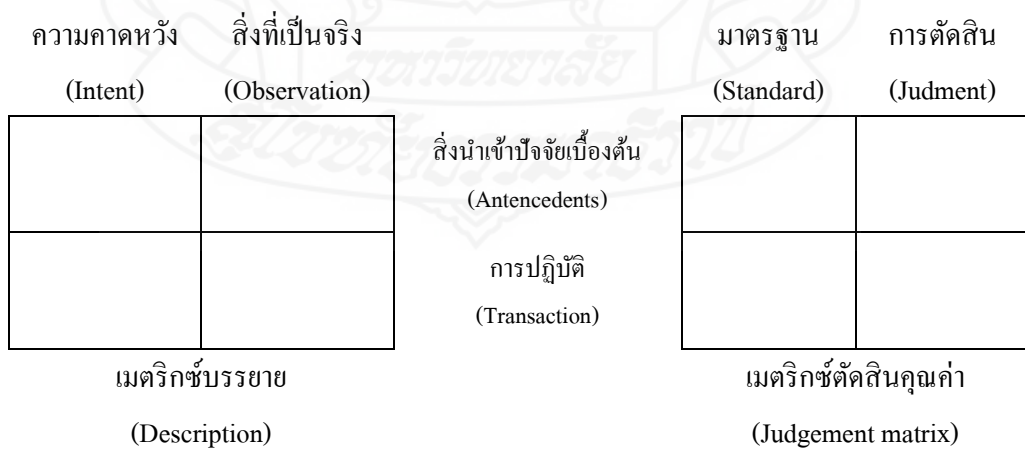
อย่างไรก็ตาม รูปแบบการประเมินแบบซิปป์นี้ ภายหลังจากได้มีนักประเมินโครงการปรับประยุกต์นำเอาการประเมินผลกระทบของโครงการ (Impact Evaluation) เข้าร่วมด้วย จึงกลายเป็นรูปแบบการประเมิน CIPP

Impact Evaluation การประเมินผลกระทบของโครงการ หมายถึง การประเมินผลที่เกิดขึ้นต่อเนื่องจากผลผลิตของโครงการ หรือผลผลิตของโครงการก่อให้เกิด ผลอื่นๆ ตามมา ซึ่งผลอื่นๆ นี้เราสามารถกำหนดหรือระบุไว้ในวัตถุประสงค์ของโครงการ ผลกระทบของโครงการอาจเป็นไปได้ทั้งทางบวกและทางลบ

3) รูปแบบการประเมินของสเตค (Stake's Concepts Evaluation)

เขาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี (2542, น. 39) กล่าวถึงการประเมินตามรูปแบบของสเตค (Stake) ว่าเป็นการรวบรวมข้อมูลจากหลายๆแห่งเพื่อนำมาจัดระเบียบและมีความหมายในการประเมิน เป็นโมเดลที่เน้นความแตกต่างระหว่างสิ่งที่เกิดขึ้นจริงกับสิ่งที่คาดหวัง โดยนำไปเทียบกับมาตรฐานเพื่อใช้ในการตัดสินใจ สเตคได้เสนอวิธีการประเมินในรูปของเมตริกซ์ (Matrix) สองประเภท คือ เมตริกซ์การอธิบาย และเมตริกซ์การตัดสินใจ ในเมตริกซ์การตัดสินใจ จำเป็นต้องใช้เกณฑ์มาตรฐานเพื่อพิจารณาข้อมูลที่ได้จากเมตริกซ์การอธิบาย เกณฑ์มาตรฐานนี้อาจมีอยู่ก่อนแล้ว หรือตั้งขึ้น โดยคณะกรรมการหรือผู้รับผิดชอบโครงการก็ได้ สำหรับที่มาของการตัดสินใจควรให้ผู้ประเมินมีบทบาทด้วย คือ ต้องสรุปออกมาให้ได้ว่า โครงการมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด หรือต้องการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ที่จุดใด หรือมีปัจจัยอะไรเป็นตัวเกื้อหนุน หรือเป็นอุปสรรคต่อโครงการ

แบบจำลองทางความคิดเรียกว่า โมเดลคาร์ทีเนนซ์ ดังโครงสร้าง

ภาพที่ 2.5 โมเดลคาร์ทีเนนซ์ ของ Stake

ตามความคิดของสเตคโฮลดิ้งมีการประเมินมี 2 มิติ คือ

1. มิติในแนวตั้ง

1.1 สิ่งนำ หมายถึง ภาวะของสิ่งต่างๆ ที่เป็นอยู่ก่อน ก่อนที่จะมีการกระทำหรือกิจกรรมใดๆอย่างใดอย่างหนึ่งตามมา เช่น ในเรื่องของการเรียนการสอนก็จะหมายถึงภูมิหลัง ความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน เป็นต้น

1.2 การปฏิบัติ หมายถึง ภาวะของการกระทำ การเคลื่อนไหว หรือกิจกรรมใดๆ ตามวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายของงานในโครงการนั้น เช่น การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับครูและนักเรียน

1.3 ผลผลิต หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นจากการที่มีภาวะของการกระทำในโครงการ เช่น ในเรื่องของการจัดการเรียนการสอน ผลผลิตที่คาดหวัง หมายถึง การที่นักเรียนเกิดการเรียนรู้มามีทัศนคติที่ดี มีความสามารถ มีทักษะ หลังจากที่ได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนไปแล้ว

2. มิติในแนวนอน

2.1 ส่วนของการบรรยาย หมายถึง ภาวะที่ได้เกิดขึ้นจริง หรือต้องการ จะให้เกิดขึ้นโดยสามารถสังเกตได้ ภาวะของส่วนในการบรรยายนี้แบ่งออกได้เป็น 2 ส่วนย่อยคือ

2.1.1 ความมุ่งหมายหรือความประสงค์ที่คาดหวัง หรือที่วางแผนไว้เพื่อต้องการให้เกิดขึ้น

2.1.2 ผลผลิตหรือสิ่งที่สังเกตได้

2.2 ส่วนของการตัดสินใจ หมายถึง ภาวะของการตัดสินใจเชิงประเมิน ซึ่งแบ่งได้เป็น 2 ส่วนย่อยคือ

2.2.1 เกณฑ์ได้แก่ ภาวะที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้เทียบกับปรากฏการณ์ใดๆ ที่สังเกตได้และเพื่อระบุว่าสิ่งที่เกิดขึ้นนั้นมีคุณภาพระดับใด

2.2.2 การเลือกตัดสินใจ ได้แก่ ผลที่เกิดจากการนำเอาเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ใดๆที่เกิดขึ้นมาเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด

นอกจากแนวคิดตามรูปแบบการประเมินดังกล่าวข้างต้นสเตคโฮลดิ้งได้เสนอแนวคิดการประเมินที่สนับสนุนมิติทัศน์ของการประเมินในรูปแบบที่ไม่ยึดวัตถุประสงค์เป็นหลักของสคริปเว่น โดยเรียกว่า การประเมินตอบสนอง (Responsive evaluation) ซึ่งเป็นการประเมินที่ต้องอาศัยการบรรยาย ดีความข้อมูลข่าวสารเป็นระบบจากการสังเกตกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องและค้นหาคุณค่าจากความเห็นที่แตกต่างกันของบุคคลต่างๆ เน้นกระบวนการประเมิน

เพื่อให้ได้มาซึ่งสารสนเทศที่เกี่ยวกับโครงการ ด้วยการกำหนดประเด็น องค์ประกอบที่สำคัญและอภิปรายจุดเด่น จุดด้อยหรือจุดบกพร่องที่สัมพันธ์ประเด็นนั้นๆ และทุกลักษณะของสิ่งที่ถูกประเมินควรได้รับการพิจารณาด้วยกันตั้งแต่เริ่มต้นโดยไม่มีองค์ประกอบใดที่คิดว่าสำคัญกับองค์ประกอบอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็เป้าหมาย แหล่งทรัพยากร กระบวนการหรือผู้ร่วมโครงการ ฯลฯ นั้น คือการประเมินจะต้องดูผลผลิตที่มีคุณค่าทั้งหมดควบคู่กันไป

สเตจยังได้เสนอแนะแนวทางการประเมินที่ไม่ยึดวัตถุประสงค์เป็นหลักว่าประกอบด้วยกระบวนการประเมินอย่างมีระบบดังนี้

1. พูดคุยกับบุคลากรและผู้รับบริการที่เกี่ยวข้องกับโครงการ
2. กำหนดขอบเขตของโครงการ
3. ศึกษาทวนกิจกรรมทั้งหมดของโครงการ
4. ศึกษาจุดมุ่งหมายและสิ่งที่เกี่ยวกับโครงการ
5. รวบรวมประเด็นและปัญหาต่างๆ ที่น่าประเมิน
6. กำหนดข้อมูลที่เป็นตามประเด็นปัญหาที่กำหนด
7. คัดเลือกผู้สังเกต ผู้ตัดสิน และเครื่องมืออย่างเป็นระบบ
8. สังเกตข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งนำเข้าหรือปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการปฏิบัติ

รวมทั้งผลผลิตของโครงการ

9. เตรียมการพรรณนาหรือกรณีศึกษา
 10. ชี้ประเด็นปัญหาของผู้เกี่ยวข้อง
 11. เตรียมและนำเสนอรายงานการประเมินฉบับสมบูรณ์อย่างเป็นทางการ
- อย่างก็ดีเหตุการณ์ต่างๆตามกระบวนการต่างๆ ที่กล่าวแล้วข้างต้นไม่จำเป็นต้องดำเนินการตามลำดับเสมอไป ขึ้นอยู่กับเหตุการณ์ที่เื่ออำนวยได้มากหรือน้อยตามแต่กรณี

4) รูปแบบการประเมินของแฮมมอนด์ (Hammond's Concept of Evaluation)

เสนอโครงสร้างรูปแบบการประเมินในลักษณะ 3 มิติ คือ

มิติที่ 1 ด้านการสอน ได้แก่ ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับนวัตกรรมการศึกษา เช่น การจัดระบบชั้นเรียน การจัดตารางสอน เนื้อหาวิชา วิธีสอน สิ่งอำนวยความสะดวก และค่าใช้จ่ายต่างๆ เป็นต้น

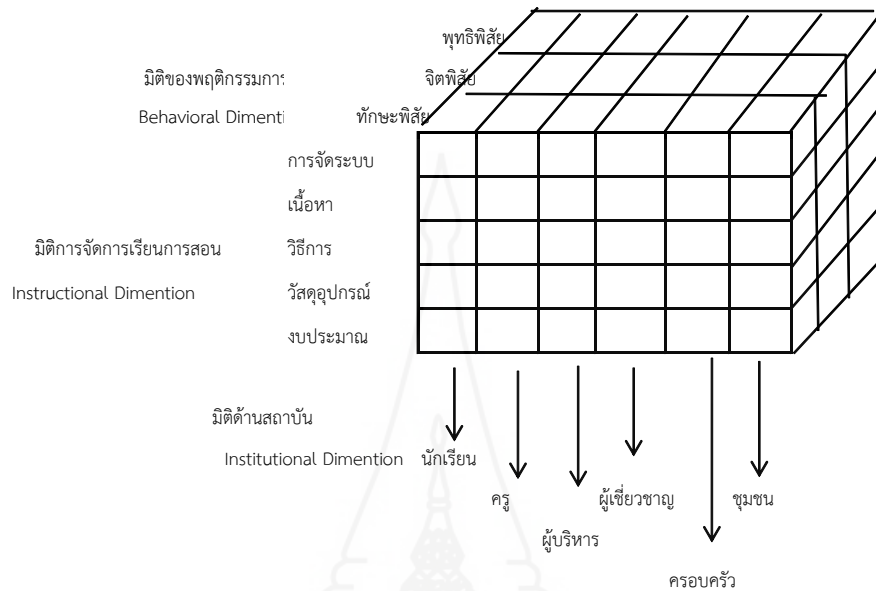
มิติที่ 2 ด้านสถาบัน ได้แก่ นักเรียน ครู ผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญ ครอบครัวมชุน เป็นต้น

มิติที่ 3 ด้านพฤติกรรม ได้แก่ ความรู้ความคิด (Cognitive) ความรู้สึก
ทัศนคติ (Affective) และทักษะ (Psychomotor)

ผู้ประเมินควรจะต้องมองที่เดี่ยวยัง 3 มิติ มิใช่มองทีละมิติ เช่น ถ้าใช้วิธี
สอน (มิติที่ 1) และทำให้นักเรียน (มิติที่ 2) เกิดความรู้ ทักษะ (มิติที่ 3) ตามที่ต้องการหรือไม่ ดังนั้น
ข้อมูลในมิติที่ 1 และ 2 จึงเป็นส่วนที่ให้ข้อมูลเชิงอธิบายเกี่ยวข้องกับปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการ
และสภาพทางสังคม ส่วนมิติที่ 3 เป็นจุดมุ่งหมายของโครงการในการประเมินจึงต้องประเมินทั้ง
3 มิติเสมอ (Worthen and Sanders, 1973, pp. 157-170) อ้างใน เขาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี (2542,
น. 47) กล่าวว่า แสมมอนต์ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการประเมิน โปรแกรมการศึกษาโดยเน้น
โครงสร้างนวัตกรรมในท้องถิ่นซึ่งแบ่งเป็น 3 มิติ

1. มิติด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ แบ่งออกเป็น ส่วนย่อย คือ พุทธิพิสัย
ทักษะพิสัย จิตพิสัย
2. มิติด้านการจัดการเรียนการสอน แบ่งออกเป็น การจัดระบบ วิธีการ
เนื้อหา ขอบประมาณ
3. มิติด้านสถาบัน แบ่งออกเป็น ผู้บริหาร ครู นักเรียน ครอบครัว ชุมชน
แนวคิดสำคัญจากโมเดลการประเมินของแสมมอนต์คือการชี้ประเด็นที่ว่า
ในการจัดการเรียนการสอนที่มีวัตถุประสงค์ปลายทาง ต้องการให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทั้ง
สามส่วน นอกจากนั้นยังมีจุดเน้นที่มีส่วนสำคัญอยู่ที่การกำหนดและวัดผลตามวัตถุประสงค์เชิง
พฤติกรรมโดยใช้ผลการดำเนินการเป็นปัจจัยพื้นฐานเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการ
จัดการเรียนการสอนขององค์กรศึกษา รวมทั้งผลสัมฤทธิ์ด้านพฤติกรรมของผู้เรียน

การประเมินตามแนวคิด และโมเดลการประเมินของแสมมอนต์นับว่า
เป็นการประเมินอย่างมีระบบและมีความสำคัญทางการศึกษา ซึ่งในอดีตที่ผ่านมา การประเมินมักจะ
อิงนิยามของการวัดผลเพียงอย่างเดียวจึงไม่ครอบคลุมทุกมิติ แต่การประเมินตามโมเดลของ
แสมมอนต์ นับว่าเป็นโมเดลที่สมบูรณ์ เอื้อต่อการพัฒนาหลักสูตรทางการศึกษา และสามารถให้
ข้อมูลพื้นฐานเชิงระบบสำหรับการตัดสินใจคุณค่าทางการศึกษาได้เป็นอย่างดี ถึงแม้ว่าโมเดล
การประเมินของแสมมอนต์ จะมีความซับซ้อนยากต่อการนำไปใช้แต่ปัจจุบันสำนักงานการศึกษา
ครูและนักจิตวิทยา นักบริหาร รวมทั้งนักประเมินผลทางการศึกษาได้ให้ความสนใจและร่วมมือกัน
อย่างจริงจัง โดยร่วมกันประเมินกันเป็นคณะ ภายใต้การสนับสนุนของผู้รับผิดชอบทางการศึกษา
แล้ว โมเดลการประเมินของแสมมอนต์คงจะทวีความสำคัญและคงจะมีการนำไปใช้ในวงการศึกษ
อย่างแพร่หลายมากขึ้นกว่าเดิม (ชูเกียรติ ลักษณะศิริ อ้างใน เขาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี, 2542,
น. 47)

ภาพที่ 2.6 โมเดลโครงสร้างทางการประเมินของ แอมมอนด์

5) รูปแบบการประเมินของ โพรวิสต์ (Provas's concepts of evaluation)

โพรวิสต์ อ้างใน Worthen, 1973, p. 170-186) โพรวิสต์ (Malcolm Provas) ได้เสนอรูปแบบการประเมินที่ใช้ชื่อว่า การวิเคราะห์ความไม่สอดคล้อง (The Discrepancy Evaluation) คือ วิเคราะห์ความไม่สอดคล้องระหว่างความคาดหวังกับการปฏิบัติจริงในโครงการ ขั้นตอนต่างๆ ในโครงการที่จะนำมาวิเคราะห์ โพรวิสต์ แนะนำว่า ควรจะทำการวิเคราะห์ใน 5 ขั้นตอนด้วยกัน คือ ขั้นที่ 1 การกำหนดโครงการ (Program Definition) เป็นการพิจารณาคุณภาพของสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ของโครงการ สิ่งที่จะพิจารณาในขั้นนี้มี 3 ประการ คือ

1. วัตถุประสงค์ของโครงการ
2. คุณลักษณะของครู นักเรียน วัสดุอุปกรณ์ ฯลฯ
3. กิจกรรมของนักเรียนและครูที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์

ขั้นที่ 2 ประเมินการเอาโครงการลงในพื้นที่ (Program Installation) เป็นการประเมินกิจกรรมต่างๆ ที่ใช้ในการดำเนินโครงการ ว่าเหมาะสมกับมาตรฐานที่ตั้งไว้เพียงใด

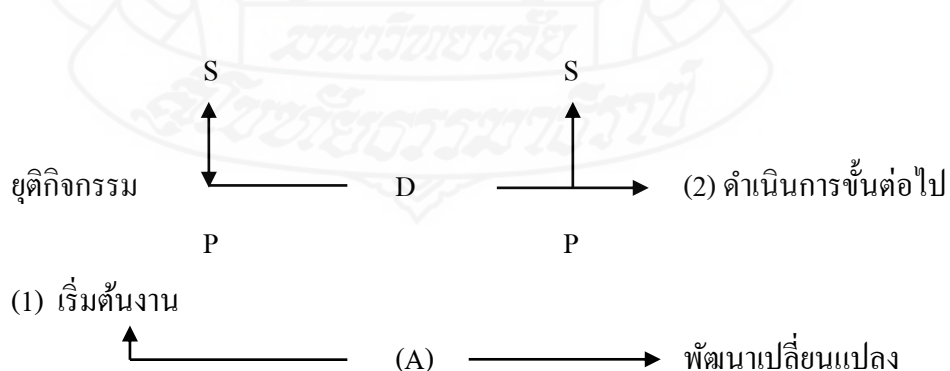
การประเมินในขั้นนี้ทำให้ทราบความแตกต่างระหว่างสิ่งที่คาดหวังในขั้นตอนที่ 1 กับสิ่งที่เป็จริง ขั้นที่ 3 การประเมินกระบวนการในโครงการ (Program Process) เป็นการประเมินขั้นตอน วิธีการ ในการดำเนินงานตามโครงการ การประเมินในขั้นนี้มุ่งหาคำตอบว่าโครงการได้บรรลุวัตถุประสงค์ย่อยที่จะนำไปสู่วัตถุประสงค์สุดท้ายเพียงใด ทั้งนี้เพื่อนำไปปรับปรุงการดำเนินต่อไป

ขั้นที่ 4 การประเมินผลผลิตของโครงการ (Program Product) เป็นการประเมินผลขั้นสุดท้ายที่เกิดจากโครงการ เป็นการประเมินที่มุ่งหาคำตอบที่ว่า โครงการได้บรรลุวัตถุประสงค์ขั้นสุดท้ายหรือไม่

ขั้นที่ 5 การวิเคราะห์ค่าใช้จ่าย (Cost-Benefit Analysis) เป็นการวิเคราะห์ว่า โครงการ ดังกล่าวได้ผลตอบแทนคุ้มค่ากับการลงทุนมากน้อยเพียงใด ซึ่งการประเมินข้อนี้ อาจจะมีหรือไม่มีก็ได้ ทั้ง 5 ขั้นตอนของการประเมินจะมีการเปรียบเทียบระหว่างมาตรฐานกับการปฏิบัติจริงว่า สอดคล้องหรือไม่ ถ้าไม่สอดคล้องหรือมีความแตกต่างมาก ก็จะนำไปสู่การตัดสินใจต่อไปนี้

1. ดำเนินการต่อไป
2. ดำเนินการขึ้นเดิมา่า จนกว่าจะได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน
3. ดำเนินการเริ่มต้นในขั้นที่ 1 ใหม่
4. สิ้นสุดโครงการ

เขาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี (2542, น. 49) กล่าวถึงแนวคิด การประเมินของโพรวัสว่า สามารถเสนอเป็นโมเดลการประเมินที่เรียกว่า “การประเมินความไม่สอดคล้อง” มีรูปแบบที่เข้าใจง่าย

ภาพที่ 2.7 การเปรียบเทียบผลการปฏิบัติกับมาตรฐานตาม โมเดลของโพรวัส

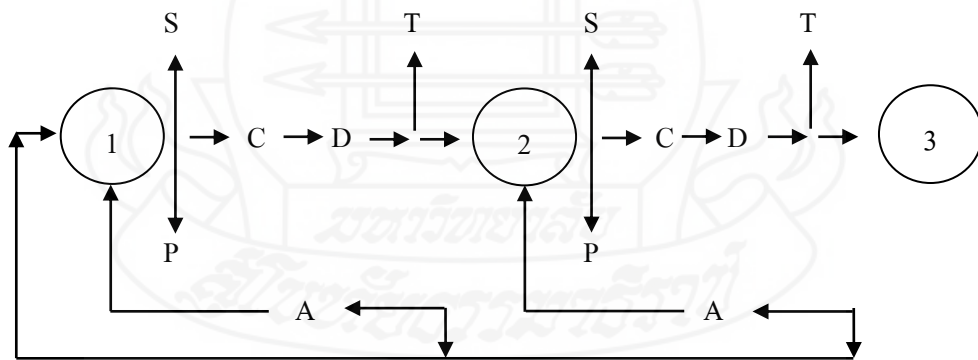
จากแผนภูมิดังกล่าว สัญลักษณ์ที่ใช้แปลความหมายดังนี้

- S หมายถึง เกณฑ์มาตรฐาน (Standard)
- P หมายถึง การปฏิบัติงานของโครงการ (Program performance)
- C หมายถึง การเปรียบเทียบ (Comparison)
- D หมายถึง สารสนเทศที่แสดงความแตกต่าง (Discrepancy information)
- A หมายถึง ทางเลือกเพื่อการเปลี่ยนแปลงใดๆ ที่อาจเกิดขึ้นในลักษณะของการพัฒนาการทำงานของโครงการให้มีผลดียิ่งขึ้น (Alternative)

โพรวัส (Provus, 1971, อ้างใน เขาวดี ราชย์กุล วิบูลย์ศรี, 2542, น. 49)

กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างขั้นตอนต่างๆ ของโครงการประกอบด้วย

1. การออกแบบหรือวางแผนโครงการ
2. การเตรียมปัจจัยนำเข้า
3. กระบวนการดำเนินงาน
4. ผลผลิตที่ได้จากโครงการ
5. การวิเคราะห์การลงทุน

ภาพที่ 2.8 แผนภูมิแบบจำลองการประเมินของโพรวัส

6) รูปแบบการประเมินของครอนบาค (Cronbach's Concepts of Evaluation)

สุพัฒน์ สุขมกลสันต์ และคณะ (2533, น.161-162) กล่าวถึงแนวคิดและหลักการประเมินของ ครอนบาค ว่า ได้พัฒนาโมเดลเพื่อแก้ไขข้อบกพร่อง ของไทเลอร์ โดยมี

จุดเน้นเพื่อสร้างสารสนเทศ ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการปรับปรุงรายวิชา การปรับปรุงตัวนักเรียน และการจัดการบริหารได้แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. การตัดสินใจเพื่อปรับปรุงรายวิชา เช่น การปรับปรุงแผนการสอน ตลอดจนการเลือกใช้สื่อการสอนแบบใหม่
2. การตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนเป็นรายบุคคล เช่น การจัดกลุ่มนักเรียน ให้เหมาะสมกับความสามารถ รวมทั้งการจัดสอนซ่อมเสริม
3. การจัดการบริหาร โรงเรียน เช่น การพัฒนาระบบคุณภาพของโรงเรียน รวมทั้งคัดเลือกและพัฒนาคุณภาพของครู

การตัดสินใจเพื่อปรับปรุงรายวิชา มีจุดเน้นสำคัญอยู่ตรง การตรวจสอบ การเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาการที่เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน รวมทั้งการหาจุดหรือประเด็นที่เกี่ยวข้องกับรายวิชาที่ควรมีการปรับปรุงหรือพัฒนา

วิธีการประเมิน ครอนบาคมีความเห็นว่า การประเมินนั้นไม่ควรกระทำโดยใช้แต่แบบทดสอบเพียงอย่างเดียวแต่ควรมีมาตรการอื่นประกอบด้วยโดยได้เสนอแนวทางการประเมินไว้ 4 ทางเลือก คือ

1. การศึกษากระบวนการ (Process studies) ได้แก่ การศึกษาภาวะการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน เช่น การที่นักเรียนทำแบบฝึกหัดไม่ถูกต้อง การสังเกตผลการใช้สื่อ การซักถามขณะดำเนินการสอน หรือทำกิจกรรมต่างๆ ภาวะการณ์ที่เกิดขึ้นเหล่านี้ สามารถจะนำมาเป็นข้อมูลที่ใช้เพื่อการพัฒนาหรือปรับปรุงรายวิชาได้เป็นอย่างดี
2. การวัดศักยภาพของผู้เรียน (Proficiency measurement) ครอนบาค ได้ให้ความสำคัญ ต่อคะแนนรายข้อมากกว่าคะแนนจากแบบทดสอบทั้งฉบับ โดยให้ทัศนะว่าคะแนนแต่ละข้อ สามารถชี้ให้เห็นถึง สิ่งที่ผู้เรียนได้เรียนรู้แล้ว และสิ่งที่พัฒนาต่อไป ด้วยเหตุนี้ ครอนบาค จึงให้ความสำคัญต่อการสอบเพื่อวัดสมรรถภาพของผู้เรียนระหว่างการเรียนการสอนว่า มีความสำคัญมากกว่า การสอบปลายภาคเรียนหรือสอบปลายปี
3. การวัดทัศนคติ (Attitude measurement) ครอนบาคให้ทัศนะคติว่าการวัดทัศนคติ อาจทำได้หลายวิธี เช่น การสัมภาษณ์ การตอบแบบสอบถาม อื่นๆ
4. การติดตามผล (Following studies) เป็นการติดตามผลการทำงานหรือภาวะการณ์เลือกศึกษาต่อในสาขาต่างๆ รวมทั้งการให้บุคคลที่เรียนในระดับชั้นพื้นฐานที่ผ่านมาแล้วได้ประเมินถึงข้อดี และข้อจำกัดของวิชาต่างๆ ว่าควรมีการปรับปรุงเพิ่มเติมอย่างไรเพื่อช่วยในการพัฒนาหรือปรับปรุงรายวิชานั้น

สรุปแนวคิดของ ครอนบาค จะเห็นว่า ครอนบาคเชื่อว่าการประเมินที่เหมาะสมนั้นต้องพิจารณาหลายๆด้าน และได้สร้างเป็น โมเดล เรียกว่า “Cronbach’s Goal a Side Effect Attainment Model “ เพื่อนำไปใช้ประเมินโครงการด้านการเรียนการสอน โดยเน้นว่าไม่ควรจะประเมินเฉพาะจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้เท่านั้น แต่อาจตรวจสอบและประเมินผลข้างเคียงด้วย นอกจากนี้ยังเพิ่มเติมว่าหน้าที่สำคัญของการประเมินด้านการเรียนการสอนก็คือ การค้นพบข้อบกพร่องของโครงการเพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

7) รูปแบบการประเมินของ สคริฟเว่น (Scriven’s Concept of Evaluation)

เยาเวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี (2542, น. 35-36) ได้กล่าวถึงแนวคิดและหลักการประเมินว่า ครอนบาคให้ความหมายของการประเมินดังนี้ การประเมิน เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการรวบรวมข้อมูลการตัดสินใจ การเลือกใช้เครื่องมือเพื่อเก็บข้อมูล และการกำหนดเกณฑ์ประกอบการประเมิน เป้าหมายสำคัญของการประเมินก็คือ การตัดสินใจคุณค่าให้กับกิจกรรมใดๆ ที่ต้องการประเมิน สคริฟเว่นได้จำแนกประเภทและบทบาทของการประเมินเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. การประเมินระหว่างดำเนินการ (Formative Evaluation)

เป็นบทบาทของการประเมินงาน กิจกรรม หรือโครงการใดๆ ที่บ่งชี้ถึงข้อดี ข้อจำกัด ที่เกิดขึ้นในระหว่างการดำเนินงานนั้นๆ ผลจากการประเมินสามารถนำไปใช้พัฒนางานดังกล่าวให้ดีขึ้นจึงอาจเรียกการประเมินประเภทนี้ว่า การประเมินเพื่อการปรับปรุง

2. การประเมินผลรวม (Summative Evaluation)

เกิดขึ้นจากโครงการหรือการทำกิจกรรมใดๆ เป็นเพียงส่วนหนึ่งของผลอื่นๆที่เกิดขึ้น แนวคิดดังกล่าวได้รับการวิจารณ์ ทั้งที่สนับสนุนและไม่สนับสนุน แนวการสนับสนุน มีความเห็น แนวคิดการประเมินในลักษณะนี้ ทำให้นักประเมินขอผลงาน ความคิดแนวกว้างทำให้ทราบผลทุกๆ ส่วนที่เกิดจากกิจกรรมหรือโครงการใดๆ ส่วนที่ไม่สนับสนุนจะมีจุดโต้แย้งที่หนัก ในทางด้านวิธีการ คือ ในทางปฏิบัติคงยากที่จะติดตามผลการประเมินใดๆ ที่เกิดขึ้นให้ครบทั้งหมด นอกจากนั้นมาตรการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินให้ครอบคลุมผลทุกๆ ด้านที่เกิดขึ้นก็ย่อมยากที่จะกำหนดหรือระบุแนวทางที่ชัดเจนในการประเมินให้ระบุหลักการดังกล่าวได้

ในแนวคิดที่สนับสนุน ได้มีวิธีการนำการประเมินที่ไม่ยึดวัตถุประสงค์เป็นหลัก ไปประยุกต์ใช้กับวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ และวิธีประเมิน โครงการบางประเภทให้บริการสังคมได้เป็นจำนวนมาก ซึ่งมักจะเป็นโครงการที่เกี่ยวข้องกับชุมชน มีความซับซ้อนในการดำเนินโครงการ มีองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อโครงการ เช่น การเมือง สังคม เศรษฐกิจ รวมทั้งสภาวะแวดล้อมที่แตกต่างกัน ดังนั้นการประเมินรูปแบบนี้ควรออกแบบการประเมินให้ยืดหยุ่นได้ เพื่อเป็น

การรวบรวมสารสนเทศที่มีคุณค่า ซึ่งจะช่วยให้การประเมินโครงการมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติ และสามารถให้ข้อมูลข่าวสารที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงได้ดีกว่าการประเมินที่ยึดวัตถุประสงค์เป็นหลัก

จากแนวคิดดังกล่าว การประเมินระหว่างดำเนินการเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการปรับปรุงโครงการ การประเมิน ผลรวมเป็นแนวทางที่ดีกับโครงการอื่นๆ ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันและประเมินโดยไม่ยึดวัตถุประสงค์เป็นหลักทำให้ได้ข้อมูลที่กว้างขวางขึ้น

8) รูปแบบการประเมินของอัลคิน (Alkin's Concept Evaluation)

สุวิมล ตรีภานันท์ (2543, น. 2) กล่าวถึงแนวคิดและหลักการประเมินของอัลคิน (Alkin, 1969) โดยให้นิยามการประเมินไว้ว่า การประเมินคือ กระบวนการคัดเลือก ประมวลข้อมูล และการจัดระบบสารสนเทศที่มีประโยชน์ เพื่อนำเสนอต่อผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจหรือเพื่อกำหนดทางเลือกในการทำกิจกรรมหรือโครงการใดๆ

อัลคินได้แบ่งการประเมินออกเป็น 5 ส่วน คือ

1. การประเมินเพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ
การประเมินส่วนนี้ เป็นการประเมินที่เกิดขึ้นในการที่จัดทำโครงการหรือกิจกรรมใดๆ เป็นการประเมินเพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ หรือกำหนดเป้าหมายของโครงการให้สอดคล้องกับภาวะความต้องการที่เป็นอยู่
2. การประเมินเพื่อวางแผนโครงการ
การประเมินส่วนนี้ เป็นการประเมินเพื่อหาวิธีการที่เหมาะสมในการที่จะวางแผนให้การดำเนินการโครงการนั้นๆ ได้วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้
3. การประเมินขณะกำลังดำเนินโครงการ
การประเมินส่วนนี้จะเน้นถึงการพิจารณาขั้นตอนการทำงาน เป็นไปตามขั้นตอนแผนงานที่วางไว้หรือไม่ หรือดำเนินไปตามขั้นตอนมากน้อยเพียงใด
4. การประเมินเพื่อพัฒนาโครงการ
การประเมินส่วนนี้เป็นการประเมินเพื่อค้นหารูปแบบ แนวทางหรือข้อเสนอแนะใดๆ ในการที่จะทำให้งานที่กำลังดำเนินการอยู่นั้นมีประสิทธิภาพมากที่สุด
5. การประเมินเพื่อรับรองผลงาน เพื่อการขุบ ขยาย หรือปรับเปลี่ยนโครงการ

การประเมินนี้เป็นการประเมินภายหลังการดำเนินการตามโครงการมีจุดมุ่งหมายเพื่อตรวจสอบผลที่ได้กับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ รวมทั้งการประมวลผล ข้อเสนอแนะ

เพื่อนำไปใช้กับโครงการต่อไป และเพื่อให้ข้อเสนอแนะในการที่จะยุบ เลิก ขยาย หรือปรับเปลี่ยนโครงการในช่วงระยะเวลาต่อไปด้วย

จากแนวคิดการประเมินตามรูปแบบของอัลคิน จะเห็นว่าการประเมินเพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจ โดยมีนักประเมินทำหน้าที่เป็นผู้เชี่ยวชาญในการหาหรือเตรียมข้อมูลรวมทั้งสรุปและรายงานให้ผู้มีอำนาจในการตัดสินใจได้ทราบเพื่อหาทางที่เหมาะสมนับเป็นการประเมินที่มีระบบ คือ มีการประเมินการวางแผนโครงการเพื่อช่วยให้ได้วิธีการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ มีการประเมินดำเนินโครงการเพื่อหาทางปรับปรุงจากการตรวจสอบ และสุดท้าย คือ การประเมินเพื่อรับรองโครงการ อย่างไรก็ตามแนวคิดดังกล่าวยังขาดแนวปฏิบัติที่ชัดเจน จึงยังไม่แพร่หลายโดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำไปใช้ยังไม่กว้างขวางเท่าที่ควร แต่ก็ได้ให้แนวคิดพื้นฐานของการประเมินโครงการซึ่งเป็นที่ยอมรับกันว่าควรจะมีการประเมิน แต่เป็นระบบเพื่อให้การดำเนินโครงการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

9) รูปแบบการประเมินของ เคริกพาทริก (Kirkpatrick's Concept Evaluation)

(Kirkpatrick, 1978) อ้างใน สุวิมล ติ รกานันท์ (2547, น. 48) กล่าวว่า เคริกพาทริกกำหนดให้มีการประเมิน ใน 4 ด้านคือ

1. การประเมินปฏิกิริยา (Reaction) เป็นการประเมินการตอบสนองของผู้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อวัตถุประสงค์ของการศึกษาอบรม เนื้อหาวิชาการ วิธีการฝึกอบรม และผลประโยชน์ที่ได้รับจากการอบรม
2. การประเมินการเรียนรู้ (Learning) เป็นการประเมินการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เข้ารับการอบรม ทั้งด้านความรู้ (Cognitive) ความรู้สึกนึกคิด (Affective) และความสามารถในการปฏิบัติ (Psychomotor)
3. การประเมินพฤติกรรม (Behavior) เป็นการประเมินพฤติกรรมในการนำความรู้ที่ได้จากการอบรมไปใช้ในหน่วยงานว่ามีผลเป็นอย่างไร
4. การประเมินผลต่อองค์กร (Result) เป็นการประเมินผลกระทบต่อองค์กรที่ได้จากการปฏิบัติงานของผู้เข้าอบรม

10) รูปแบบการประเมินเชิงระบบ (IPP) ที่ใช้ในการวิจัย

ศรีเวียง พิมพ์เรือง (อ้างในสุวิมล ติ รกานันท์, 2544, น. 69) กล่าวว่าไว้ว่าการนำแนวคิดในเรื่องของระบบมาพิจารณาเกี่ยวกับเป้าหมายขององค์กร ทำให้เป้าหมายขององค์กรไม่หยุดนิ่ง แต่จะมีลักษณะเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา และการบรรลุเป้าหมายระยะสั้นจะเป็น

ตัวนำเข้า (Input) ของการปฏิบัติ ในการบรรลุเป้าหมายต่อไปเป็นวงจรต่อเนื่อง ซึ่งแสดงให้เห็นการเป็นระบบขององค์กร

วิไลพรรณ เสรีวัฒน์ (2555, น. 21) เสนอข้อมูลว่า รูปแบบการประเมินเชิงระบบ CIPPI (context-input-process-product-impact) ซึ่งเป็นผลจากการศึกษา ของวิโรจน์ สารรัตน์ (2554) ที่ถือเป็นแนวทางการวิจัยเชิงการประเมินรูปแบบหนึ่งที่มีความเหมาะสมกับการประเมินโครงการที่สะท้อนถึงการติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานที่นำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงตามแนวคิดการประเมินความก้าวหน้า (formative evaluation) และในช่วงการติดตามผลสำเร็จของการดำเนินงานซึ่งนำไปใช้ในการตัดสินใจตามแนวคิดการประเมินผลสรุป (summative evaluation) โดยมีรูปแบบการประเมินคือ การประเมินบริบท (context evaluation) การประเมินปัจจัยนำเข้า (input evaluation) การประเมินกระบวนการ (process evaluation) การประเมินผลผลิต (product) และการประเมินผลกระทบ (impact evaluation) โดยมีสิ่งที่ “จะถูกประเมิน” เกิดขึ้นก่อนแล้ว มีการกระทำไปก่อนหน้านั้นแล้ว อย่างน้อยก็ในช่วงเวลาหนึ่งๆ ที่เริ่มปรากฏผลออกมาให้เห็น อาจเป็น 1 ปี 2 ปี 3 ปี หรือมากกว่านี้ แล้วแต่ลักษณะของโครงการหรือสิ่งที่จะถูกประเมินนั้นว่าเริ่มเกิดปรากฏการณ์ให้เห็นสิ่งที่สามารถจะทำการประเมินได้แล้วหรือไม่ ดังนั้น การประเมินบริบท (context) จึงมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้มีข้อมูลมาตรวจสอบจุดมุ่งหมายหรือทิศทางของโครงการที่กำหนดไว้แต่เดิมนั้นว่ายังคงเหมาะสมอยู่หรือไม่ บริบทอาจยังคงเดิมแต่อาจมีสิ่งแทรกซ้อนบางอย่างมาซึ่งจะทำให้มีการเปลี่ยนแปลงจุดมุ่งหมายหรือทิศทางของโครงการนั้นหรือไม่ หรือบริบทมีการเปลี่ยนไป จุดมุ่งหมายและทิศทางของโครงการที่มีอยู่เดิมควรจะเปลี่ยนไปหรือไม่ ในกรณีการประเมินปัจจัยนำเข้า (input) ก็เช่นกัน มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้ข้อมูลมาตรวจสอบทรัพยากรที่กำหนดไว้แต่เดิมว่ายังมีความเหมาะสมอยู่หรือไม่ มีสิ่งแทรกซ้อนใดเกิดขึ้นที่ทำให้จะต้องปรับเปลี่ยนการใช้ทรัพยากรที่กำหนดไว้เพิ่มขึ้นหรือลดลง หรือไม่มีสิ่งแทรกซ้อนใดเกิดขึ้นแต่เนื่องจากสภาพการณ์เปลี่ยนไป บริบทเปลี่ยนไป จำเป็นจะต้องปรับเปลี่ยนทรัพยากรใหม่หรือไม่ เป็นต้น ในกรณีการประเมินกระบวนการ (process) และผลผลิต (product) รวมทั้งผลกระทบ (impact) นั้น อาจไม่ใช่เพื่อตรวจสอบสิ่งที่มีมาก่อนหรือกำหนดไว้ก่อน แต่เป็นการประเมินถึงสิ่งที่เกิดขึ้นจริง เพียงแต่ว่าสิ่งที่เกิดขึ้นจริงนั้นบางเรื่องอาจจะเป็นการสอบถามหรือเก็บข้อมูลย้อนหลังเพราะผ่านช่วงระยะเวลาปฏิบัติในเรื่องนั้นๆ มาช่วงหนึ่งแล้ว เป็นต้น ซึ่ง รัตพร ภาครฐวานนท์ (2552), คุณิต วิพรรณ (2554) และเพียงแข ภูผายาง (2554) ได้นำรูปแบบ CIPPI Model หรือรูปแบบการประเมินเชิงระบบแบบรวมพลัง จากการศึกษาของวิโรจน์ สารรัตน์ (2554) มาประยุกต์ใช้ในการประเมินการจัดการศึกษา พบว่า รูปแบบการประเมินเชิงระบบแบบรวมพลังมีความเหมาะสมที่จะนำมาประยุกต์ใช้ในการประเมินองค์กรด้านการจัดการศึกษา ทั้งนี้ข้อดีที่สำคัญ

ประการหนึ่งของการประเมินเชิงระบบแบบรวมพลังคือ ทำให้มองเห็นหน้าที่หนึ่งของการประเมิน ได้แก่ การเสนอสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจในการบริหารงาน ซึ่งเป็นประโยชน์สำคัญยิ่งของการประเมินในการทำให้การตัดสินใจเกิดขึ้นอย่างมีเหตุมีผล

สมคิด พรหมจ้อย (2556) ได้กล่าวถึงการประเมินเชิงระบบตามโครงสร้างดังนี้

การประเมินเชิงระบบ

Input	Process	Output	Input
P= เงิน	P= ปฏิบัติตามแผน	P= วัตถุประสงค์	P= ทางตรง
P= คน	P= ปัญหา อุปสรรค		P= ทางอ้อม
P= วัสดุ			
P= การจัดการ			

ซึ่งในการประเมินนั้นด้านที่ทำการประเมินแบ่งเป็น 3 ด้าน คือ Input Process Product รายละเอียดแต่ละด้านดังนี้

1. ประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation : I)

เป็นการประเมินเพื่อใช้ข้อมูลตัดสินใจปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ เหมาะสมหรือไม่ โดยดูว่าปัจจัยที่ใช้จะมีส่วนช่วยให้บรรลุจุดมุ่งหมายของโครงการหรือไม่ เป็นการตรวจสอบเพื่อตอบคำถามที่สำคัญ เช่น

1.1 ปัจจัยที่กำหนดไว้ในโครงการมีความเหมาะสมเพียงพอหรือไม่

1.2 กิจกรรม/แบบ/ทางเลือกที่ได้เลือกสรรแล้ว ที่กำหนดไว้ในโครงการ มีความเป็นไปได้และเหมาะสมเพียงใด ฯลฯ

2. ประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P)

เป็นการประเมินระหว่างการดำเนินงานโครงการ เพื่อหาข้อดี และข้อบกพร่องของการดำเนินงานตามขั้นตอนต่างๆ ที่กำหนดไว้ และเป็นการรายงานผลการปฏิบัติงานของโครงการนั้นๆ ด้วย ซึ่งเป็นการตรวจสอบเพื่อตอบคำถามที่สำคัญ เช่น

2.1 การปฏิบัติงานเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้หรือไม่ กิจกรรมใดทำได้ หรือ ที่ไม่ได้ เพราะเหตุใด

2.2 เกิดปัญหา อุปสรรค ไม่ราบรื่น ไม่คล่องตัวหรือไม่ อย่างไร

2.3 มีการแก้ไขปัญหาอย่างไร ฯลฯ

3. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation : P)

เป็นการประเมินเพื่อดูว่าผลที่เกิดขึ้นเมื่อสิ้นสุดโครงการเป็นไปตามวัตถุประสงค์ หรือตามที่คาดหวังไว้หรือไม่ โดยอาศัยข้อมูลจากการรายงานผลที่ได้จากการประเมินสภาพแวดล้อม ปัจจัยเบื้องต้น และกระบวนการร่วมด้วย ซึ่งเป็นการตรวจสอบเพื่อตอบคำถามที่สำคัญๆ เช่น

3.1 เกิดผล/ได้ผลลัพธ์ตามวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่

3.2 คุณภาพของผลลัพธ์เป็นอย่างไร

3.3 เกิดผลกระทบอื่นใดบ้างหรือไม่

ผู้วิจัยจึงได้เลือกรูปแบบการประเมินเชิงระบบ (IPP) นี้ในการวิจัยครั้งนี้

3. การบริหารจัดการ

การบริหารจัดการในสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน ใช้กรอบการบริหารของสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล โดยนำหลักการว่า ด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ซึ่งเรียกกัน โดยทั่วไปว่า “ธรรมาภิบาล” ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่ามาบูรณาการในการบริหารและจัดการศึกษา เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับโรงเรียนในฐานะที่เป็นนิติบุคคลด้วย โดยนำหลักธรรมาภิบาลดังกล่าวมาบูรณาการเข้ากับการดำเนินงานด้านต่างๆ ของสถานศึกษาซึ่งได้แก่ การดำเนินงานด้านต่างๆ คือวิชาการ งบประมาณ บริหารงานบุคคล และบริหารทั่วไป และเป้าหมายในการจัดการศึกษาคือทำให้ผู้เรียนเป็นคนดี เก่ง และมีความสุข

1. ด้านวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานหลักหรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วม จากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและ การจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดผลประเมินผล รวมทั้งการ วัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ

2. ด้านงบประมาณ

การบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษา มุ่งเน้นความเป็นอิสระ ในการบริหารจัดการมีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษารวมทั้งจัดหารายได้จากบริการมาใช้บริหารจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้นต่อผู้เรียน

3. ด้านบุคลากร

การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา เป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา เพื่อดำเนินการด้านการบริหารงานบุคคลให้เกิดความคล่องตัว อิสระภายใต้กฎหมาย ระเบียบ เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนา มีความรู้ ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ ได้รับการยกย่อง เชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการ ศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ

4. ด้านการบริหารทั่วไป

การบริหารทั่วไปเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กร ให้บริการบริหารงานอื่นๆ บรรลุผลตามมาตรฐาน คุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสานส่งเสริม สนับสนุนและการอำนวยความสะดวกต่างๆ ในการให้บริการการศึกษาทุกรูปแบบมุ่ง พัฒนาสถานศึกษาให้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ส่งเสริมในการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ตามหลักการบริหารงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลักโดยเน้น ความโปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (จรัสวิทย์ มั่นคงวัฒนะ, 2014)

3.1 แนวคิดในการบริหารจัดการศึกษา

แนวคิดในการบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษานั้นอาจกล่าวถึง สถานศึกษา มีความหมายว่า หมายถึง โรงเรียนหรือหน่วยงานทางการศึกษา ที่มีอำนาจหน้าที่ หรือวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา โดยมีผู้บริหารสถานศึกษารับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาและบริหารครูให้ทำหน้าที่หลักด้านการเรียนการสอน และส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน สถานศึกษาแต่ละแห่งมีสภาพแวดล้อม ปัจจัยและวัฒนธรรมแตกต่างกัน การบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษาทุกแห่งผู้บริหารจำเป็นต้องศึกษา หลักการ แนวคิด และทฤษฎีต่างๆ อย่างหลากหลาย เพื่อนำมาปรับประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ให้การจัดการศึกษาเป็นการศึกษาตลอดชีวิต

สำหรับประชาชน ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และการพัฒนาสาระ และกระบวนการเรียนรู้เป็นไปอย่างต่อเนื่องการบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษา ยึดหลักการ แนวคิด และทฤษฎีดังต่อไปนี้

1. การจัดการศึกษาที่ยึดหลักว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 4 มาตรา 22 กำหนดว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และ พัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ

2. แนวคิดการพัฒนาทั้งโรงเรียน (Whole School Approach: WSA)

การพัฒนาทั้งโรงเรียน เป็นแนวคิดที่มุ่งให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ (Full Participation) เป็นแนวคิดที่มุ่งให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีการพัฒนาไปพร้อมๆ กันอย่างเป็นระบบ โดยมีการดำเนินการอย่างครอบคลุมในทุกองค์ประกอบของโรงเรียน อาศัยการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง ทุกฝ่าย การพัฒนาทั้งโรงเรียน มีขั้นตอนการดำเนินการ 6 ขั้นตอน (ทิสนา แจมณี, และภายิต ประมวลศิลป์ชัย. 2547,น.11-13 อ้างอิงจากนงลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวานิช, 2545) ดังนี้

1. ขั้นสำรวจ (E-explore)
2. ขั้นสนทนา แลกเปลี่ยนความคิด (C-converse)
3. ขั้นการวางแผน (P-plan)
4. ขั้นลงมือปฏิบัติตามแผน (I-implement)
5. ขั้นประเมินผลการดำเนินงาน (E-evaluation)
6. ขั้นการปรับปรุงแผนงาน (R-revision)

การพัฒนาทั้งโรงเรียน มีลักษณะสำคัญดังนี้

1. การบูรณาการเข้าสู่ระบบงาน (Built-In) เป็นการนำเรื่องที่ต้องการนำเข้าสู่ระบบโรงเรียนให้เป็นส่วนหนึ่งของระบบงาน และภาระงานที่ทำอยู่ปกติ
2. การจัดให้ครบวงจร (Complete Cycle) โดยนำเรื่องที่ต้องการเข้าไปในขั้นตอนต่างๆ ของระบบและภาระงาน ตั้งแต่การวางแผน การดำเนินงานและการประเมินผล
3. การพัฒนาให้ครอบคลุมทุกส่วนของระบบโรงเรียน (Total Development) โดยให้เรื่องที่ต้องการพัฒนา เป็นส่วนหนึ่งของทุกองค์ประกอบของโรงเรียน

4. การกำหนดปัจจัยพื้นฐาน (Basic Requirement) ที่เอื้อต่อการพัฒนา เพื่อให้เอื้ออำนวยต่อการทำกิจกรรมของเรื่องที่ต้องการ เช่น ระบบงาน กระบวนการทำงาน บุคลากร และโครงสร้างของโรงเรียนทางกายภาพ เป็นต้น

5. ส่งเสริมให้พัฒนาตนเอง (Self Development) โดยให้ฝ่ายต่างๆ และบุคลากรที่เกี่ยวข้องประเมินตนเองเกี่ยวกับการดำเนินงาน และพัฒนาตนเองในเรื่องนั้นอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาอย่างต่อเนื่องดังกล่าว สอดคล้องกับกระบวนการพัฒนางวงจรมคุณภาพของเดมมิ่ง (Deming Cycle) คือเป็น การบริหารอย่างมีระบบ ตามกระบวนการคุณภาพ PDCA ที่มีการวางแผน (Plan) ลงมือปฏิบัติ (Do) ตรวจสอบประเมินผล (Check) และกำหนดมาตรฐานและปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (Act)

6. การมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ (full participation) โดยให้ทุกฝ่ายทุกคนที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของเรื่องนั้นบนพื้นฐานของความเข้าใจ การยอมรับ และตระหนักในความสำคัญ การจัดการในลักษณะดังกล่าว ต้องครอบคลุมถึงการปฏิบัติงานที่เป็นองค์ประกอบหลักของงานในโรงเรียน คือ การบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอน กิจกรรมในโรงเรียน และกิจกรรมที่ทำร่วมกับชุมชน

3. การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management: SBM)

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน หมายถึง การกระจายอำนาจการจัดการศึกษาส่วนกลาง ไปยังสถานศึกษาโดยตรง ให้สถานศึกษามีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ มีอิสระ และมีความคล่องตัวในการตัดสินใจในการบริหารจัดการ ด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ และการบริหารทั่วไป โดยมีคณะกรรมการสถานศึกษาร่วมกันบริหารสถานศึกษา ให้เป็นไปตามความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชนมากที่สุด (ชเนศ ขำเกิด, 2545, น. 148 อ้างอิงจากอุทัย บุญประเสริฐ, 2543)

แนวคิดหรือหลักการสำคัญของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน แนวคิดหรือหลักการสำคัญของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (ชเนศ ขำเกิด, 2545, น.148-151 และ (ถวิล มาตรฐาน, 2544, น. 40-42) มีดังนี้

การกระจายอำนาจ (Decentralization)เป็นการกระจายอำนาจจากส่วนกลาง ไปยังสถานศึกษามากที่สุด โดยมีความเชื่อว่า โรงเรียนเป็นหน่วยสำคัญในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการศึกษาของเด็ก เป็นการบริหารแนวราบมากกว่าแนวตั้ง ตามทฤษฎีของ Y แมคเกรเกอร์ ที่มองคนในแง่ดี เห็นว่าธรรมชาติของคนชอบทำงาน มีความรับผิดชอบและใฝ่ดี จึงมอบอำนาจความไว้วางใจ ให้บริหารด้วยตนเองการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนมีความยุ่งยาก และเพิ่มปัญหามากขึ้นตามสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ดังนั้นการกระจายอำนาจให้โรงเรียน จะทำให้สมาชิกใน

โรงเรียนมีส่วนร่วมโรงเรียนมีพลังอำนาจ และมีความรับผิดชอบในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยตนเองให้ มีประสิทธิภาพมากที่สุด เท่าที่จะเป็นไปได้ และ ส่งเสริมการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นการมีส่วนร่วมและร่วมคิดร่วมทำ (Participation and Collaboration) คือการเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วน ได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการบริหาร ตัดสินใจและร่วมจัดการศึกษา ทั้งครู ผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชน ตัวแทนศิษย์เก่า และตัวแทนนักเรียน เพราะการที่บุคคลมีส่วนร่วมจะก่อให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและรับผิดชอบในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพมากขึ้น การบริหารตนเอง (Self-Managing) โดยโรงเรียนจะมีอิสระในการบริหารจัดการ คิดเอง ทำเอง แก้ปัญหาเอง โดยมีความเชื่อว่าวิธีการทำงานให้บรรลุเป้าหมายนั้นทำได้หลายวิธี ซึ่งหน่วยงานกลางทำหน้าที่เพียงกำหนดนโยบายและเป้าหมาย แล้วมอบความไว้วางใจให้หน่วยปฏิบัติ สถานศึกษาสามารถบริหารด้วยตนเอง ซึ่งอาจดำเนินการได้หลากหลายแนวทาง ด้วยวิธีการที่แตกต่างกันตาม ความพร้อมและ สถานการณ์ของแต่ละ โรงเรียน ที่เรียกว่า เอกภาพในนโยบาย แต่หลากหลายในวิธีปฏิบัติการตรวจสอบและถ่วงดุล (Check and Balance) เป็นความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ (Accountability) ที่ยึดหลักว่า ส่วนกลางมีหน้าที่กำหนดนโยบายและควบคุมมาตรฐาน มีหน่วยงานที่ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาให้เป็น ไปตามมาตรฐานและนโยบายของชาติ

4. การยึดหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) เป็นการบริหารจัดการที่ดี ยึดหลักคุณธรรม โปร่งใส สอนองประโยชน์ต่อองค์กร ชุมชน และประเทศชาติเป็นที่ตั้ง รวมทั้งหลักการสร้างอุปนิสัยเรื่อง Think Win-Win ที่มีข้อตกลงแบบ ชนะ-ชนะ ที่ต้องเกื้อกูลกันอย่างจริงจัง ทุกคนได้ประโยชน์ ไม่ทำให้ใครเสียหายหลักการริเริ่ม (Principle of Human Initiative) ความหลากหลายและความซับซ้อน ของกิจกรรมการศึกษาจำเป็นต้องอาศัยการริเริ่ม และความคิดสร้างสรรค์ของสมาชิกในโรงเรียนใน การปฏิบัติหน้าที่และการพัฒนาคุณภาพการศึกษา หลักดุลยภาพ (Principle of Equilibrator) มีวิธีการหรือแนวทางหลากหลายที่จะนำมาใช้ดำเนินการเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา การยืดหยุ่น (Flexibility) เป็นเรื่องสำคัญ โรงเรียนมีความชอบธรรมเต็มที่จะขับเคลื่อน พัฒนา และดำเนินงานด้วยยุทธศาสตร์ของตนเองใน การจัดการเรียนการสอน บริหารจัดการ โรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นพลังสร้างคุณภาพ การศึกษาและพัฒนาโรงเรียน

5. การบริหารทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Management)

ปัจจุบัน โลกเปลี่ยนแปลงผ่าน (Transformation) จากเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (Industrial Economy) มาสู่เศรษฐกิจฐานความรู้ (knowledge-based economy) ทรัพยากรมนุษย์ที่มีการศึกษาและทักษะ จะเป็นสินทรัพย์ที่มีคุณค่าที่สุด การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource

Management) เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญมาก เพราะทรัพยากรมนุษย์เป็นตัวกลางในการสร้าง และการกระจายความรู้ไปสู่การพัฒนา (วชิราพร อัจฉริยโกศล และคณะ, 2550, น.214)

ทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource) หมายถึง บุคคลซึ่งมีความพร้อม มีความจริงใจ และสามารถที่จะทำงานให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร หรือ เป็นบุคคลในองค์กรที่สามารถสร้างคุณค่าของ ระบบการบริหารงานได้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการได้ ดังนั้น องค์กรจึงมีหน้าที่ในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ เพื่อให้ปฏิบัติงานจนบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร (ธงชัย สันติวงษ์, 2548, น. 2-3) และ (สมชาย หิรัญกิตติ, 2542, น. 1)

ลักษณะการบริหารทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Management: HRM) มีผู้ให้ความหมายไว้ต่างๆ กัน (ธงชัย สันติวงษ์, 2548, น. 1-2) ดังนี้

เป็นการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรมนุษย์ของธุรกิจ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร (Monday, Noe and Premeaux, 1949: GL-5) เป็นนโยบายและการปฏิบัติในการใช้ทรัพยากรมนุษย์ของธุรกิจเพื่อในการบรรลุวัตถุประสงค์ ขององค์กร (Dessler, 1997, p. 72) เป็นกิจกรรมที่ออกแบบเพื่อการจัดหาความร่วมมือกับทรัพยากรมนุษย์ในองค์กร (Byars, and Rue, 1997, p. 4) เป็นหน้าที่หน้าที่หนึ่งขององค์กร ซึ่งทำให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด จากการใช้พนักงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร และเป้าหมายเฉพาะบุคคล (Ivancevich, 1998, p. 708) ยุทธศาสตร์ในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในสถานศึกษา (Strategic Human Resources Management in School)สถานศึกษาเป็นองค์กรสำคัญที่ต้องอาศัยทรัพยากรมนุษย์เป็นกลไกสำคัญในการปฏิบัติงาน มีแนวคิดที่เกี่ยวข้อง (รมดี พิมลบรรยงค์, 2548, น. 28-30) ดังนี้

ข้อแตกต่างระหว่างการบริหารบุคคลกับการบริหารทรัพยากรมนุษย์
การบริหารงานบุคคล (Personal Management) คือ การจัดการเกี่ยวกับคน เป็นหน้าที่ของผู้บัญชาโดยตรง เป็นการบริหารคนให้ทำงาน เพื่อประโยชน์ขององค์กร และตัวบุคคล
การบริหาร

ทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Management) เป็นการฝึกกำลัง หรือ บูรณาการในลักษณะของความเป็นผู้นำ ผู้บริหาร และการจัดการ ให้คนได้ทำงาน เพื่อประโยชน์ขององค์กร และตัวบุคคลด้วยการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในสถานศึกษา การบริหารทรัพยากรมนุษย์ในสถานศึกษา มีหลักในการบริหารดังนี้

1. รับสมัครบุคคลเข้าทำงาน ฝึกอบรม และเสนอเงื่อนไขเพื่อจูงใจ ให้ทำงาน
2. ให้ความสำคัญต่อผู้ร่วมงาน และบุคลากรในสถานศึกษา ในผลงานที่ทำ
3. พัฒนาบทบาทของผู้ร่วมงาน บุคลากรในสถานศึกษา เพื่อให้โรงเรียนดีเด่นด้านการเรียนการสอน

4. สนับสนุนการพัฒนาผู้นำการบริหารและการพัฒนาอาชีพอย่างจริงจัง

5. การบริหารงาน มีการให้กำลังใจผู้ร่วมงาน และบุคลากรในสถานศึกษาที่ปฏิบัติงาน ได้ผลตามวัตถุประสงค์

กรณีศึกษาโรงเรียนแห่งหนึ่ง (ในจำนวน 7 โรงเรียน) ในสหรัฐอเมริกา ที่มีการจัดการบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่ดี มีหลักการบริหาร ดังนี้

1. เน้นการบริหารและการพัฒนา เป็นอันดับแรก

2. สร้างกลุ่มผู้นำที่เข้มแข็ง มีบุคลากรเชื่อมโยงโครงสร้างของทีมเป็นอย่างดี และบรรลุสู่ กลยุทธ์

3. พัฒนาโครงสร้างของทีมงานการคัดเลือกบุคลากร และการรักษาบุคลากรที่ดีในสถานศึกษาไว้ให้คงอยู่การวางแผน การพัฒนา กระบวนการตรวจสอบทีมและบุคคล เป็นไปด้วยความยุติธรรมมีความเสมอภาค

4. การบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กร (Total Quality Management: TQM)

การบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กร หรือการบริหารคุณภาพโดยรวม (Total Quality Management: TQM) หมายถึง การจัดการเพื่อให้เกิดคุณภาพ ที่สมบูรณ์สำหรับลูกค้า ซึ่งต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และเกิดจากการมีส่วนร่วมของสมาชิกทุกคนในองค์กรการมุ่งพัฒนาปรับปรุงคุณภาพขององค์กรโดยรวม เป็นการสร้างความพึงพอใจให้ลูกค้าส่งเสริมให้พนักงานมีความภาคภูมิใจในการทำงานเป็นทีมสนับสนุนพนักงานให้ใช้นวัตกรรม และสร้างบรรยากาศของการปรับปรุงงาน ในโรงเรียน ครูมีส่วนเกี่ยวข้องในการตัดสินใจร่วมรับผิดชอบโดยมีส่วนร่วมในการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกจัดหาทรัพยากร การประเมินผล รวมทั้งการวางแผนระยะยาว หัวใจของการบริหารคุณภาพโดยรวม คือการรับฟังความคิดเห็นของลูกค้า หรือผู้รับบริการ และการสื่อสารระบบเปิด (Cunningham, and Gress, 1, p. 153) การบริหารคุณภาพโดยรวม หรือ TQM ประกอบด้วยส่วนประกอบสำคัญ 3 ประการ (ณัฐพันธุ์ เขจรนันท์ และคณะ, 2545, น 58-64) ดังนี้

1. การให้ความสำคัญกับลูกค้า (Customer Oriented) พนักงานทุกคนต้องมีความสำนึกแห่งคุณภาพ และความเป็เลิศ (Excellence) ต้องระลึกเสมอว่าผลงานของทุกคนมีผลกระทบต่อคุณภาพของสินค้าหรือบริการที่ส่งมอบให้กับลูกค้า

2. การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (Continuous Improvement) การพัฒนาอย่างต่อเนื่องจะก่อให้เกิด โมเมนตัม (Momentum) ทำให้การก้าวไปข้างหน้าของธุรกิจสะดวก คล่องตัว และมีประสิทธิภาพขึ้นสามารถแก้ไขปัญหาและพัฒนาระบบงานที่ซับซ้อนและครอบคลุมทั้งองค์กรซึ่งต้อง ทำในทุกระดับและขั้นตอน โดยดำเนินการดังนี้

2.1 ศึกษา วิเคราะห์ ทบทวนข้อมูลการดำเนินการ และสภาพแวดล้อม เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพของระบบ และผลลัพธ์อย่างสร้างสรรค์และต่อเนื่อง

2.2 พยายามหาวิธีการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการดำเนินการที่เรียบง่าย แต่ให้ผลลัพธ์สูง

2.3 ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลงานอย่างเป็น ระบบเป็นธรรมชาติและไม่สร้างความสะดวกในการตรวจสอบ

3. สมาชิกทุกคนต้องมีส่วนร่วม (Employer Involvement) สมาชิกในองค์กรทุกคนตั้งแต่พนักงานระดับปฏิบัติการจนถึงหัวหน้าคณะผู้บริหาร (Chief Executive Officers หรือ CEOs) ต้องมีความเข้าใจและยอมรับในการสร้างคุณภาพสูงสุดให้เกิดขึ้นหลักธรรมาภิบาลซึ่งหลักธรรมาภิบาลหรือหลักการจัดการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) ได้เริ่มในภาคราชการโดยมีระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 และประกาศ ในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2542 ระเบียบนี้มีผลบังคับใช้ในหน่วยงานภาครัฐดำเนินการบริหารจัดการ โดยยึดหลักการ 6 หลัก โดยมีสาระสำคัญ (ปัญหา ฉายะจินดาวงศ์ และรัชนี้ ภูตระกูล, 2549, น. 3-5) และ (สุทัศนาศูทธิกุลสมบัติ, 2549, น. 1-2) ดังนี้

3.1 หลักนิติธรรม (Rule of Law) หลักนิติธรรม ได้แก่ การตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับต่างๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรมไม่เลือกปฏิบัติไม่ลำเอียงทุกคนในสังคมอยู่ภายใต้ข้อกำหนดของกฎหมายเดียวกัน

3.2 หลักคุณธรรม (Equity and Inclusiveness) หลักคุณธรรม ได้แก่ การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม ข้าราชการต้องปรับทัศนคติ ในการทำงานโดยยึดมั่นในหลักจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพของการเป็นข้าราชการที่ดีมีคุณภาพ เป็นตัวอย่างที่ดีแก่สังคม และส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนคนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย และประกอบอาชีพสุจริต จนเป็นนิสัยประจำชาติ

3.3 หลักความโปร่งใส (Transparency and Accountability) หลักความโปร่งใส ได้แก่ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยการปรับปรุงกลไก การทำงานขององค์กร ทุกหน่วยงาน ให้มีความโปร่งใสมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมา ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก มีกระบวนการให้ประชาชนมีการตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้ ซึ่งจะช่วยแก้ปัญหาการทุจริต คอร์รัปชัน ได้ทั้งในภาครัฐและเอกชน

3.4 หลักการมีส่วนร่วม (Participation) การมีส่วนร่วม เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับรู้ และเสนอความคิดเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญในสังคม และสร้างความสามัคคีกับประชาชน การมีส่วนร่วมทำได้โดยอิสระ ด้วยตัวเอง ด้วยวิธีทางแห่งประชาธิปไตย เช่น การให้ความเห็น การไต่สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ หรืออื่นๆ

3.5 หลักความรับผิดชอบ (Responsiveness) ความรับผิดชอบ เป็นความพยายามให้ทุกฝ่าย ทำหน้าที่ของตนให้ดีที่สุด มีความตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม สนใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา เคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างกล้าที่จะตัดสินใจ และรับผิดชอบต่อการตัดสินใจนั้น

3.6 หลักความคุ้มค่า (Sufficient Value) หลักความคุ้มค่า ได้แก่ การบริหารจัดการ และใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด ต่อส่วนรวมมีการพัฒนากระบวนการเพิ่มประสิทธิภาพ และประสิทธิผลอย่างต่อเนื่อง และรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืนทฤษฎีตามสถานการณ์ (Contingency Theory) ความเชื่อพื้นฐานของทฤษฎีคือ ไม่มีรูปแบบการบริหารใดที่สมบูรณ์แบบ และนำมาใช้ได้ในการบริหารองค์กรต่างๆ ได้ทุกองค์กร แม้ว่าหลักการของรูปแบบ (Model) จะเหมือนกันแต่รายละเอียดปลีกย่อย หรือนำหนักในการเน้นด้านใดด้านหนึ่งย่อมแตกต่างกันออกไปในแต่ละองค์กร ซึ่งสืบเนื่องมาจากปัจจัยที่แตกต่างกันหลายประการ ทฤษฎีตามสถานการณ์ มีหลักการสำคัญ (ณัฐพล ชวลิตชีวิน และประโมทย์ ศุกปัญญา, 2545, น. 250) ดังนี้

องค์กรแต่ละองค์กรได้รับอิทธิพลมาจากสิ่งแวดล้อม และความเป็นมาในอดีตขององค์กร เช่น เทคโนโลยีที่ใช้พนักงานขององค์กร และผู้ที่เกี่ยวข้องแต่ละองค์กรมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว โครงสร้างการควบคุม และระบบวัตถุประสงค์ขององค์กร ย่อมได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมขององค์กร และแตกต่างไปจากองค์กรอื่นไม่มีระบบใดที่ดีที่สุดสำหรับองค์กรทุกแห่ง แม้แต่ในองค์กรเดียวกัน ซึ่งจะได้รับผลจากสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน

3.2 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการ

3.2.1 ความหมายของการจัดการ

การจัดการ หมายถึง กระบวนการบริหารที่มีประสิทธิภาพ ที่ทำให้องค์กร ดำรงอยู่และเกิดสัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยการรู้จักใช้เทคนิควิธีต่างๆ ที่จะนำองค์กรไปสู่เป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายขององค์กร การจัดการ นิยมใช้ในวงการธุรกิจส่วนการบริหาร นิยมใช้ในวงการรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจ ซึ่งทั้งสองคำมีความหมายไม่แตกต่างกัน ส่วนประกอบขององค์กร คือ บุคคล (Man) เงิน (Money) เครื่องจักร (Machine) และ วัสดุ

(Materials) เทคนิคและวิธีการต่างๆในการจัดการส่วนประกอบขององค์กร เช่น เทคนิคการจัดการสารสนเทศ ซึ่งอาจเกี่ยวกับ บุคคล การเงิน การผลิต ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้บริหารที่จะรู้จักนำการจัดการที่ดีเป็นระบบไปใช้ประโยชน์ โดยมีการวางแผนจัดการข้อมูลและขั้นตอนวิธีการที่ดีที่จะได้มาซึ่งประสิทธิภาพสูงสุดขององค์กร

3.2.2 ความสำคัญของการจัดการ

1) มีกระบวนการจัดการที่ดี จะทำให้องค์กรประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

2) การจัดการเป็นเทคนิคที่ทำให้สมาชิกในองค์กรเกิดจิตสำนึกร่วมกัน ในการปฏิบัติงาน มีความตั้งใจ

3) การจัดการเป็นกำหนดขอบเขตการทำงานของสมาชิกในองค์กร

4) การจัดการเป็นการแสวงหาวิธีการที่ดีที่สุดในการปฏิบัติงาน

การจัดการเป็นศาสตร์และศิลปะ จากที่กล่าวว่าการจัดการเป็นศาสตร์ (Management is a Science) เพราะความรู้ที่ได้มาเป็นระบบ เป็นหลักการ กฎ ทฤษฎี หลังจากได้พิสูจน์ ทดสอบ และนำไปใช้แก้ปัญหาได้แล้ว และนำความรู้ต่างๆ นี้มาพัฒนาต่อไป เช่น วิชารัฐประศาสนศาสตร์ (Public Administration) การบริหารธุรกิจ (Business Administration) เป็นต้น การจัดการเป็นศิลปะ (Management is also an art) เพราะการนำเอาความรู้ประยุกต์ใช้งานหรือเป็นเทคนิคในการพัฒนา องค์กรให้เกิดผลตามที่องค์กรต้องการ โดยให้มีความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่จริง ศาสตร์สอนให้มีความรู้ วิชาการ ศิลปะสอนให้รู้จักการปฏิบัติ ศาสตร์และศิลปะเป็นสิ่งประกอบให้เกิดผล และต้องมีการพัฒนาความรู้ใหม่ๆ และนำมาประยุกต์ใช้ นำมาแก้ปัญหาในการจัดการบุคคล เงิน เครื่องจักร และวัสดุ ขององค์กรให้ดำเนินไปได้ด้วยดี

3.2.3 การจัดการกับระบบสารสนเทศ

ระบบสารสนเทศจะต้องมีปริมาณและคุณภาพที่เพียงพอ จึงจะเป็นประโยชน์ต่อองค์กรดังนี้

1) การกำหนดเป้าหมาย เป็นจุดหมายหรือเป้าหมายที่องค์กรจะต้องทำให้สำเร็จ

2) การวางแผนและการตัดสินใจ เป็นการวางขั้นตอน วิธีการดำเนินการหรืองานต่างๆ โดยเป็นหน้าที่ของผู้บริหาร

3) การจัดและปรับปรุงโครงสร้างองค์กร เป็นการกำหนดหนทางการทำงาน การบังคับบัญชา ความรับผิดชอบ

4) การบริหารงานบุคคล เป็นการวางแผนบุคคล การสรรหาและเลือกสรร การพัฒนาต้องอาศัยข้อมูลของบุคคล

5) การอำนาจและการสั่งการ เป็นการชักจูงให้คนงานปฏิบัติงานอย่างดีที่สุด เป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่ต้องหาวิธี

6) การควบคุม เป็นการบังคับให้กิจกรรมต่าง เป็นไปตามแผนงานที่กำหนดไว้

3.2.4 องค์กร และการจัดการองค์กร

ในที่นี้ขอนำคำว่าองค์กรมาเกี่ยวข้องเนื่องจากในทุกด้านการของการขับเคลื่อน การพัฒนาอย่างสัมพันธ์กับกับเทคโนโลยีสารสนเทศจึงขอชี้ให้เห็นรายละเอียด ดังนี้

องค์กร หมายถึง การรวมตัวกันของคนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป โดยมีจุดมุ่งหมายร่วมกันในกิจกรรม หรือ งานอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยอาศัยกระบวนการจัดโครงสร้างของกิจกรรมหรืองานนั้น ออกเป็นประเภทต่างๆ เพื่อแบ่งงานให้แก่สมาชิกในองค์กรดำเนินการปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายที่คาดหวังไว้

ลักษณะขององค์กร

1. องค์กรคือกลุ่มของบุคคล (Organization as a Group of People) เป็นกลุ่มของบุคคลที่มีเป้าหมายร่วมกัน ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจ

2. องค์กรคือโครงสร้างของความสัมพันธ์ (Organization as a Structure of Relationship) เป็นความรับผิดชอบระหว่างหน่วยงานต่างๆ

3. องค์กรเป็นหน้าที่ส่วนหนึ่งของการจัดการ (Organization as a Function of Management) เป็นรูปของการจัดกิจกรรม หรืองานต่างๆ ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันเข้าไว้ด้วยกัน โดยกำหนดหน้าที่ (authority) ความรับผิดชอบ (Responsibility)

4. องค์กรคือกระบวนการ (Organization as a Process) ลำดับขั้นตอนความต่อเนื่องการดำเนินงานก่อให้เกิดความรวดเร็ว ถูกต้อง และประหยัด มีขั้นตอนดังนี้ การกำหนดเป้าหมาย (Determination of objectives) การแบ่งงาน (Division of activities) การจัดบุคคลเข้าทำงาน (Fitting individuals into activities) การสร้างความสัมพันธ์ (Developing relationships)

5. องค์กรเป็นระบบอย่างหนึ่ง (Organization as a System) ส่วนรวมของสิ่งใดๆ ที่ประกอบด้วยส่วนย่อยๆ ที่จัดเรียงลำดับมีความเกี่ยวข้องกัน เป้าหมายขององค์กร (Organization Goal) คือ จุดหมายปลายทางที่กำหนดขึ้นเพื่อให้การจัดสรรทรัพยากร และกิจกรรม

ต่าง ๆ ขององค์การเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อทิศทางสุดท้ายที่กำหนดไว้ในองค์การนั้น ๆ เช่น กำไรสูงสุดขององค์กร

ลักษณะขององค์กรมี 3 ลักษณะใหญ่ ๆ คือ

1. องค์กรทางสังคม
2. องค์กรทางราชการ
3. องค์กรทางเอกชน

3.2.5 ความสำคัญในการกำหนดเป้าหมายขององค์กร

- 1) ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติกิจกรรมขององค์กร
- 2) เป็นการอำนวยความสะดวกตามระเบียบแบบแผน
- 3) เป็นมาตรฐานที่สมาชิกในองค์กรและนอกองค์กรสามารถวัด

ความสำเร็จได้

วัตถุประสงค์ขององค์กร (Organization objectives)

1. วัตถุประสงค์ทางเศรษฐกิจหรือกำไร (Economic or Profit objectives)

กำไรสูงสุด ผลตอบแทนจากการลงทุน

2. วัตถุประสงค์เกี่ยวกับการให้บริการ (Service objectives) เพื่อสนองต่อ

ความต้องการของประชาชน

3. วัตถุประสงค์ทางด้านสังคม (social objectives) สนองความต้องการของ

ประชาชน ความรับผิดชอบทางสังคม

ประเภทขององค์กร

1. องค์กรแบบปฐมภูมิ และองค์กรแบบทุติยภูมิ องค์กรแบบปฐมภูมิ (Primary Organization) องค์กรที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เช่น ครอบครัวเพื่อน องค์กรแบบทุติยภูมิ (Secondary Organization) องค์กรที่เกิดขึ้นด้วยบทบาทหน้าที่ เหตุผล เช่น ธุรกิจ

2. องค์กรแบบมีรูปแบบและองค์กรแบบไร้รูปแบบขององค์กรแบบมี

รูปแบบ (Formal Organization) คือ

2.1 องค์กรที่มีโครงสร้างอย่างมีรูปแบบ มีกฎเกณฑ์ ระเบียบแบบแผน หรือองค์กรทางราชการหรือการบริหารจากบนลงล่าง (Top-down Management) หรือการบริหารแบบแนวตั้ง

องค์ประกอบที่สำคัญขององค์การแบบมีรูปแบบ

2.1.1 การแบ่งระดับชั้นสายการบังคับบัญชา (Hierarchy) การบริหารระดับต้น (Lower Management) การบริหารระดับกลาง (Middle Management) การบริหารระดับสูง (Top Management)

2.1.2 การแบ่งงาน ช(Division of Labor)

2.1.3 ช่วงการควบคุม (span of Control)

2.1.4 เอกภาพในการบริหารงาน (Unity of Command)

2.2 องค์การแบบไร้รูปแบบ (Informal Organization) หรือองค์การที่ไม่เป็นทางการ ไม่มีโครงสร้าง ไม่มีระเบียบแบบแผน ไม่มีการกำหนดหน้าที่ ไม่มีสายบังคับบัญชา (ฤชาชัย ศรีบุญเรือง,2014, “การบริหารจัดการในสถานศึกษา” ไม่มีเลขหน้า)

3.2.6 การจัดการสารสนเทศขององค์กร

การจัดการสารสนเทศมีความสำคัญยิ่งที่จะต้องนำมาใช้ในองค์กรเหตุผลที่ต้องมีการจัดการสารสนเทศ เพราะเราต้องมีการค้นคืนกลับมาใช้ใหม่ในอนาคต เช่น ทำงานที่มีการจัดเก็บเอกสารข้อมูลต่างๆอย่างเป็นระเบียบจึงจะทำให้ได้ข้อมูลกลับมาสะดวกรวดเร็ว ระบบการจัดเก็บข้อมูล สารสนเทศที่ถูกเก็บไว้ไม่ใช่เพียงแค่นำหนังสือหรือสิ่งพิมพ์ต่างๆ แต่รวมถึงสารสนเทศสำเร็จรูปซึ่งการจัดเก็บจำแนกออกเป็น 6 ประเด็น

1. ใช้ระบบการมีอยู่ของสารสนเทศที่ถูกรวบรวมไว้ในรูปแบบต่างๆ อาจทำได้หลายวิธี เช่น อีเมลล์ พิมพ์เอกสารประกาศ บทปริทัศน์

2. ใช้ระบบถึงงานที่ถูกบรรจุไว้ในสารสนเทศรูปแบบต่างๆ คือ การจัดหมวดหมู่ของสารสนเทศที่ได้ถูกรวบรวมไว้ เช่น การจัดหมวดหมู่ของเว็บไซต์ เกี่ยวกับบุคคลที่มีชื่อเสียง การจัดหมวดหมู่ของข้อเขียนเกี่ยวกับบุคคลหรือเหตุการณ์

3. ใช้เป็นระบบจัดเก็บสารสนเทศสามารถค้นคืนได้จากห้องสมุด จดหมาย เหตุ พิพิธภัณฑ์อินเทอร์เน็ต

4. ในการจัดเก็บได้มีการรวบรวมไว้ในรูปแบบต่างๆ ตามกฎเกณฑ์มาตรฐานสำหรับการอ้างอิง

5. ในการค้นคืนโดยชื่อผู้เขียน ชื่อเรื่อง หัวเรื่อง ข้อมูลที่เป็นประโยชน์อื่นๆ

6. ใช้ในการบ่งชี้สถานที่ ในการจัดเก็บสารสนเทศที่ได้มีการรวบรวมไว้ในรูปแบบต่างๆรวมถึงสถานการณ์ในการใช้งานต่างๆ (บุญเยี่ยม น้อยชุมแพ, 2549, น. 17-18)

สรุปได้ว่าการดำเนินการใดๆก็ตามที่เกี่ยวกับข้อมูลที่อยู่ภายในหน่วยงาน สถานศึกษาและองค์กรต้องมีการนำเทคโนโลยีเข้ามาจัดการระบบสารสนเทศเพื่อที่สามารถ

นำมาใช้ในการบริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพ ในสถานศึกษานำมาใช้ในการบริหารงาน ทั้งด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณและด้านงานบริหารทั่วไปเพื่อให้สอดคล้องกับแนวนโยบายในการจัดการศึกษาอีกทั้งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

4. โครงการเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสารเพื่อการบริหารจัดการ

จากทิศทางการบริหารงานของโรงเรียนจึงมีการวางแผนสู่การปฏิบัติ ระยะเวลาตามแผนกลยุทธ์เป็นระยะเวลา 5 ปี สอดคล้องกับนโยบายการศึกษาและทิศทางการบริหารงานและได้มีการระบุโครงการไว้ในแผนงาน จึงขอเสนอโครงการที่ใช้อ้างอิงในการวิจัยครั้งนี้เพื่อประเมินการดำเนินการตามโครงการดังกล่าว ดังนี้

ทิศทางการดำเนินงานของโรงเรียนบ้านคลองคู ปีการศึกษา 2554-ปีการศึกษา 2558

4.1 เป้าประสงค์

4.1.1 ผู้เรียนได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา มุ่งความเป็นเลิศ โดยยึดหลักคุณธรรม นำความรู้เพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน

4.1.2 สร้างโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

4.1.3 บุคลากรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาตามมาตรฐานวิชาชีพเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน

4.1.4 โรงเรียนมีการบริหารจัดการที่ใช้หลักการกระจายอำนาจ การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานและการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง

4.1.5 โรงเรียนมีสภาพแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ งานวิจัย นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ ในการจัดการเรียนรู้

4.1.6 ผู้เรียนและบุคลากรมีการดำรงชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงสำนึกในความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ

4.1.7 ผู้เรียน ครูและบุคลากร มีคุณธรรมจริยธรรม

4.1.8 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นร้อยละ 3

4.2 กลยุทธ์ในการพัฒนาของโรงเรียนบ้านคลองคูปีการศึกษา 2554 – ปีการศึกษา 2558

กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาหลักสูตร เพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การเรียนการสอนและกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียน ให้อ่านออก เขียนได้ ใช้เทคโนโลยีเป็น โดยยึดหลักคุณธรรมนำความรู้ น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

กลยุทธ์ที่ 2 สร้างโอกาสทางการศึกษาให้กับผู้เรียน ตามสิทธิ อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาคณาจารย์ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เป็นระบบ เน้นการนิเทศติดตามทั้งด้านคุณธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ และการจัดการเรียนการสอนของครู ผู้ประชาคมอาเซียน

กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาคุณภาพการบริหารและการจัดการอย่างเป็นระบบ มีสภาพแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ นวัตกรรม โดยใช้เทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร ที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการบริหารจัดการ

กลยุทธ์ที่ 5 สร้างความเข้มแข็งและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน ภาคเอกชนและท้องถิ่น ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อรองรับการกระจายอำนาจ

4.3 แผนงานและโครงการ

กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาคุณภาพการบริหารและการจัดการอย่างเป็นระบบ มีสภาพแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ นวัตกรรม โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการบริหารจัดการ

แผนงาน	โครงการ/ กิจกรรม	ผลผลิต (ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ)
1. พัฒนาให้ผู้บริหาร ปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล	โครงการเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารเพื่อการ บริหารจัดการของโรงเรียน บ้านคลองคู - พัฒนาให้ผู้บริหารปฏิบัติงาน ตามบทบาทหน้าที่อย่างมี ประสิทธิภาพและเกิด ประสิทธิภาพ	- ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ ภาวะผู้นำ และ ความคิดริเริ่มที่เน้นการพัฒนาผู้เรียน อยู่ในคุณภาพระดับ 5 - ผู้บริหารใช้หลักการบริหารแบบมี ส่วนร่วมและใช้ข้อมูลผลการประเมิน หรือผลการวิจัยเป็นฐานคิดทั้งอยู่ใน คุณภาพระดับ 5 ด้านวิชาการและการ จัดการอยู่ในคุณภาพระดับ 5 - ผู้บริหารสามารถจัดการศึกษาให้ บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ใน แผนปฏิบัติการอยู่ในคุณภาพระดับ 5 - ผู้บริหารส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ คณาจารย์ให้พร้อมรับการกระจาย อำนาจอยู่ในคุณภาพระดับ 5

แผนงาน	โครงการ/ กิจกรรม	ผลผลิต (ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ)
		- ผู้บริหารให้คำแนะนำ คำปรึกษาทางวิชาการและเอาใจใส่การจัดการศึกษาอยู่ในระดับคุณภาพ 5
2. พัฒนาครูปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล	- พัฒนาครูปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล	- ผู้เรียน ครูมีการกำหนดเป้าหมายคุณภาพผู้เรียนทั้งด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ สมรรถนะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ในคุณภาพอยู่ในระดับ 5 - ผู้เรียน ครู มีการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นรายบุคคล และใช้ข้อมูลในการวางแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน คุณภาพอยู่ในระดับ 5 - ผู้เรียน ครู ออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสติปัญญาคุณภาพอยู่ในระดับ 5 - ผู้เรียน ครู ใช้สื่อเทคโนโลยีที่เหมาะสมผนวกกับการนำบริบทและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาบูรณาการในการจัดการเรียนรู้อยู่ในคุณภาพระดับ 5 - ผู้เรียน ครู มีการวัดและประเมินผลที่มุ่งเน้นการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายอยู่ในคุณภาพระดับ 5
3. พัฒนาโรงเรียนให้มีบรรยากาศ ทางกายภาพ และบรรยากาศด้านวิชาการ เพื่อเป็นศูนย์การเรียนรู้และองค์กรแห่งการเรียนรู้	- พัฒนาให้สถานศึกษามีการจัดการสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาเต็มศักยภาพ - พัฒนาให้สถานศึกษามีการสร้าง ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้	- ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ อาคารเรียน มั่นคง สะอาดและปลอดภัย มีสิ่งอำนวยความสะดวกพอเพียง อยู่ในสภาพการใช้งานได้ สภาพแวดล้อมร่มรื่นและมีแหล่งเรียนรู้สำหรับ ผู้เรียนอยู่ในคุณภาพระดับ 5

แผนงาน	โครงการ/ กิจกรรม	ผลผลิต (ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ)
4. พัฒนาโรงเรียนให้มีบรรยากาศ ทางกายภาพ และบรรยากาศด้านวิชาการ เพื่อเป็นศูนย์การเรียนรู้และองค์กรแห่งการเรียนรู้	- พัฒนาให้สถานศึกษามีการจัดการสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาเต็มศักยภาพ - พัฒนาให้สถานศึกษามีการสร้าง ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้	- การจัดโครงการกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพอนามัยความปลอดภัยของผู้เรียนอยู่ในคุณภาพระดับ 5 - การจัดห้องสมุดที่ให้บริการสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศที่เอื้อให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองและเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมอยู่ในคุณภาพระดับ 5 - การสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาและใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนและบุคลากรของสถานศึกษารวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องอยู่ในคุณภาพระดับ 5 - การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคลากรภายในสถานศึกษา ระหว่างสถานศึกษากับครอบครัวอยู่ในคุณภาพระดับ 5

4.4 โครงการเทคโนโลยีสารสนเทศการสื่อสารเพื่อการบริหารจัดการ

ชื่อโครงการ	เทคโนโลยีสารสนเทศการสื่อสารเพื่อการบริหารจัดการของโรงเรียนบ้าน คลองคู
แผนงบประมาณ	งานบริหารทั่วไป
สนองกลยุทธ์	
โรงเรียน	กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาคุณภาพการบริหารและการจัดการอย่างเป็นระบบมีสภาพแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ นวัตกรรม โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสารที่เอื้อต่อการเรียนรู้และบริหารจัดการ
สพป.พช.3	กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับตามหลักสูตรและส่งเสริมความสามารถด้านเทคโนโลยี

มาตรฐานการศึกษา ด้านการบริหาร มาตรฐานที่ 12 (สพฐ.) ตัวบ่งชี้ที่ 8, 12
สมศ.

หน่วยงานที่รับผิดชอบ งานบริหารทั่วไปโรงเรียนบ้านคลองคู

ระยะเวลาดำเนินการ ตลอดแผนงาน

4.4.1 หลักการและเหตุผล

ในปัจจุบันระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ การสื่อสารนับว่ามีความสำคัญ ในการบริหารงานทุกๆ ด้าน โดยเฉพาะการติดต่อรับ-ส่ง ข้อมูลข่าวสารกับหน่วยงาน ส่วนใหญ่จะใช้ ระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศเข้าสู่เครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อให้เกิดให้เกิดประสิทธิภาพในการ บริหารจัดการ ควรพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศการสื่อสาร และพัฒนาระบบการใช้เผยแพร่ ข้อมูลสารสนเทศ การจัดเก็บข้อมูล การรับ-ส่ง หนังสือราชการอย่างรวดเร็วทันต่อเหตุการณ์ โดยใช้ ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตรวมทั้งจัดระบบการเก็บหนังสือราชการอย่างเป็นระบบ โรงเรียนได้ให้ ความสำคัญดังกล่าว จึงบรรจุโครงการไว้ในแผนปฏิบัติการ

4.4.2 วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศเชื่อมโยงเข้าสู่เครือข่ายอินเทอร์เน็ตอย่างเป็นระบบและทันต่อการใช้งาน
- 2) เพื่อพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียน
- 3) เพื่อพัฒนาระบบงานสารบรรณของโรงเรียน

4.4.3 เป้าหมาย

1) เชิงปริมาณ

ระบบงานสารสนเทศของโรงเรียนถูกต้องเป็นระเบียบ

- การรับหนังสือจากหน่วยงานต่างๆ
- การส่งหนังสือ
- การจัดเก็บหนังสือ

2) เชิงคุณภาพ

ระบบงานสารสนเทศของโรงเรียนเป็นระบบง่ายต่อการค้นหา

- หนังสือรับจากหน่วยงานต่างๆจัดเก็บอย่างเป็นระบบร้อยละ 100
- หนังสือส่งจากหน่วยงานต่างๆจัดเก็บอย่างเป็นระบบร้อยละ 100

4.4.4 ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ

- 1) ผู้ที่มาติดต่องาน หนังสือราชการร้อยละ90 มีความพึงพอใจต่อผลการ บริหารจัดการที่รวดเร็ว ทันต่อ ความต้องการ

2) จัดส่งเอกสารได้ทันเวลา สะดวกง่ายต่อการสืบค้น

4.4.5 กิจกรรมหลักที่ดำเนินการ

กิจกรรม	ระยะเวลาปฏิบัติ	ผู้รับผิดชอบ
ขั้นการเตรียมการ (Plan)	ต.ค. 54 - พ.ย.54	งานธุรการ
1. จัดทำและเสนอขออนุมัติโครงการ		
2. ประชุมคณะกรรมการดำเนินงานโครงการ		
3. ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ		
4. เตรียมสถานที่วัสดุ/อุปกรณ์ต่าง ๆ		
ขั้นการดำเนินการ (Do)		
กิจกรรมที่ 1 การโต้ตอบรับส่งหนังสือราชการ	ต.ค. 54 – ก.ย. 58	งานธุรการ
- รับหนังสือราชการ ลงทะเบียนรับ เสนอผู้บริหาร		
- ส่งหนังสือให้ฝ่ายงานที่เกี่ยวข้อง		
- โต้ตอบหนังสือไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง		
กิจกรรมที่ 2 การจัดเก็บหนังสือ เอกสาร หลักฐาน	ต.ค. 54 - ก.ย.58	
- จัดเก็บเอกสารตามระบบงานสารบรรณของโรงเรียน		
อย่างเป็นระเบียบง่ายต่อการค้นหา		
กิจกรรมที่ 3 การจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศ	ธ.ค. 54 – ก.ย. 58	
ขั้นตรวจ ติดตามและประเมินผล (Check)	ต.ค. 58	ผู้บริหาร/ ผู้ประเมินโครงการ
1. นิเทศและติดตามประเมินผลของ โครงการ		
2. สรุปและจัดทำรายงานผลกิจกรรมโครงการ		ผู้บริหาร/ ผู้ประเมินโครงการ
ขั้นการปรับปรุง/พัฒนา (Action)	ต.ค. 58	ผู้ประเมินโครงการ
1. รายงานผลต่อโรงเรียนและผู้บริหาร		
2. นำผลการประเมินผลไปปรับปรุงเพื่อพัฒนาโครงการ		

4.4.6 การกำกับ ติดตามและประเมินผล

ตัวชี้วัดสภาพความสำเร็จ	การวัดผล / ประเมินผล	เครื่องมือที่ใช้ ในการประเมินผล
1. ระบบงานสารบรรณมีความถูกต้อง เรียบร้อย สะดวกในการค้นหา	- การสังเกต - การประเมินผลการ ปฏิบัติงาน	- การสังเกต - แบบประเมินโครงการ
2. ระบบข้อมูลสารสนเทศสะดวกต่อ การใช้งาน		

4.4.7 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) งานสารบรรณของโรงเรียนจัดทำอย่างเป็นระบบ สะดวกในการค้นหา
- 2) จัดส่งเอกสารถูกต้องทันเวลา

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในครั้งนี้จะขอเสนองานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

5.1 งานวิจัยในประเทศ

ศรีเวียง พิมพ์เรื่อง (2550) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การประเมินโครงการการพัฒนา
ระบบข้อมูลสารสนเทศในโรงเรียนบ้านศาลาดิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น
เขต 5 แสดงดังนี้ 1) การประเมินด้านบริบท พบว่า ทุกข้อรายการถามทั้งนโยบาย วิสัยทัศน์
และวัตถุประสงค์สอดคล้องกับหลักการและเหตุผลของโครงการเนื่องจากการทำแผนและโครงการ
ทุกครั้งโรงเรียนนำแผนยุทธศาสตร์ของโรงเรียนมาใช้ประกอบการทำแผนและโครงการ
2) การประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้น พบว่า สถานที่จัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศ ความสามารถในการ
นำโครงการไปปฏิบัติ งบประมาณที่โรงเรียนจัดให้ การให้ความรู้สำหรับครูและกรรมการ
สถานศึกษามีความเพียงพอปานกลาง จากการค้นคว้าที่ค้นพบจะเห็นว่าความรู้ด้านคอมพิวเตอร์ของ
ครูแลบุคลากรยังน้อยมากเป็นเหตุให้มีความพอใจในด้านนี้ในระดับปานกลาง ยกเว้นจำนวนเครื่อง
คอมพิวเตอร์ที่มีอยู่ในปัจจุบันเพียงพอที่สุด 3) การประเมินด้านกระบวนการ พบว่า ทุกข้อ
รายการถามทั้งการให้คำแนะนำของเจ้าหน้าที่รับผิดชอบโครงการ การจัดหาเอกสารประกอบการ
จัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศดำเนินการ การมีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการ การกำกับติดตามและ
ตรวจสอบข้อมูล การจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์ สนับสนุนโครงการ ระยะเวลาดำเนินการของ

โครงการได้ดำเนินการในระดับมาก 4) การประเมินด้านผลผลิต พบว่า ทุกข้อรายการถามมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง ทั้งข้อมูลที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อการเรียนการสอน ข้อมูลเป็นปัจจุบันทันสมัย การนำข้อมูลไปใช้ในชีวิตประจำวัน ระบบเชื่อมต่อคอมพิวเตอร์ LAN เจ้าหน้าที่ที่ให้การแนะนำการสืบค้นข้อมูล สถานที่จัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศ เอกสารที่เจ้าหน้าที่จัดให้ในการแนะนำศึกษา ความรวดเร็วในการสืบค้นข้อมูล มีความสะดวกในการสืบค้นข้อมูล ครูมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนปานกลาง

ชูเกียรติ ลักษณะศิริ (2548) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการประเมินโครงการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี แสดงดังนี้ 1) ปัจจัยพื้นฐานด้านสภาวะแวดล้อมของโครงการ ใน 4 ด้าน คือ ความต้องการจำเป็นของโครงการ ความเป็นไปได้ของโครงการ วัตถุประสงค์ของโครงการและความพร้อมของทรัพยากร ในภาพรวมพบว่า เกณฑ์อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน 2) กระบวนการปฏิบัติระหว่างดำเนินการของโครงการ ใน 2 ด้าน คือ กิจกรรมการดำเนินการของโครงการและช่วงเวลาการดำเนินการของโครงการในภาพรวมพบว่า มีเกณฑ์อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 2 ด้าน 3) ผลผลิตของโครงการใน 3 ด้าน คือ ผลรวม ผลกระทบและคุณค่าประโยชน์ในภาพรวมพบว่า มีเกณฑ์อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 3 ด้าน

ชูชัย ไชยลังกา (2549) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดเชียงรายเกี่ยวกับการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารในสถานศึกษา แสดงดังนี้ รูปแบบของการศึกษาเป็นการศึกษาเชิงพรรณนา ประชากรครั้งนี้คือ คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบประจำศูนย์เทคโนโลยีและสารสนเทศ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงรายทุกเขต โดยวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ผลการศึกษาพบว่า บทบาทหน้าที่และการปฏิบัติงานแลแนวทางการสนับสนุนส่งเสริมของคณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงรายเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในสถานศึกษา บุคลากรมีประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์และมีประสบการณ์ในการใช้อินเทอร์เน็ตมาก มีประสบการณ์ในการใช้ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ระดับปานกลาง โดยแสวงหาความรู้ด้วยตนเองเป็นส่วนใหญ่

สภาพและบทบาทการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เมื่อศึกษาแล้วแต่ละเขตมีการดำเนินการส่งเสริมให้สถานศึกษาใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาก แต่การส่งเสริมพัฒนาด้านบุคลากรน้อย มีงบประมาณส่งเสริมสนับสนุนในสถานศึกษาน้อย ไม่สอดคล้องกับนโยบายของรัฐและความต้องการของนักเรียน และสถานศึกษา

กรณีบทบาทของคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่ มีหน้าที่ในด้านการส่งเสริมการจัดการศึกษามีแผนในการดำเนินการแต่ไม่มีงบประมาณในการบริหารจัดการ จึงไม่สามารถที่จะส่งเสริมได้มากนัก โดยเฉพาะด้านงบประมาณ ส่วนด้านการบริหารบุคคลก็เป็นหน้าที่ของอนุกรรมการ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเขตพื้นที่ การทำงานยังไม่ประสานเพราะเป็นหน่วยงานที่ใหม่ และกำลังปรับระบบราชการ สถานศึกษาจึงใช้วิธีการมีส่วนร่วมของชุมชนเข้ามามีบทบาทในการจัดหาอุปกรณ์คอมพิวเตอร์เพื่อให้นักเรียนได้ศึกษา

แนวทางการดำเนินการทางรัฐได้ให้การส่งเสริมด้านระบบอินเทอร์เน็ต โรงเรียนให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงรายทุกเขตมีแผนงานเพื่อพัฒนาบุคลากรเพิ่มมากขึ้น และใช้ระบบในการสื่อสารผ่านระบบอินเทอร์เน็ตมากขึ้น ลดการส่งงาน โยใช้เอกสาร

อรรถสิทธิ์ เวชกุล (2550) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า 1) โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการบริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านข้อมูลและสารสนเทศอยู่ในระดับมาก ด้านการใช้อินเทอร์เน็ตและการติดต่อสื่อสารอยู่ในระดับปานกลาง และด้านการใช้คอมพิวเตอร์กับการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับน้อย 2) ข้าราชการครูมีความคิดเห็นต่อปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง 3) ข้าราชการครูที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นมีความคิดเห็นต่อสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 ไม่แตกต่างกัน 4) ข้าราชการครูที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 5) ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพและปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำนึ่ง ยากองโต (2548) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 1 จังหวัดเชียงราย ในด้านการบริหารจัดการ ด้านเครื่องมือเครื่องใช้เทคโนโลยี ด้านการจัดการ

เรียนการสอน แสดงดังนี้ การบริหารจัดการพบว่า มีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ผู้บริหาร ส่งเสริมบุคลากรให้มีความริความสามารถเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ผู้บริหาร แต่งตั้งคัดเลือกบุคลากรที่สามารถปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในสถานศึกษา สถานศึกษากำหนดวิสัยทัศน์เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สถานศึกษามีฐานข้อมูลครุภัณฑ์สิ่งก่อสร้าง B-Obec M-Obec ที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน ส่วนสภาพที่มีการดำเนินการอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ สถานศึกษามีบุคลากรที่มีวุฒิการศึกษาทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ด้านเครื่องมือและเทคโนโลยีพบว่า ส่วนใหญ่มีการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ สถานศึกษามีการวางแผนงบประมาณในการจัดซื้อ จัดหา คอมพิวเตอร์เพิ่มเติม มีการปรับปรุงเทคโนโลยีให้เป็นปัจจุบันและทันสมัย สถานศึกษาขาดอุปกรณ์ที่จำเป็น เช่น เครื่องสำรองไฟ พรินเตอร์ ฯลฯ ส่วนสภาพที่อยู่ในระดับน้อย ได้แก่ สถานศึกษามีคอมพิวเตอร์และใช้คอมพิวเตอร์เชื่อมโยงเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพียงพอต่อความต้องการใช้งานของบุคลากรและนักเรียน บุคลากรขาดทักษะ ในการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โปรแกรมพัฒนาสื่อคอมพิวเตอร์ โปรแกรม E-Library ส่วนด้านการเรียนการสอนมีสภาพการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การเรียนการสอนคอมพิวเตอร์ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง ใช้เทคโนโลยีจัดทำเอกสารประกอบการเรียนการสอนกลุ่มสาระต่างๆ มีการบูรณาการสื่อเทคโนโลยีและกิจกรรมการเรียนการสอนแต่ละสาระต่างๆ มีการบูรณาการสื่อในสาระต่างๆ จัดทำสถิติทางการเรียน รวบรวมข้อมูลจัดทำแผนการเรียนรู้ และการวิจัยในชั้นเรียน สภาพที่มีการดำเนินการอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ นักเรียนสามารถใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการประมวลผลและสร้างองค์ความรู้ใหม่ได้ด้วยตนเอง บุคลากรใช้สื่อดิจิทัล

ส่วนสภาพและแนวทางการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของนักเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 1 จังหวัดเชียงราย พบว่ามีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก ได้แก่ นักเรียนมีความสนใจและกระตือรือร้นที่จะเรียนคอมพิวเตอร์และมีทักษะในการใช้โปรแกรม Paint ส่วนสภาพที่มีการดำเนินการดำเนินการอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ นักเรียนมีทักษะในการติดต่อสื่อสาร โดยใช้ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ และมีความรู้ในการซ่อมบำรุงเทคโนโลยี

5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

จวอง ดิน (Juang Din, 2003, 64) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่ออำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของวัยผู้ใหญ่ในการเรียนระดับสูง ผลการวิจัยพบว่ามีความพึงพอใจที่มีการนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเรียน ปัจจัยที่มีผลทำให้ความพึงพอใจต่างกันคือ เพศ อายุ ระดับชั้น และวิชา และจากแบบจำลองการถดถอยแสดงให้เห็นว่ามี

การยอมรับเทคโนโลยี และการมีปฏิสัมพันธ์กันในชั้นเรียนเป็นปัจจัยในการทำนายความพึงพอใจในการใช้เทคโนโลยีซึ่งมีอิทธิพลในเชิงบวก

ซูซาน (Susan Elizabeth, 2003, p. 7) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ทักษะคิดของครูผู้สอนที่มีสติปัญญาเป็นเลิศในมิตซิชชิปปี้ทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศผลการวิจัยพบว่าประสบการณ์ในการเรียนการสอนของครูและอายุมีผลเชิงลบต่อทักษะคิดของครูในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและยังพบว่าการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาจำนวน 3 ภาคเรียน เวลา และจำนวนคอมพิวเตอร์ในห้องเรียนที่ใช้ในการฝึกอบรม ทำนายในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ฮวง (Huang Show-Hui Sheree, 2003, p. 16) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ทักษะคิดที่มีต่อเทคโนโลยีสารสนเทศของครูอาชีวศึกษาในคอนไต้ของไต้หวัน การวิจัยครั้งนี้ออกแบบมาเพื่อตรวจสอบผลกระทบทั้งภายในและภายนอกของประชากรที่มีทักษะคิดต่อเทคโนโลยี ได้ข้อสรุปว่าครูชายระดับความวิตกกังวลต่ำกว่าครูหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ครูแผนกคอมพิวเตอร์มีความวิตกกังวลต่ำสุดเมื่อเทียบกับครูพยาบาลและแผนกอื่นๆ ครูฝ่ายบริหารมีความตั้งใจสูงขึ้นเมื่อเทียบกับครูพยาบาลในการเรียนการสอนด้านเทคโนโลยี ครูอาวุโสมีความตั้งใจน้อยกว่าครูที่อาวุโสน้อยกว่าในการใช้เทคโนโลยีนอกจากนี้ยังได้ข้อมูลที่ระบุว่าครูเล็งเห็นประโยชน์และความสำคัญของเทคโนโลยีที่มีต่อการเรียนการสอน การจัดการศึกษา ซึ่งผลการวิจัยนี้จะเป็นข้อมูลสำหรับโรงเรียนผู้บริหารในการพัฒนาทรัพยากร ทักษะคิดของคณาจารย์ การอบรม และความต้องการในการสั่งซื้อเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการสอน

คราวันน์ฟอร์ด (Crawford, Alice Elizabeth, 1996, p. 32) ได้ทำการวิจัยเริ่มเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับชีวิตในเมืองและเมืองสมบูรณในอนาคต จากการวิจัยพบว่าเทคโนโลยีจะเข้ามามีบทบาทสำคัญในการดำรงชีวิต ซึ่งคาดว่าในศตวรรษที่ 20 ดันๆเทคโนโลยีจะก้าวหน้าและกว้างไกลอย่างมากและเป็นที่น่าวิตกกังวลว่าจะเข้ามามีส่วนในการออกแบบ ตัดสินใจในการดำเนินชีวิต

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการประเมินโครงการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการบริหารจัดการของโรงเรียนบ้านคลองคู่อุ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์เขต 3 ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. เก็บรวบรวมข้อมูล
4. วิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครู จำนวน 20 คน เจ้าหน้าที่งานธุรการกองการศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลคลองกระจิง จำนวน 4 คน กรรมการสถานศึกษา จำนวน 7 คน นักเรียนโรงเรียนบ้านคลองคู่อุ่ จำนวน 196 และ ผู้ปกครองนักเรียน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

1.2.1 นักเรียนโรงเรียนบ้านคลองคู่อุ่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการเลือกแบบเจาะจง รวมทั้งหมด 102 คน

1.2.2 ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 102 คน

รวมกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 235คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการบริหารจัดการของโรงเรียนบ้านคลองคู่อุ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ในการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยศึกษาจากเอกสาร เนื้อหา แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีลักษณะและรายละเอียดดังนี้

2.1 ลักษณะของเครื่องมือ

แบ่งออกเป็น 4 ตอน

ตอนที่ 1 สอบถาม เกี่ยวกับ สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ของลิเคิร์ท สอบถามเกี่ยวกับการประเมินโครงการ

ตอนที่ 3 สอบถามความพึงพอใจเกี่ยวกับงานบริการสารสนเทศในโครงการ

ตอนที่ 4 ปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ

2.2 เกณฑ์ในการแปลความหมาย

ค่าระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามกำหนดดังนี้

- 5 หมายถึง มีการปฏิบัติในรายการนั้นระดับมากที่สุด
มีความพึงพอใจในรายการนั้นระดับมากที่สุด
มีความพึงพอใจในรายการนั้นระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการปฏิบัติในรายการนั้นระดับมาก
มีความพึงพอใจในรายการนั้นระดับมาก
มีความพึงพอใจในรายการนั้นระดับมาก
- 3 หมายถึง มีการปฏิบัติในรายการนั้นระดับปานกลาง
มีความพึงพอใจในรายการนั้นระดับปานกลาง
มีความพึงพอใจในรายการนั้นระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการปฏิบัติในรายการนั้นระดับน้อย
มีความพึงพอใจในรายการนั้นระดับน้อย
มีความพึงพอใจในรายการนั้นระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีการปฏิบัติในรายการนั้นระดับน้อยที่สุด
มีความพึงพอใจในรายการนั้นระดับน้อยที่สุด
มีความพึงพอใจในรายการนั้นระดับน้อยที่สุด

การแปลความหมายค่าเฉลี่ยจากแบบสอบถาม ด้านปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการผลิต กำหนดดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

- 4.51-5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติในรายการนั้นมากที่สุด
มีความพึงพอใจในรายการนั้นมากที่สุด
มีความพึงพอใจในรายการนั้นมากที่สุด

- 3.51-4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติในรายการนั้นมาก
มีความเพียงพอในรายการนั้นมาก
มีความพึงพอใจในรายการนั้นมาก
- 2.51-3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติในรายการนั้นปานกลาง
มีความเพียงพอในรายการนั้นปานกลาง
มีความพึงพอใจในรายการนั้นปานกลาง
- 1.51-2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติในรายการนั้นน้อย
มีความเพียงพอในรายการนั้นน้อย
มีความพึงพอใจในรายการนั้นน้อย
- 1.00-1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติในรายการนั้นน้อยที่สุด
มีความเพียงพอในรายการนั้นน้อยที่สุด
มีความพึงพอใจในรายการนั้นน้อยที่สุด

การตัดสินการประเมินใช้เกณฑ์ผ่าน 3.50 ขึ้นไป และคิดเป็นร้อยละ 70 ขึ้นไป

2.3 วิธีการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือ

ผู้ประเมินได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือ สำหรับการประเมินตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมิน โครงการ
2. กำหนดขอบเขตโครงสร้างเนื้อหาแบบสอบถามตามประเด็นของการประเมิน
3. ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามกรอบการประเมินที่กำหนดไว้
4. นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาพร้อมนำมาปรับปรุงแก้ไข
5. นำเครื่องมือที่สร้างขึ้น ไปตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านซึ่งเป็นผู้บริหารและครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นข้าราชการครู เป็น

และตัวบ่งชี้

ระยะเวลา 10 ปีขึ้นไปและมีประสบการณ์ในวิชาชีพอย่างน้อย 5 ปี เพื่อพิจารณาความสอดคล้อง ตลอดจนความครอบคลุมของข้อคำถามและความชัดเจนของภาษาของแบบสอบถามรายข้อ (Item) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item Objective Congruence) เพื่อตรวจสอบความถูกต้องตาม โครงสร้างที่กำหนดไว้ โดยค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป แล้วนำข้อคำถามที่มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา มาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ โดยได้ค่า IOC ของแบบสอบถามมีค่าระหว่าง 0.50-0.90

6. นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับครูและนักเรียน โรงเรียนบ้านเกาะแก้ว ศูนย์พัฒนาวิชาการคลองกระจาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ Cronbach โดยได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.96

7. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไข ให้ได้ข้อคำถามที่มีความสมบูรณ์และ สอดคล้อง นำเสนอ ต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาตรวจสอบเพื่อนำไปจัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ประเมินได้ใช้แบบสอบถามในการประเมิน โดยมี คำเนินการดังนี้

3.1 ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยครั้งนี้ จากสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชเสนอต่อผู้บริหารโรงเรียนบ้านคลองคูในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

3.3 ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดเก็บรับคืนแบบสอบถามกลับมาครบทุกชุด เป็นจำนวน 235 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการหาค่าทางสถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับข้อเสนอแนะนำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ตารางที่ 3.1 กรอบแนวทางการประเมิน

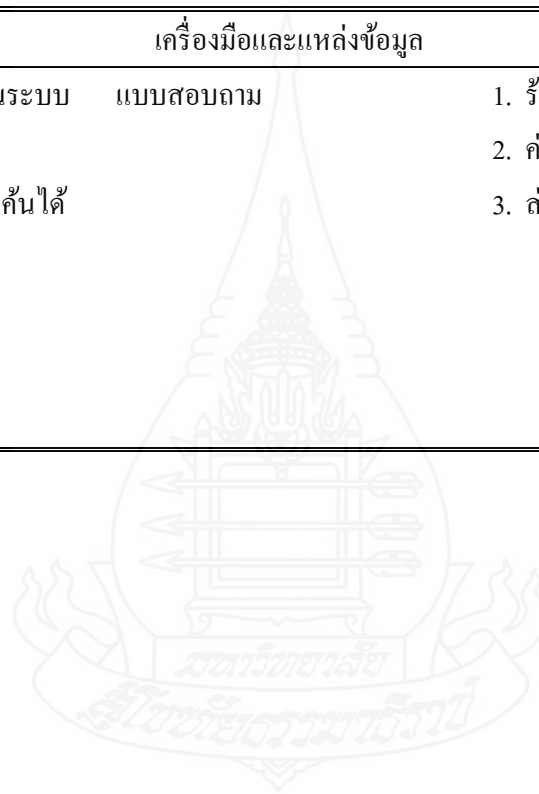
วัตถุประสงค์การประเมิน	ตัวชี้วัด/ตัวแปร	เครื่องมือและแหล่งข้อมูล	วิเคราะห์ข้อมูล	เกณฑ์การประเมิน
1. เพื่อประเมินปัจจัยเบื้องต้นของโครงการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการบริหารจัดการของโรงเรียนบ้านคลองคูสพป.พช.3	1. วัตถุประสงค์ 1.1 วัตถุประสงค์สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการและแผนกลยุทธ์ 2. งบประมาณ 2.1 หลักฐานด้านงบประมาณ 3. ความพร้อมของอุปกรณ์และบุคลากร 3.1 บุคลากรมีความรู้ด้านเทคโนโลยีสามารถปฏิบัติงานอย่างมีคุณภาพ 3.2 อุปกรณ์เพียงพอใช้งานได้	1. แบบสอบถาม 2. เอกสารโครงการ 3. แผนปฏิบัติราชการ 4. ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ครู นักเรียน โรงเรียนบ้านคลองคู	1. ร้อยละ 2. ค่าเฉลี่ย 3. ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	เกณฑ์ผ่านการประเมิน ค่าเฉลี่ย 3.50 ขึ้นไป คิดเป็น ร้อยละ 70 ขึ้นไป

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

วัตถุประสงค์การประเมิน	ตัวชี้วัด/ตัวแปร	เครื่องมือและแหล่งข้อมูล	วิเคราะห์ข้อมูล	เกณฑ์การประเมิน
2. เพื่อประเมินกระบวนการดำเนินงานของโครงการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อการบริหารจัดการของโรงเรียนบ้านคลองคู สพ.พช.3	1. การบริหารงานมีประสิทธิภาพ 1.1 มีการวางแผนการทำงานมีหลักฐานอ้างอิง 1.2 มีโครงสร้างการบริหารตามโครงการ 1.3 ปฏิบัติตามแผนในระยะที่กำหนด 2. การบริการ 2.1 คุณภาพของงาน สืบค้นงานได้รวดเร็วค้นหาง่าย 2.2 การรับ-ส่งเอกสารทันเวลา 3. การติดตามผล 3.1 มีความเหมาะสมในการประเมินผล	แบบสอบถาม	1. ร้อยละ 2. ค่าเฉลี่ย 3. ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	เกณฑ์ผ่านการประเมิน ค่าเฉลี่ย 3.50 ขึ้นไป คิดเป็น ร้อยละ 70 ขึ้นไป

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

วัตถุประสงค์การประเมิน	ตัวชี้วัด/ตัวแปร	เครื่องมือและแหล่งข้อมูล	วิเคราะห์ข้อมูล	เกณฑ์การประเมิน
3. เพื่อประเมินผลผลิตของ โครงการเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อการบริหารจัดการของ โรงเรียนบ้านคลองคู สพป.พช.3	1. ผลการปฏิบัติ งานเป็นระบบ ตามขั้นตอน 2. การจัดเก็บเอกสารสืบค้นได้ ง่าย 3. ความพึงพอใจของ ผู้รับบริการ 4. จัดส่งถูกต้องตามเวลา	แบบสอบถาม	1. ร้อยละ 2. ค่าเฉลี่ย 3. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	เกณฑ์การผ่านการประเมิน ค่าเฉลี่ย 3.50 ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 70 ขึ้นไป

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้เพื่อ ประเมินโครงการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการบริหารจัดการของโรงเรียนบ้านคลองคู๋ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการประเมิน ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจที่มีต่อโครงการ

ตอนที่ 4 ปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 สถานภาพ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละจำแนกตามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (n=235)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	120	51.06
หญิง	115	48.94
รวม	235	100.00
วุฒิการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	212	90.21
ปริญญาตรี	19	8.09
สูงกว่าปริญญาตรี	4	1.70
รวม	235	100.00

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
อายุ		
ไม่เกิน 20 ปี	107	43.40
21-40 ปี	56	23.82
41-60 ปี	73	31.06
61 ปีขึ้นไป	4	1.72
รวม	235	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า กลุ่มผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นเพศชายคิดเป็นร้อยละ 51.06 และ เพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 48.94 วุฒิการศึกษาส่วนใหญ่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 90.21 รองลงมาวุฒิปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 8.09 และวุฒิสสูงกว่าปริญญาตรีคิดเป็นร้อยละ 1.70 อายุของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีอายุไม่เกิน 20 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.40 รองลงมา มีอายุระหว่าง 41-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.06 มีอายุ 21-40 ปีคิดเป็นร้อยละ ร้อยละ 23.82 และอายุ 61 ปี ขึ้นไปคิดเป็นร้อยละ 1.72 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนและร้อยละจำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม (n=235)

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
ผู้บริหาร	2	0.84
ครู	18	7.70
กรรมการสถานศึกษา	7	2.96
เจ้าหน้าที่กองการศึกษา	4	1.70
ผู้ปกครอง	102	38.40
นักเรียน	102	38.40
รวม	235	100.00

จากตารางที่ 4.2 พบว่า กลุ่มผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็น ผู้ปกครองและนักเรียนคิดเป็น ร้อยละ 38.40 ครูคิดเป็นร้อยละ 7.70 กรรมการสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 2.96 เจ้าหน้าที่กอง การศึกษาคิดเป็นร้อยละ 1.70 ผู้บริหาร คิดเป็นร้อยละ 0.84

ตอนที่ 2 ผลการประเมิน ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต

เสนอผลการประเมินดังนี้

ตารางที่ 4.3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านปัจจัยเบื้องต้นของโครงการ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการบริหารจัดการของโรงเรียนบ้าน คลองคู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 (n=20)

ข้อ	รายการ	ผู้บริหาร และครู		
		\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1	การกำหนดนโยบายและการวางแผนจัดกิจกรรม เหมาะสม	3.75	0.79	มาก
2	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการก่อนดำเนินงาน	4.85	0.37	มากที่สุด
3	มีแผนงาน การติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องอย่าง ชัดเจน	3.60	0.82	มาก
4	งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงานมีเพียงพอ	4.70	0.57	มากที่สุด
5	วัสดุอุปกรณ์มีประสิทธิภาพมีคุณภาพดี เหมาะสมใน การใช้งาน	3.90	0.85	มาก
6	การได้รับความสะดวกในเรื่องวัสดุอุปกรณ์ในการ ดำเนินงาน	4.15	0.37	มาก
7	จำนวนคอมพิวเตอร์พร้อมอุปกรณ์มีเพียงพอ	4.25	0.44	มาก
8	อาคาร สถานที่ เอื้ออำนวยในการดำเนินงาน	4.15	0.67	มาก
9	สิ่งอำนวยความสะดวก ต่างๆห้องคอมพิวเตอร์ ระบบ เสียง แสง จอภาพ เครื่องฉายเหมาะสม	3.70	0.80	มาก
10	ระบบอินเทอร์เน็ตอยู่ในเกณฑ์ดี ทันสมัย ใช้งานได้ดี	4.15	0.59	มาก

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	ผู้บริหาร และครู		
		\bar{X}	S.D.	ความหมาย
11	ครูผู้สอนหรือวิทยากรให้ความรู้ถ่ายทอดเทคโนโลยีได้ดี	4.20	0.62	มาก
12	ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินโครงการมีความเหมาะสม	4.20	0.70	มาก
13	การมอบหมายงานมีความเหมาะสมกับบุคลากร	3.50	0.83	ปานกลาง
14	ผู้บริหารจัดให้มีการพัฒนาระบบเทคโนโลยี	3.95	0.76	มาก
เฉลี่ยรวม		4.08	0.58	มาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ด้านปัจจัยเบื้องต้นของการดำเนินโครงการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.08$) เรื่องที่อยู่ในระดับมากที่สุดได้แก่ มีการแต่งตั้งกรรมการก่อนการดำเนินงาน ($\bar{X}=4.85$) งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการมีเพียงพอ ($\bar{X}=4.70$) เรื่องที่เป็นปัจจัยเบื้องต้นในระดับมากที่สุดได้แก่ จำนวนคอมพิวเตอร์พร้อมอุปกรณ์มีเพียงพอ ($\bar{X}=4.25$) ครูผู้สอนหรือวิทยากรให้ความรู้ถ่ายทอดเทคโนโลยีได้ ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินโครงการเหมาะสม ($\bar{X}=4.20$) การได้รับความสะดวก ในเรื่องวัสดุอุปกรณ์ในการทำงาน สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ห้องคอมพิวเตอร์ระบบแสง เสียง จอภาพ เครื่องฉายเหมาะสม ($\bar{X}=4.15$) เรื่องที่เป็นปัจจัยเบื้องต้นในระดับปานกลางได้แก่ การมอบหมายงานมีความเหมาะสมกับบุคลากร ($\bar{X}=3.50$)

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านกระบวนการในการวางแผนการดำเนินงาน ของโครงการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการบริหารจัดการของโรงเรียนบ้านคลองคู่อุ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 (n=20)

ข้อ	รายการ	ผู้บริหาร และครู		
		\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1	ก่อนการดำเนิน โครงการมีการประชุมเพื่อวางแผนการดำเนินงาน	4.90	0.31	มากที่สุด
2	มีการสำรวจข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามโครงการเป็นปัจจุบัน	4.80	0.41	มากที่สุด
3	มีการแต่งตั้งกรรมการก่อนดำเนิน โครงการ	4.85	0.37	มากที่สุด
4	ประชุมวางแผนก่อนดำเนิน โครงการ	4.70	0.66	มากที่สุด
5	คณะกรรมการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์วางแผน	4.70	0.66	มากที่สุด
6	มีโครงสร้างการบริหารงานตามความสามารถของผู้ปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม	4.65	0.59	มากที่สุด
7	ร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีจัดทำข้อมูลสารสนเทศ	4.15	0.93	มาก
8	กิจกรรมที่จัดสอดคล้องกับโครงการ	4.25	0.83	มาก
9	การดำเนินกิจกรรมเป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนดไว้	4.50	0.83	มาก
10	กิจกรรมที่กำหนดไว้ในโครงการสามารถดำเนินการตามที่กำหนดไว้	4.55	0.76	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม		4.61	0.58	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ด้านกระบวนการเป็นการประเมินเรื่องการวางแผน โครงสร้างการบริหารงาน การดำเนินการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.81$) เรื่องที่เกี่ยวกับการวางแผน โครงสร้างการบริหารงาน การดำเนินการในระดับมากที่สุด ได้แก่ ก่อนการดำเนินโครงการมีการประชุม วางแผน การดำเนินงาน ($\bar{X}=4.90$) มีการแต่งตั้งคณะกรรมการก่อนการดำเนินโครงการ ($\bar{X}=4.85$) มีการสำรวจข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามโครงการเป็นปัจจุบัน ($\bar{X}=4.80$) เรื่องที่เกี่ยวกับการวางแผน โครงสร้างการบริหารงาน การดำเนินการในระดับมาก ได้แก่ การดำเนิน

กิจกรรมเป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ ($\bar{X}=4.50$) กิจกรรมที่จัดสอดคล้องกับโครงการ ($\bar{X}=4.25$) ร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีจัดทำข้อมูลสารสนเทศ ($\bar{X}=4.15$)

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านกระบวนการในการให้บริการและการจัดการอย่างเป็นระบบ ของโครงการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อการบริหารจัดการของโรงเรียนบ้านคลองคู่อุ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 (n=20)

ข้อ	รายการ	ผู้บริหาร และครู		
		\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1	มีการจัดเตรียมเอกสารในการจัดทำข้อมูลสารสนเทศ	3.40	0.68	ปานกลาง
2	การจัดกิจกรรมที่มีการบูรณาการเกี่ยวกับการนำข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยีมาใช้	3.40	0.75	ปานกลาง
3	ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบงานสารสนเทศปฏิบัติได้ทันเวลา	4.10	0.55	มาก
4	งานเอกสารที่เกี่ยวข้องกับอินเทอร์เน็ตปฏิบัติเข้าใจระบบงาน ใช้ได้อย่างถูกต้อง ทันต่อเหตุการณ์และเวลา	4.70	0.47	มากที่สุด
5	การติดต่อประสานงานกับฝ่ายต่างๆทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาเป็นไปอย่างรวดเร็ว	4.25	0.44	มาก
6	การปฏิบัติงานเป็นไปตามขั้นตอนในแผนการปฏิบัติงาน	4.15	0.37	มาก
7	หน่วยงานภายนอกและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถใช้บริการได้อย่างสะดวก	4.10	0.31	มาก
8	ข้อมูลสารสนเทศในด้านต่างๆเป็นระบบค้นหาได้ง่ายทันต่อความต้องการของผู้ใช้บริการ	4.60	0.50	มากที่สุด
9	ข้อมูลสารสนเทศจัดเก็บอย่างเป็นระบบ	4.45	0.51	มาก
10	ผู้รับผิดชอบงานมีความรู้ความเข้าใจงานที่รับผิดชอบ	4.50	0.51	มาก
เฉลี่ยรวม		4.17	0.42	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ด้านกระบวนการเน้นการประเมินเรื่องการให้บริการ การจัดการ อย่างเป็นระบบ การค้นหาเอกสารรวดเร็ว รับ-ส่ง หนังสือทันเวลาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.17$) ในเรื่องการจัดการเป็นระบบ การค้นหาเอกสารรวดเร็ว รับ-ส่ง หนังสือทันเวลาในระดับ มากที่สุด ได้แก่ งานเอกสารที่เกี่ยวข้องกับอินเทอร์เน็ต ผู้ปฏิบัติเข้าใจระบบงาน ใช้ได้ถูกต้องทัน ต่อเหตุการณ์และเวลา ($\bar{X}=4.70$) ข้อมูลสารสนเทศในด้านต่างๆเป็นระบบค้นหาง่ายทันต่อความ ต้องการของผู้ใช้บริการ ($\bar{X}=4.60$) ระดับมาก ได้แก่ ผู้รับผิดชอบมีความรู้ความเข้าใจงานที่ รับผิดชอบ ($\bar{X}=4.50$) ข้อมูลสารสนเทศจัดเก็บอย่าง เป็นระบบ ($\bar{X}=4.45$) การติดต่อประสานงาน กับฝ่ายต่างๆ ทั้งภายใน และ ภายนอกสถานศึกษา เป็นไปอย่างรวดเร็ว ($\bar{X}=4.25$) ในระดับปาน กลาง ได้แก่ มีการจัดเตรียมเอกสารในการจัดทำข้อมูลสารสนเทศ การจัดกิจกรรมที่มีการบูรณาการ เกี่ยวกับการนำข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยีมาใช้ ($\bar{X}=3.40$)

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านกระบวนการในการติดตามและ ประเมินผลของโครงการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการบริหาร จัดการของโรงเรียนบ้านคลองคู๋ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เพชรบูรณ์ เขต 3

ข้อ	รายการ	ผู้บริหาร และครู		
		\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1	มีแผนการกำกับนิเทศติดตามการดำเนินงาน	3.65	0.81	มาก
2	มีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่องเป็นระยะ	3.90	0.85	มาก
3	มีการกำกับติดตามการดำเนิน โครงการของ ผู้เกี่ยวข้อง	3.30	0.66	มาก
4	มีการประเมินและสรุปผลการดำเนินงานตาม โครงการ	4.25	0.44	มากที่สุด
5	นำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขงาน	4.65	0.67	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม		4.09	0.52	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ในด้านกระบวนการเป็นการประเมินเรื่อง การติดตาม ประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.09$) เรื่องที่เกี่ยวกับการติดตามและประเมินผลในระดับ มากที่สุด ได้แก่ นำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขงาน ($\bar{X}=4.65$) มีการประเมินและสรุปผล ดำเนินงานโครงการ ($\bar{X}=4.25$) นอกนั้นอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.7 แสดงผลสรุปค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านกระบวนการ

ข้อ	รายการ	ผู้บริหาร และครู		
		\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1	การวางแผนการดำเนินงาน	4.61	0.58	มากที่สุด
2	การจัดการเป็นระบบ	4.17	0.42	มาก
3	การติดตามประเมินผล	4.09	0.52	มาก
เฉลี่ยรวม		3.95	0.58	มาก

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ในด้านกระบวนการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.95$) เรื่องการวางแผนการดำเนินงานในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.61$) การจัดการเป็นระบบ การติดตาม ประเมินผล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.17, 4.09$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านผลผลิต ของโครงการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการบริหารจัดการของโรงเรียนบ้านคลองคู่อั้งกีดำเนินงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 (n=235)

ข้อ	รายการ	ผู้บริหารและ ครู			ผู้ปกครอง นักเรียน กรรมการสถานศึกษา เจ้าหน้าที่กองการศึกษา อบต.		
		\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1	ท่านอยากให้มีการจัดโครงการนี้อย่างจริงจังและได้รับการสนับสนุนจากฝ่ายต่างๆ	4.20	0.70	มาก	4.40	0.67	มาก
2	ท่านอยากให้บุคลากรภายในสถานศึกษาได้รับความรู้เรื่อง ICT มากขึ้น	4.45	0.60	มาก	3.80	0.94	มาก
3	มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี	4.45	0.60	มาก	4.19	0.96	มาก
4	งานด้านสารสนเทศจัดการอย่างเป็นระบบ	4.30	0.66	มาก	3.93	0.78	มาก
5	หน่วยงานภายนอกสามารถขอใช้ข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนได้สะดวกรวดเร็ว	4.70	0.66	มากที่สุด	3.79	1.02	มาก
6	นักเรียนได้รับความรู้จากการจัดกิจกรรมตามโครงการ	4.85	0.49	มากที่สุด	4.39	0.72	มาก
7	นักเรียนสามารถใช้เทคโนโลยีได้	3.95	0.89	มาก	4.07	1.05	มาก
8	นักเรียนนำความรู้ทางเทคโนโลยีไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันอย่างเกิดประโยชน์และสร้างสรรค์	3.95	0.60	มาก	4.11	0.81	มาก
9	บุคลากรภายในสถานศึกษามีความรู้ในการใช้เทคโนโลยีและสามารถนำมาใช้ในการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศได้อย่างเป็นระบบ	4.20	0.62	มาก	4.14	0.84	มาก
10	มีการให้บริการข้อมูลสารสนเทศกับผู้ปกครองและ ชุมชน	3.90	0.79	มาก	3.73	0.92	มาก
11	การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารสารสนเทศของโรงเรียน	3.80	0.83	มาก	4.06	1.01	มาก
12	โรงเรียนได้รับความร่วมมือจากชุมชนในการดำเนินงานตามโครงการ	4.65	0.67	มากที่สุด	4.13	0.70	มาก
เฉลี่ยรวม		4.28	0.59	มาก	4.06	0.70	มาก

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ผู้บริหารและ ครู ผู้ปกครอง นักเรียน กรรมการสถานศึกษา เจ้าหน้าที่กองการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองกระจ้งมีความคิดเห็นในด้านผลผลิตที่มีต่อโครงการโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.28, 4.06$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า ผู้บริหาร และครู มีความเห็นระดับมากที่สุด ได้แก่ นักเรียนได้รับความรู้จากการจัดกิจกรรมตามโครงการ หน่วยงานภายนอกสามารถขอใช้ข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนได้สะดวกรวดเร็ว โรงเรียนได้รับความร่วมมือจากชุมชนในการดำเนินงานตามโครงการ นอกนั้น ผู้บริหารและ ครู ผู้ปกครอง นักเรียน กรรมการสถานศึกษา เจ้าหน้าที่กองการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองกระจ้งมีความคิดเห็นตรงกันในระดับมากทุกข้อ

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจที่มีต่อโครงการ

เสนอผลการประเมินดังนี้

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านความพึงพอใจของโครงการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการบริหารจัดการของโรงเรียนบ้านคลองคู๋ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 (n=235)

ข้อ	รายการ	ผู้บริหารและ ครู			ผู้ปกครอง นักเรียน กรรมการสถานศึกษา เจ้าหน้าที่กองการศึกษา อบต.		
		\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1	การปฏิบัติงานด้าน ICT ของสถานศึกษามีประสิทธิภาพ	3.90	1.12	มาก	3.48	1.39	ปานกลาง
2	การติดต่อขอข้อมูลกับบุคลากรที่รับผิดชอบงานจากฝ่ายต่างๆเป็นไปอย่างรวดเร็ว	4.00	0.64	มาก	4.04	0.76	มาก
3	การจัดการข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาเป็นระบบมีขั้นตอน	3.80	0.83	มาก	3.91	0.82	มาก
4	การดำเนินงานหรือ การปฏิบัติงานของผู้รับผิดชอบเป็นไปอย่างรวดเร็วมีขั้นตอน	4.25	0.83	มาก	4.26	0.81	มาก
5	บุคลากรมีความกระตือรือร้นเต็มใจให้บริการ	4.40	0.88	มาก	4.50	0.77	มากที่สุด

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	ผู้บริหารและ ครู			ผู้ปกครอง นักเรียน กรรมการ สถานศึกษา เจ้าหน้าที่กอง การศึกษา อบต.		
		\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
6	มีการพัฒนาปรับปรุง สื่อ วัสดุอุปกรณ์ให้ พร้อมใช้งานอยู่เสมอ	4.35	0.81	มาก	4.19	0.83	มาก
7	งานข้อมูลสารสนเทศมีความถูกต้อง ไม่มี ข้อผิดพลาด	3.90	0.72	มาก	3.72	0.93	มาก
8	งานสารสนเทศมีความน่าเชื่อถือ มี เอกสารอ้างอิง	4.40	0.75	มาก	4.14	0.94	มาก
9	นักเรียนได้รับความรู้และพัฒนาตนเอง ด้านเทคโนโลยี	4.05	0.89	มาก	4.03	0.94	มาก
10	ชุมชนและสถานศึกษามีการประสานงาน กัน	3.90	0.79	มาก	3.77	1.03	มาก
11	ชุมชนได้รับประโยชน์จากการดำเนิน โครงการของโรงเรียน	3.70	0.66	มาก	3.76	0.97	มาก
12	มีการพัฒนางานด้านสารสนเทศอยู่เสมอ	3.65	0.75	มาก	3.68	0.95	มาก
13	โรงเรียนจัดให้มีโครงการนี้ต่อไป	3.85	0.75	มาก	3.67	1.01	มาก
14	ได้รับการสนับสนุนทรัพยากรต่างๆจาก หน่วยงานภายนอก	3.60	0.68	มาก	3.68	0.95	มาก
เฉลี่ยรวม		3.99	0.73	มาก	3.92	0.88	มาก

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง นักเรียน กรรมการสถานศึกษา เจ้าหน้าที่กองการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองกระดังง์มีความคิดเห็นในด้านความพึงพอใจที่มีต่อโครงการโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99, 3.92$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า ผู้ปกครอง นักเรียน กรรมการ สถานศึกษา เจ้าหน้าที่กองการศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลคลองกระดังง์ มีความเห็นต่าง ในเรื่องที่มีความเห็นในระดับมากที่สุด ได้แก่ บุคลากรมีความกระตือรือร้นเต็มใจให้บริการ ($\bar{X} = 3.99$) ในระดับปานกลาง ได้แก่ การปฏิบัติงานด้าน ICT ของสถานศึกษามีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 3.48$) นอกนั้นผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง นักเรียน กรรมการ

สถานศึกษา เจ้าหน้าที่กองการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองกระจังมีความคิดเห็นตรงกันในระดับมาก

ตอนที่ 4 ปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากคำถามปลายเปิด โดยผลการวิเคราะห์ที่เนื้อหาเป็น ดังนี้

4.1 ด้านปัจจัยเบื้องต้น

- 4.1.1 ให้จัดหา เพิ่มจำนวนคอมพิวเตอร์ให้มีประสิทธิภาพ
- 4.1.2 ปรับปรุงพัฒนาสถานที่ที่ใช้จัดทำข้อมูล
- 4.1.3 อยากให้ครูใช้คอมพิวเตอร์มาใช้ในการสอน การประเมินผลการเรียน

4.2 ด้านกระบวนการ

- 4.2.1 ต้องการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการจัดทำข้อมูลสารสนเทศ
- 4.2.2 จัดงบประมาณสนับสนุนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต
- 4.2.3 ผู้ปฏิบัติงานด้านสารสนเทศมีการติดต่อประสานงานเรื่องข้อมูลให้เป็น
- 4.2.4 การมอบหมายงานให้ผู้ปฏิบัติควรให้ทั่วถึง ไม่มอบหมายให้ซ้ำๆ
- 4.2.5 การตรวจสอบงานที่ได้มอบหมายควรปฏิบัติอย่างจริงจัง

ปัจจุบัน

4.3 ด้านผลผลิต

- 4.3.1 อยากให้มีชั่วโมงคอมพิวเตอร์เยอะๆ
- 4.3.2 อยากให้งานเรื่องสารสนเทศการสอนเป็นปัจจุบันตรงเวลา ไม่ล่าช้า
- 4.3.3 อยากให้สัญญาณอินเทอร์เน็ตแรง
- 4.3.4 อยากให้ปรับปรุงห้อง สื่อ ที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีให้ทันสมัย

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงประเมิน โครงการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการบริหารจัดการของโรงเรียนบ้านคลองคู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 การสรุปผล อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1 เพื่อประเมินปัจจัยเบื้องต้นของโครงการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการบริหารจัดการของโรงเรียนบ้านคลองคู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

1.2 เพื่อประเมินกระบวนการดำเนินงานของโครงการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อการบริหารจัดการของโรงเรียนบ้านคลองคู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต

1.3 เพื่อประเมินผลผลิตของโครงการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อการบริหารจัดการของโรงเรียนบ้านคลองคู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

2. วิธีดำเนินการวิจัย

2.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหาร 2 คน ครูผู้สอน 18 คน ผู้ปกครอง 102 คน กรรมการสถานศึกษา 7 คน นักเรียน 102 คน เจ้าหน้าที่งานธุรการกองการศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลคลองกระดังง 4 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดจำนวน 235 คน

2.2 เครื่องมือที่ใช้

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการบริหารจัดการของโรงเรียนบ้านคลองคู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 เป็นแบบสอบถาม จำนวน 2 ชุด

ชุดที่ 1 สำหรับ ผู้บริหาร ครู ครูผู้รับผิดชอบโครงการ สอบถามเกี่ยวกับด้าน ปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิตของโครงการ

ชุดที่ 2 สำหรับ ผู้ปกครอง นักเรียน กรรมการสถานศึกษา เจ้าหน้าที่กอง การศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองกระดังง์ สอบถามเกี่ยวกับด้านผลผลิตของโครงการ

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ประเมินได้ใช้แบบสอบถามในการประเมิน โดยมี คำเนินการดังนี้

2.3.1 ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยครั้งนี้ จากสาขาวิชา ศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชเสนอต่อผู้บริหาร

2.3.2 ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างและนำเครื่องมือไป เก็บข้อมูลกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในระหว่างเดือนมิถุนายนถึงเดือนกรกฎาคม 2558 ด้วยตนเอง

2.3.3 ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดเก็บรับคืนแบบสอบถามกลับมาครบทุกชุด โดย ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามจำนวน 235 ชุด และได้รับกลับคืนมาครบ 235 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100.00

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ โดยหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์เนื้อหา

1. สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 51.06 และเพศหญิงร้อยละ 48.94 มีอายุไม่เกิน 20 ปี ร้อยละ 43.40 รองลงมาอายุระหว่าง 41-60 ปี ร้อยละ 31.06 อายุระหว่าง 21-40 ปี ร้อยละ 31.06 และมีอายุ 61 ปีขึ้นไปร้อยละ 1.72 ตามลำดับ วุฒิ การศึกษา อยู่ในระดับต่ำกว่าปริญญาตรีเป็นส่วนใหญ่ร้อยละ 90.21 รองลงมาคือระดับปริญญาตรี ร้อยละ 8.09 และสูงกว่าปริญญาตรี 1.70 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินโครงการ

2.1 การประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้น

ด้านปัจจัยเบื้องต้นของโครงการในภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อ พิจารณาเป็นรายข้อพบว่าการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน งบประมาณในการดำเนินงานอยู่ใน

ระดับมากที่สุด จำนวนคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์อื่น ๆ มีเพียงพอ ครูผู้สอนหรือวิทยากรให้ความรู้ ถ่ายทอดเทคโนโลยีได้ดี ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินโครงการเหมาะสม การได้รับความสะดวกในเรื่องอุปกรณ์ในการทำงาน มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ความพร้อมของห้องคอมพิวเตอร์ ระบบแสง เสียง จอภาพ เครื่องฉาย อยู่ในระดับมาก การมอบหมายงานมีความเหมาะสมกับบุคลากรอยู่ในระดับปานกลาง เป็นลำดับสุดท้าย

2.2 การประเมินด้านกระบวนการ

ด้านกระบวนการของโครงการในภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก เน้นการประเมินในหัวข้อ การวางแผนการดำเนินงาน การจัดการอย่างเป็นระบบ การติดตามประเมินผล รายละเอียดดังนี้

2.2.1 การวางแผนการดำเนินงาน โครงสร้างการบริหารงาน การดำเนินงาน พบว่าอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่ารายการที่อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ก่อนการดำเนินโครงการมีการประชุมวางแผนการดำเนินงาน มีการแต่งตั้งกรรมการก่อนการดำเนินโครงการ มีการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานตามโครงการเป็นปัจจุบัน รายการที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ การดำเนินกิจกรรมเป็นไปตามแผนงานที่กำหนดไว้ กิจกรรมที่จัดสอดคล้องกับโครงการ ความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีจัดทำข้อมูลสารสนเทศ

2.2.2 การจัดการเป็นระบบ การค้นหาเอกสารรวดเร็ว รับ-ส่งหนังสือทันเวลา พบว่าอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่ารายการที่อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ งานเอกสารที่เกี่ยวข้องกับอินเทอร์เน็ตผู้ปฏิบัติมีความเข้าใจระบบงานใช้ได้ถูกต้องทันเหตุการณ์ และเวลา ข้อมูลสารสนเทศในด้านต่างๆ เป็นระบบค้นหาทันต่อความต้องการของผู้ใช้บริการ รายการที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ผู้รับผิดชอบมีความรู้ความเข้าใจในงานที่ตนรับผิดชอบ ข้อมูลสารสนเทศจัดเก็บอย่างเป็นระบบ การติดต่อประสานงานกับฝ่ายต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาเป็นไปอย่างรวดเร็ว รายการที่อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ มีการจัดเตรียมเอกสารในการจัดทำข้อมูลสารสนเทศ การจัดกิจกรรมที่มีการบูรณาการเกี่ยวกับการนำข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยีมาใช้

2.2.3 การติดตามและประเมินผล พบว่าอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่ารายการที่อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ นำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขงาน มีการประเมินผล สรุปผลการดำเนินโครงการ รายการที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ มีแผนกำกับนิเทศติดตามการดำเนินงาน มีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่องเป็นระยะ มีการกำกับติดตามการดำเนินโครงการและผู้เกี่ยวข้อง

2.3 การประเมินด้านผลผลิต

ด้านผลผลิตของโครงการในภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักเรียนได้รับความรู้จากการจัดกิจกรรมตาม โครงการ หน่วยงานภายนอกสามารถขอใช้ข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนได้สะดวกรวดเร็ว โรงเรียนได้รับความร่วมมือจากชุมชนในการดำเนินงานตาม โครงการ ซึ่งกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่เป็นผู้บริหารและครูมีความเห็นในระดับมากที่สุด ส่วนที่เป็นผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา เจ้าหน้าที่กองการศึกษา มีความเห็นในระดับมาก รายการที่มีความเห็นตรงกันอยู่ในระดับมาก ได้แก่ อยากให้มีการจัดโครงการนี้อย่างจริงจังและได้รับการสนับสนุนจากฝ่ายต่างๆ บุคลากรภายในสถานศึกษามีความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมากขึ้น จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีงานด้านสารสนเทศถูกจัดการอย่างเป็นระบบ นักเรียนสามารถใช้เทคโนโลยีได้ นักเรียนนำความรู้ทางเทคโนโลยีไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันอย่างเกิดประโยชน์และสร้างสรรค์ บุคลากรภายในสถานศึกษามีความรู้ในการใช้เทคโนโลยีและสามารถนำมาใช้ในการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศได้อย่างเป็นระบบ มีการให้บริการข้อมูลสารสนเทศกับผู้ปกครองและชุมชน การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารสารสนเทศของโรงเรียน โรงเรียนได้รับความร่วมมือจากชุมชนในการดำเนินงานตามโครงการ

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจที่มีต่อโครงการ

ความพึงพอใจที่มีต่อโครงการโดยรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณา รายข้อพบว่า ผู้ปกครอง นักเรียน กรรมการสถานศึกษา เจ้าหน้าที่กองการศึกษาขององค์การบริหาร ส่วนตำบลคลองกระดังง์มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด เรื่องบุคลากรมีความกระตือรือร้นเต็มใจ ให้บริการ ระดับปานกลาง ได้แก่ การปฏิบัติงานด้าน ICT ของสถานศึกษามีประสิทธิภาพ รายข้ออื่นที่ผู้บริหารและครู ผู้ปกครอง นักเรียน กรรมการสถานศึกษา เจ้าหน้าที่กองการศึกษาขององค์การบริหาร ส่วนตำบลคลองกระดังง์ มีความคิดเห็นตรงกันทุกข้อและอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การดำเนินงานหรือ การปฏิบัติงานของผู้รับผิดชอบเป็นไปอย่างรวดเร็วมีขั้นตอน มีการพัฒนาปรับปรุง สื่อ วัสดุอุปกรณ์ให้พร้อมใช้งานอยู่เสมอ การติดต่อขอข้อมูลกับบุคลากรที่รับผิดชอบงาน จากฝ่ายต่างๆเป็นไปอย่างรวดเร็ว งานสารสนเทศมีความน่าเชื่อถือ มีเอกสารอ้างอิง นักเรียนได้รับความรู้และพัฒนาตนเองด้านเทคโนโลยี ชุมชนและสถานศึกษามีการประสานงานกัน ชุมชนได้รับประโยชน์จากการดำเนินโครงการของ โรงเรียน งานข้อมูลสารสนเทศมีความถูกต้อง ไม่มีข้อผิดพลาด โรงเรียนจัดให้มีโครงการนี้ต่อไปได้รับการสนับสนุนทรัพยากรต่างๆจากหน่วยงานภายนอก มีการพัฒนางานด้านสารสนเทศอยู่เสมอ

2. อภิปรายผล

จากการศึกษาการประเมินโครงการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการบริหารจัดการของโรงเรียนบ้านคลองคู๋ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต3 ผู้ศึกษาอภิปรายประเด็นที่น่าสนใจดังนี้

ผลการวิจัยพบว่าด้านปัจจัยเบื้องต้นที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ มีการแต่งตั้งให้มีคณะกรรมการ ผู้ที่ได้รับมอบหมายก่อนการดำเนินงานและมีงบประมาณสนับสนุนอย่างเพียงพอ จนมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารเห็นความสำคัญของบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการบริหารจัดการ จึงมีการแต่งตั้งให้มีคณะกรรมการดำเนินงาน และสนับสนุนงบประมาณอย่างเต็มที่เพื่อส่งเสริมให้มีการบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการจัดการศึกษา ซึ่งผลการศึกษาคั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพฑูรย์ จันอบเชย (2548, น. 53) ที่พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาเห็นความสำคัญเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารด้านบุคลากรเป็นหลักในขณะที่สถานศึกษามีบุคลากรมีวุฒิการศึกษาสาขาวิชาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร น้อยแต่บุคลากรที่มีอยู่มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียนยอมรับการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยี สามารถใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงานที่รับผิดชอบได้ เช่นเดียวกับการศึกษาของ สนิท นันทชัย (2549, น. 45) ที่พบว่า แนวคิดของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมีนโยบายพัฒนาครู บุคลากรต่อการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ว่าด้วย การพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ให้มีการพัฒนาบุคลากรเพื่อให้มีความรู้ความสามารถ และทักษะ รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมมีคุณภาพและประสิทธิภาพ คล้ายกับผลการศึกษาของ ชูชัย ไชยลังกา (2549, น. 58) ที่ศึกษาบทบาทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดเชียงรายเกี่ยวกับการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในสถานศึกษา พบว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรจัดแผนแม่บทให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษาเพื่อเป็นกรอบในการของงบประมาณ โดยเฉพาะการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความชำนาญให้มากขึ้นทันกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้เหมาะกับการใช้และความต้องการของผู้เรียนรายการที่อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การมอบหมายงานมีความเหมาะสม ในการมอบหมายงานของโรงเรียนนั้นตามโครงสร้างการบริหาร แต่ละฝ่าย ผู้ที่ได้รับมอบหมายที่รับผิดชอบในฝ่ายนั้นๆอาจยังขาดทักษะ ประสบการณ์ ความชำนาญในงาน ทำให้งานเกิดความล่าช้าจึงควรมีการส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติมีความรู้ความสามารถใน

การปฏิบัติ ดังนั้นในการดำเนินโครงการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการบริหารจัดการของโรงเรียนบ้านคลองคูจิ่งควรมีการพัฒนาบุคลากรและมอบหมายงานที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศให้เหมาะสม ชัดเจน และส่งเสริมให้มีการใช้อย่างมีประสิทธิภาพทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก มีการวางแผนอย่างเป็นระบบ จัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอเพื่อการใช้เทคโนโลยีในการจัดการศึกษาและการบริหารจัดการให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการจัดการศึกษา

ผลการวิจัยพบว่าด้านกระบวนการที่มีความเหมาะสมในอยู่ระดับมากที่สุด ได้แก่ การวางแผน โครงสร้างการบริหารการดำเนินงาน การจัดการเป็นระบบ การรับและส่งหนังสือทันเวลา ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ในการวางแผนการบริหารนั้นผู้บริหารเล็งเห็นถึงความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศ มีการจัดทำได้ครอบคลุมเหมาะสมกับรายละเอียดของงาน มีการจัดการอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้งานสำเร็จรวดเร็วทันเวลา มีการกำกับดูแลดำเนินงานตามนโยบาย มีการประเมินผลจากการปฏิบัติ ตรงกับ ประชุม รอดประเสริฐ (2539, น. 93) ที่กล่าวว่า การประเมินกระบวนการคือ การเตรียมการ การดำเนินงานตามขั้นตอน การเลือกการดำเนินการ การประเมินผล การปรับปรุง การตรวจสอบการดำเนินงาน เพื่อการตัดสินใจปรับปรุงแก้ไขการดำเนินโครงการให้ มีประสิทธิภาพ การจัดการเป็นระบบ การรับและส่งหนังสือทันเวลา แสดงว่าบุคลากรที่ทำงานเกี่ยวข้องกับสารสนเทศมีความเข้าใจ มีทักษะในด้านการใช้เทคโนโลยีจึงสามารถรับและส่งงานทันเวลา สอดคล้องกับผลการศึกษา ของบุญเลิศ ส่องสว่าง (2552, น. 171-172) ที่พบว่า เทคโนโลยีสารสนเทศที่จะนำมาใช้เพื่อการสื่อสารและการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพในยุคโลกาภิวัตน์นั้น ต้องมีคุณสมบัติ คือ เทคโนโลยีที่นำมาใช้ต้องทันสมัย ทันต่อเวลา ตรงต่อความต้องการ ถูกต้อง สมบูรณ์ เหมาะสม กะทัดรัด ยุติธรรม สะดวก ชัดเจน รายการที่อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การเตรียมเอกสารและการจัดกิจกรรมที่มีการบูรณาการกับการใช้เทคโนโลยี แสดงว่าการประสานงานหรือการขอความร่วมมือในงานที่เกี่ยวข้องกับเอกสารยังเป็นไปได้น้อย ผู้ที่รับผิดชอบงานด้านอื่นที่เกี่ยวกับเอกสาร ยังขาดความเอาใจใส่ ขาดความกระตือรือร้นจึงเป็นผลให้มีบุคลากรที่พร้อมแต่การปฏิบัติไม่ดีเท่าที่ควร ดังนั้น โรงเรียนจึงควรมีการติดตามและประเมินผล มีการนิเทศติดตาม ให้เพิ่มมากขึ้นจึงจะทำให้โครงการนั้นๆ เกิดประสิทธิภาพมากขึ้นไปอีก และนำผลการประเมินนั้นมาปรับปรุงในครั้งต่อไป

ผลการวิจัยพบว่า ด้านผลผลิตที่มีความเหมาะสมอยู่ระดับมากที่สุด ได้แก่ นักเรียนได้รับประโยชน์จากการจัดกิจกรรม โรงเรียนได้รับการสนับสนุนจากชุมชนและหน่วยงานภายนอกเป็นอย่างดีแสดงให้เห็นว่าการดำเนินการตามโครงการนั้นได้รับความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเป็นอย่างดี นักเรียนได้รับประโยชน์สูงสุด ชุมชนเล็งเห็นความสำคัญของเทคโนโลยีที่ช่วย

ส่งเสริมการศึกษาจึงมีการสนับสนุนส่งเสริมด้านเทคโนโลยี ส่งผลให้การดำเนินการบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับการศึกษาของ ชูเกียรติ ลักษณะศิริ (2548, น. 123) พบว่าการดำเนินโครงการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ เพราะทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ครู อาจารย์ ผู้ปฏิบัติหน้าที่ตามโครงการและนักเรียนต่างเห็นความสำคัญของโครงการที่จะช่วยให้การบริหารงานเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนการสอนของสถานศึกษาเป็นไปอย่างถูกต้องมีประสิทธิภาพและสามารถตรวจสอบได้ จึงทำให้ผู้เกี่ยวข้องทุกคนให้ความสำคัญในการเข้าร่วมโครงการด้วยความเต็มใจ และตั้งใจปฏิบัติกิจกรรมของโครงการอย่างเต็มความสามารถ

จากผลการวิจัยพบว่าในด้านความพึงพอใจต่อโครงการที่มีความพึงพอใจในอยู่ระดับมากที่สุด ได้แก่ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่เป็นผู้ปกครอง นักเรียน กรรมการสถานศึกษา เจ้าหน้าที่กองการศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลคลองกระดัง พพอใจต่อ บุคลากรมีความกระตือรือร้นเต็มใจให้บริการ ผู้วิจัยเห็นว่าบุคลากรมีความตั้งใจในการทำงานเป็นอย่างดี เล็งเห็นความสำคัญของเทคโนโลยีต่อการจัดการศึกษาเต็มใจให้บริการกับผู้ที่มาติดต่องานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ อีกทั้งการให้บริการในด้านความรู้เรื่องเทคโนโลยีต่อผู้รับบริการ รายการที่อยู่ระดับปานกลาง ได้แก่ การปฏิบัติงานด้าน ICT ของสถานศึกษา ควรมีการปรับปรุงการทำงานที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี อาจเป็นเพราะระบบอินเทอร์เน็ต ความพร้อมของคอมพิวเตอร์สื่อ อุปกรณ์ ความเพียงพอที่เอื้อต่อการให้บริการ อีกทั้งบุคลากรบางส่วนที่ปฏิบัติงานมีอายุที่มากขึ้น การพัฒนาตนเองในด้านเทคโนโลยีเป็นไปได้ช้าอาจต้องขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น ประสานงานกับฝ่ายอื่นใช้เวลานานจึงส่งผลต่อให้บริการ โรงเรียนจึงควรมีการซ่อมแซมปรับปรุงอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีให้อยู่ในสภาพดี ทันสมัย พร้อมในการใช้งานอยู่ตลอดเวลาซึ่งปัจจุบันความก้าวหน้าของเทคโนโลยีพัฒนาอย่างรวดเร็วทำให้การจัดการต่างๆ เป็นไปอย่างรวดเร็วเป็นผลดีต่อการจัดการศึกษา

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 สำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 โรงเรียนควรส่งเสริมนักเรียนที่มีทักษะทางด้านเทคโนโลยีให้เกิดความชำนาญและมีความรู้ที่สูงขึ้น

3.1.2 โรงเรียนควรมีการจัดกิจกรรมการเพิ่มพูนทักษะทางด้านเทคโนโลยีนอกเวลา เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและการประกอบอาชีพในอนาคตของชุมชน

3.1.3 ควรมีการระดมความคิด และทรัพยากรและทรัพยากรด้าน ICT เพื่อนำมาใช้ในการบริหารจัดการ และการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

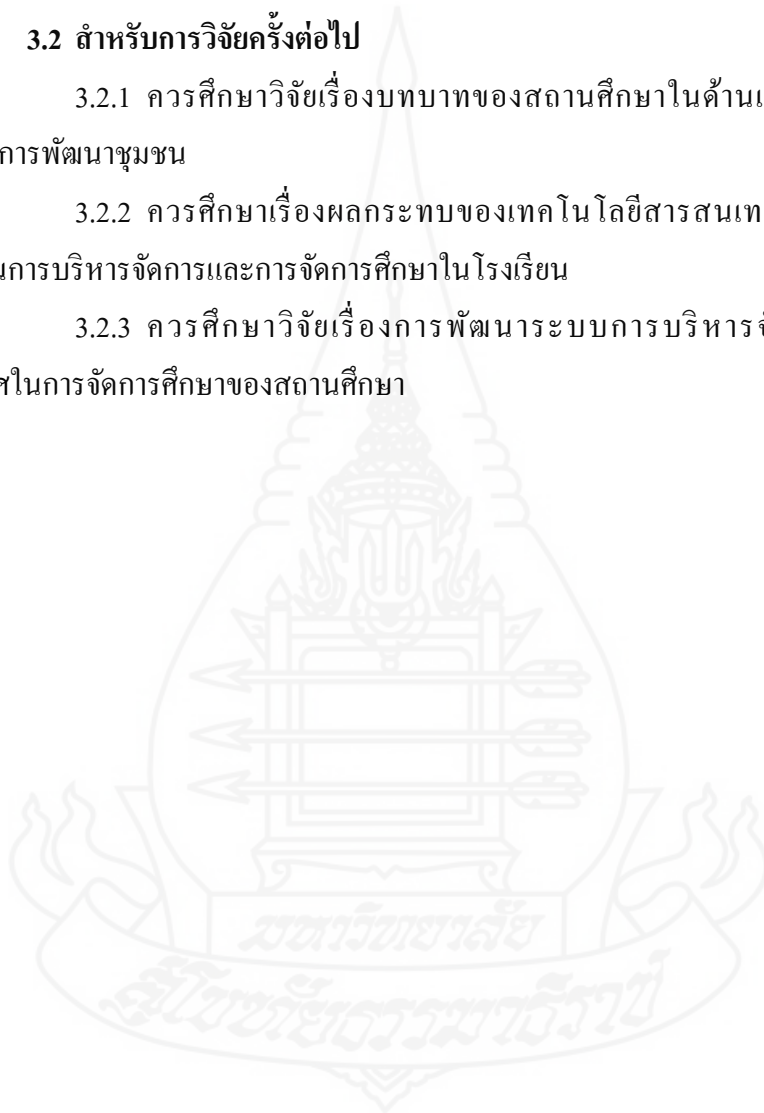
3.1.4 ควรมีการประสานความร่วมมือกับชุมชน หน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการจัดการศึกษาในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

3.2 สำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรศึกษาวิจัยเรื่องบทบาทของสถานศึกษาในด้านเทคโนโลยีและการสื่อสารต่อการพัฒนาชุมชน

3.2.2 ควรศึกษาเรื่องผลกระทบของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่นำมาใช้ในการบริหารจัดการและการจัดการศึกษาในโรงเรียน

3.2.3 ควรศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ.
กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2546). การพัฒนาการบริหารสถาบันการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการ
อุดมศึกษาสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ
- ชัยวุฒิ เลิศวนศิริวรรณ. (2546). การวิจัยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ:
สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- ชูเกียรติ ลักษณะศิริ. (2548). การประเมินโครงการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อ
การศึกษาของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี. (วิทยานิพนธ์
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ดีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, ลพบุรี.
- ไชยยศ เรื่องสุวรรณ. (2533). เทคโนโลยีการศึกษา: ทฤษฎีและการวิจัย. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- นิตา ชูโต.(2538). การประเมินโครงการ. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: พีเอ็นการพิมพ์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: วิจัยสานักการพิมพ์.
- บุญเรียม น้อยชุมแพ.(2549). วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. วารสารการวิจัยและการพัฒนา, 2, 6-7.
- บุญเลิศ ส่องสว่าง. (2552). สารสนเทศเพื่อการสื่อสารและการพัฒนางาน. ใน *ประมวลสาระชุดวิชา
ประสบการณ์วิชาชีพมหาบัณฑิตการประเมินการศึกษา*. หน่วยที่ 9. นนทบุรี:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, สาขาศึกษาศาสตร์.
- บุญศรี พรหมมาพันธุ์. (2555). การวิเคราะห์ข้อมูลและการเขียนรายงานการประเมิน. ใน *ประมวล
สาระชุดวิชาวิธีวิทยาการประเมิน*. หน่วยที่ 6. นนทบุรี:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, สาขาศึกษาศาสตร์.
- ประชุม รอดประเสริฐ. (2539). การบริหารโครงการ. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: เนติกุลการพิมพ์.
- พิเชษฐ์ คุรงกเวโรจน์และคณะ. (2543). รายงานการวิจัยเรื่องนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนา
เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาของประเทศไทย. กรุงเทพฯ: คุรุสภา.
- ไพรัช ธีชพงษ์และพิเชษฐ์ คุรงกเวโรจน์. (2541). รายงานการศึกษาวิจัยประกอบการบริหาร
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติประเด็นเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา.
กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- ไพศาล หวังพานิช. (2533). หลักและวิธีการประเมินโครงการ: เอกสารประกอบการฝึกอบรม
โครงการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการของผู้บริหารการศึกษานิเทศก์. กรุงเทพฯ:
กรมสามัญศึกษา.

- เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี. (2542). *การประเมินโครงการแนวคิดและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2544). *การประเมินโครงการแนวคิดและแนวปฏิบัติ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิเชียร ภูสุวรรณ. (2545). การใช้ไอซีที (ICT) ยุทธศาสตร์เพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้. *วารสารวิชาการ*, 5(6), 63-66
- รัชนิกุล ภิญโญภาณุวัฒน์. (2554). การสร้างเครื่องมือวัดด้านพุทธิพิสัย. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา*. (ปรับปรุงครั้งที่ 1). หน่วยที่ 6. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, สาขาศึกษาศาสตร์.
- รัตนะ บัวสนธิ์. (2540). *การประเมินโครงการ: การวิจัยเชิงประเมิน*. กรุงเทพฯ: คอมแพคต์พรีนทร์วรรณคดี แสงประทีปทอง. (2554). การออกแบบการเลือกกลุ่มตัวอย่าง. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา*. (ปรับปรุงครั้งที่ 1). หน่วยที่ 5. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, สาขาศึกษาศาสตร์.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2537). *ทฤษฎีการประเมิน*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริชัย กาญจนวาสี และคณะ. (2541). *คู่มือการติดตามและประเมินผลโครงการพัฒนาระดับจังหวัด*. กรุงเทพฯ: สถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักปลัดกระทรวงมหาดไทย.
- ศิริชัย กาญจนวาสี และ สังวรรณ ังคระโทก. (2555). *ทฤษฎีการวัดการประเมินกับการตัดสินใจ*. ใน *ประมวลสาระวิชาวิธีวิทยาการประเมินทางการศึกษา*. หน่วยที่ 2. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, สาขาศึกษาศาสตร์.
- ศรีเวียง พิมพ์เรือง. (2550). *การประเมินโครงการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศในโรงเรียนบ้านศาลาดิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, เลย.
- สนิท นันทชัย. (2549). *แนวคิดของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดเชียงราย*. (การศึกษาอิสระปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, เชียงราย.
- สมคิด พรหมจ้อย. (2542). *เทคนิคการประเมินโครงการ*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- สมถวิล วิจิตรวรรณ. (2554). การสร้างเครื่องมือวัดด้านเจตพิสัย. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการวิจัย และสถิติทางการศึกษา*. (ฉบับปรับปรุง). หน่วยที่ 7. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, สาขาศึกษาศาสตร์.
- สมบูรณ์ ดันยะ. (2541). *การประเมินทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- สมพร สระบัว. (2546). *การประเมินระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศัยนาท*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- สมหวัง พิริยานุวัฒน์. (2544). *รวมบทความทางการประเมินโครงการ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สาลินี อุดมผล. (2542). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาชาวบ้าน เรื่องการเจียรระไน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศิลปากร, นนทบุรี.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2536). *การวิจัยประเมินผลโครงการ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- สุพัฒน์ สุกมลสันต์, พรรณิกา หิละศักดิ์ และสุวรรณา สดลชา. (2533). แบบจำลองที่ยึดจุดมุ่งหมายเป็นหลัก อ้างจาก สมหวัง พิริยานุวัฒน์. รวมบทความทางการประเมินโครงการ (บทคัดย่อ) หน้า 135 กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .
- สุวิมล ตีรกานันท์.(2543). *การประเมินโครงการ: แนวทางสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2544). *การประเมิน โครงการ: แนวทางสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการประเมินและวิจัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- _____. (2547). *การประเมิน โครงการ : แนวทางสู่การปฏิบัติ*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา. (2543). *การลำดับข้อมูลเพื่อสร้างองค์ความรู้จากแหล่งเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ Eletronics Resource*. กรุงเทพฯ: การศาสนา.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา องค์กรมหาชน.(2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิคจำกัด

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *แนวปฏิบัติการจัดการศึกษาของสถานศึกษา นิตินุคคลในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 2546*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานรัฐมนตรี. (2555). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. 2555-2559*. กรุงเทพฯ: สำนักงานแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำราญ มีแจ้ง. (2544). *การประเมินโครงการทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: นิชนเอดเวอร์ไทซ์กรุ๊ป.
- Alkin, M.C. (1969). Evaluation theory development. *Evaluation Comment*, 2(1), 2–7.
- Cronbach, L. J. (1963). Course improvement through evaluation. *Teachers College Record*, 64, 672–685.
- Stufflebeam D.L., et.al. (1971). *Educational evaluation and decision. Making*. Itasca, Illinois: F.E. Peacock.
- Suchman, EA. (1976). *Evaluative research: Principles and practice in public service and social action programs*. New York: Russell Sage Foundation.
- Taba. Hinda. (1962). *Curriculum Development. Theory and Practice*. New York: Harcourt, Brace a world.
- Tyler, Ralphw. (1959). *Basic Principles of Curriculum and Instruction*. USA: The University of Chicago.
- Worther, B. and sanders, J.R. (1969). *Educational Evaluation: Theory and Practice*. Belmont, California: wads worth.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ชื่อ : นายนิจชัย บุญแจ้ง
 สถานที่ทำงาน : โรงเรียนบ้านคลองคู อ. ศรีเทพ จ. เพชรบูรณ์
 วุฒิการศึกษา : กศ.ม. (บริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยนเรศวร
 ประสบการณ์ : การบริหารโรงเรียนสังกัด สพป.
 : การบริหารโรงเรียน จนปัจจุบันเป็นระยะเวลา 12 ปี
2. ชื่อ : นางพัชรี ประสงค์ริยู
 สถานที่ทำงาน : โรงเรียนบ้านเขาค้าง
 วุฒิการศึกษา : วท.ม. (สิ่งแวดล้อมศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
 ประสบการณ์ : ครูชำนาญการพิเศษ ด้านวิทยาศาสตร์
 : ทำการสอนในโรงเรียนสังกัด สพป. เป็นระยะเวลา 35 ปี
3. ชื่อ : นายวินิจ สัตตะบุตร
 สถานที่ทำงาน : ข้าราชการบำนาญ
 วุฒิการศึกษา : กศ.ม. (บริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยนเรศวร
 ประสบการณ์ : ครูผู้สอน
 : ที่ปรึกษางานวิชาการขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองกระดังง
 : กรรมการ สกสศ. จังหวัดเพชรบูรณ์
 : ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัด สพป.พช 3 เป็นเวลา 30 ปีจนถึงปัจจุบัน
4. ชื่อ : นางสาวกัญญา แก้วนิ่ม
 สถานที่ทำงาน : โรงเรียนบ้านเขาค้าง
 วุฒิการศึกษา : วท.ม. (สิ่งแวดล้อมศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
 ประสบการณ์ : ครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัด สพป.
 : ทำการสอนเป็นระยะเวลา 35 ปี
5. ชื่อ : นางสุจินต์ สัตตะบุตร
 สถานที่ทำงาน : โรงเรียนบ้านคลองคู
 วุฒิการศึกษา : ครุศาสตร์บัณฑิต (การประถมศึกษา)
 ประสบการณ์ : ครูชำนาญการพิเศษวิชาสังคมศึกษา
 : ครูผู้สอน โรงเรียนสังกัด สพป. ทำการสอนเป็นระยะเวลา 32 ปี

ที่ ศธ 0522.16 (บ)/

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

เมษายน 2558

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการสารนิพนธ์ จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางสาวสิริกานต์ สาริกา นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาการวัดและประเมินผล การศึกษา วิชาเอกการประเมินการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับ อนุมัติให้สารนิพนธ์ เรื่อง การประเมินโครงการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการบริหาร จัดการของโรงเรียนบ้านคลองคู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ตาม โครงการสารนิพนธ์ที่แนบมาด้วยนี้

การจัดสารนิพนธ์เรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับความ เห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้น มี ความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชา จึงขอ ความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวัดและประเมิน การจัดการเรียนรู้ด้านเทคโนโลยี ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่นๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึง ขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรรณพ จินะวัฒน์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2504-8505

โทรสาร. 0-2503-3566-7

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา 089-7064586

ที่ ศช 0522.16 (บ)/

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

พฤษภาคม 2558

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน

ด้วยนางสาวสิริกานต์ สารีภา นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาการวัดและการประเมินผล การศึกษา วิชาเอกการประเมินการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กำลังทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการบริหารจัดการของ โรงเรียนบ้านคลองคู่อั้งค์ตสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต3

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระจาก โรงเรียนบ้านคลองคู่อั้งค์ต อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูล เพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณา จากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรรณพ จินะวัฒน์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2504-8505

โทรสาร. 0-2503-3566-7

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา 089-7064586

ภาคผนวก ข
เครื่องมือในงานวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การประเมินโครงการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการบริหารจัดการของ
โรงเรียนบ้านคลองคู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต ๓
คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อประเมินโครงการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการบริหารจัดการของโรงเรียนบ้านคลองคู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต ๓
2. แบบสอบถามนี้ไม่มีคำตอบใดถูกหรือผิดผู้ตอบแบบสอบถามสามารถตอบได้อย่างอิสระตามความเป็นจริงเพื่อให้การวิจัยเกิดประโยชน์สูงสุดซึ่งจะนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงโครงการต่อไป
3. แบบสอบถามมีทั้งหมด 4 ตอน

ฉบับที่ 1 สำหรับผู้บริหาร ครูผู้สอน ครูผู้รับผิดชอบโครงการ แบ่งเป็น 4 ตอน

- ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list)
- ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการประเมินโครงการแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) ของลิเคิร์ต การประเมินโครงการ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต
- ตอนที่ 3 สอบถามความพึงพอใจเกี่ยวกับงานบริการสารสนเทศในโครงการ
- ตอนที่ 4 ปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ

ฉบับที่ 2 สำหรับกรรมการสถานศึกษา เจ้าหน้าที่งานธุรการกองการศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลคลองกระดังง์ ผู้ปกครองนักเรียน นักเรียน แบ่งเป็น 4 ตอน

- ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list)
- ตอนที่ 2 แบบ สอบถามเกี่ยวกับการประเมินโครงการแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) ของลิเคิร์ต การประเมินโครงการด้านผลผลิต
- ตอนที่ 3 สอบถามความพึงพอใจเกี่ยวกับงานบริการสารสนเทศในโครงการ
- ตอนที่ 4 ปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ

ฉบับที่ 1 สำหรับผู้บริหาร ครู ครูผู้รับผิดชอบโครงการ

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ
(Check list)

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย / ลงในช่อง หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

1. ตำแหน่ง

- ผู้บริหารสถานศึกษา ครู -ครูผู้รับผิดชอบโครงการ

2. เพศ

- ชาย หญิง

3. วุฒิการศึกษา

- ต่ำกว่าปริญญาตรี
 ปริญญาตรี
 สูงกว่าปริญญาตรี

4. อายุ

- ไม่เกิน 20 ปี 21-40 ปี
 41-60 ปี 61 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) ของลักษณะเกี่ยวกับ
การประเมิน โครงการ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต

คำชี้แจง ขอให้ท่านพิจารณาตามความเป็นจริง และ โปรดใส่เครื่องหมาย / ในช่องที่กำหนดตาม
ระดับความคิดเห็น ดังนี้

5	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นมากที่สุด
4	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นมาก
3	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นปานกลาง
2	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นน้อย
1	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5 มาก ที่สุด	4 มาก	3 ปาน กลาง	2 น้อย	1 น้อย ที่สุด
	ด้านปัจจัยเบื้องต้น (งบประมาณ บุคลากร สภาพแวดล้อม สื่อวัสดุอุปกรณ์ ทรัพยากรต่างๆ)					
1.	การกำหนดนโยบายและการวางแผนจัดกิจกรรม เหมาะสม					
2.	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการก่อนดำเนินงาน					
3.	มีแผนงาน การติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน					
4.	งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงานมีเพียงพอ					
5.	วัสดุอุปกรณ์มีประสิทธิภาพมีคุณภาพดี เหมาะสมในการ ใช้งาน					
6.	การได้รับความสะดวกในเรื่องวัสดุอุปกรณ์ในการ ดำเนินงาน					
7.	จำนวนคอมพิวเตอร์พร้อมอุปกรณ์มีเพียงพอ					
8.	อาคาร สถานที่ เอื้ออำนวยในการดำเนินงาน					
9.	สิ่งอำนวยความสะดวก ต่างๆ ห้องคอมพิวเตอร์ ระบบ เสียง แสง จอภาพ เครื่องฉายเหมาะสม					
10.	ระบบอินเทอร์เน็ตอยู่ในเกณฑ์ดี ทันสมัย ใช้งานได้ดี					
11.	ครูผู้สอนหรือวิทยากรให้ความรู้ถ่ายทอดเทคโนโลยีได้ดี					
12.	ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินโครงการมีความเหมาะสม					
13.	การมอบหมายงานมีความเหมาะสมกับบุคลากร					
14.	ผู้บริหารจัดให้มีการพัฒนาระบบเทคโนโลยี					
	ด้านกระบวนการ (ได้แก่ การวางแผน โครงสร้างการบริหาร การดำเนินการ)					
1.	ก่อนการดำเนินโครงการมีการประชุมเพื่อวางแผนการ ดำเนินงาน					
2.	มีการสำรวจข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตาม โครงการเป็นปัจจุบัน					
3.	มีการแต่งตั้งกรรมการก่อนดำเนินโครงการ					

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5 มาก ที่สุด	4 มาก	3 ปาน กลาง	2 น้อย	1 น้อย ที่สุด
4.	ประชุมวางแผนก่อนดำเนินโครงการ					
5.	คณะกรรมการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์วางแผน					
6.	มีโครงสร้างการบริหารงานตามความสามารถของ ผู้ปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม					
7.	ร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกในการส่งเสริมการใช้ เทคโนโลยีจัดทำข้อมูลสารสนเทศ					
8.	กิจกรรมที่จัดสอดคล้องกับโครงการ					
9.	การดำเนินกิจกรรมเป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนดไว้					
10.	กิจกรรมที่กำหนดไว้ในโครงการสามารถดำเนินการ ตามที่กำหนดไว้					
	(การจัดการเป็นระบบ การค้นหาเอกสารรวดเร็ว รับ-ส่ง หนังสือทันเวลา)					
1.	มีการจัดเตรียมเอกสารในการจัดทำข้อมูลสารสนเทศ					
2.	การจัดกิจกรรมที่มีการบูรณาการเกี่ยวกับการนำข้อมูล สารสนเทศและเทคโนโลยีมาใช้					
3.	ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบงานสารสนเทศปฏิบัติได้ทันเวลา					
4.	งานเอกสารที่เกี่ยวข้องกับอินเทอร์เน็ตปฏิบัติเข้าใจ ระบบงาน ใช้ได้อย่างถูกต้อง ทันท่วงทีเหตุการ์ณและเวลา					
5.	การติดต่อประสานงานกับฝ่ายต่างๆทั้งภายในและ ภายนอกสถานศึกษาเป็นไปอย่างรวดเร็ว					
6.	การปฏิบัติงานเป็นไปตามขั้นตอนในแผนการปฏิบัติงาน					
7.	หน่วยงานภายนอกและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถใช้ บริการได้อย่างสะดวก					
8.	ข้อมูลสารสนเทศในด้านต่างๆ เป็นระบบค้นหาได้ง่าย ทันต่อความต้องการของผู้ใช้บริการ					
9.	ข้อมูลสารสนเทศจัดเก็บอย่างเป็นระบบ					
10.	ผู้รับผิดชอบงานมีความรู้ความเข้าใจงานที่รับผิดชอบ					

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5 มาก ที่สุด	4 มาก	3 ปาน กลาง	2 น้อย	1 น้อย ที่สุด
	(การติดตามประเมินผล)					
1.	มีแผนการกำกับนิเทศติดตามการดำเนินงาน					
2.	มีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่องเป็นระยะ					
3.	มีการกำกับติดตามการดำเนินโครงการของผู้เกี่ยวข้อง					
4.	มีการประเมินและสรุปผลการดำเนินงานตามโครงการ					
5.	นำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขงาน					
	ด้านผลผลิต (การบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ)					
1.	ท่านอยากให้มีการจัดโครงการนี้อย่างจริงจังและได้รับการสนับสนุนจากฝ่ายต่างๆ					
2.	ท่านอยากให้บุคลากรภายในสถานศึกษาได้รับความรู้เรื่อง ICT มากขึ้น					
3.	มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี					
4.	งานด้านสารสนเทศจัดการอย่างเป็นระบบ					
5.	หน่วยงานภายนอกสามารถขอใช้ข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนได้สะดวกรวดเร็ว					
6.	นักเรียนได้รับความรู้จากการจัดกิจกรรมตามโครงการ					
7.	นักเรียนสามารถใช้เทคโนโลยีได้					
8.	นักเรียนนำความรู้ทางเทคโนโลยีไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันอย่างเกิดประโยชน์และสร้างสรรค์					
9.	บุคลากรภายในสถานศึกษามีความรู้ในการใช้เทคโนโลยี และสามารถนำมาใช้ในการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศได้อย่างเป็นระบบ					
10.	มีการให้บริการข้อมูลสารสนเทศกับผู้ปกครองและชุมชน					
11.	การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารสารสนเทศของโรงเรียน					

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5 มาก ที่สุด	4 มาก	3 ปาน กลาง	2 น้อย	1 น้อย ที่สุด
12.	โรงเรียนได้รับความร่วมมือจากชุมชนในการดำเนินงานตามโครงการ					

ตอนที่ 3 สอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) ของลิเคิร์ท เกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ

คำชี้แจง ขอให้ท่านพิจารณาตามความเป็นจริง และ โปรดใส่เครื่องหมาย / ในช่องที่กำหนดตามระดับความคิดเห็น ดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมาก
- 3 หมายถึง ระดับความคิดเห็นปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อย
- 1 หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5 มาก ที่สุด	4 มาก	3 ปาน กลาง	2 น้อย	1 น้อย ที่สุด
1	การปฏิบัติงานด้าน ICT ของสถานศึกษามีประสิทธิภาพ					
2.	การติดต่อขอข้อมูลกับบุคลากรที่รับผิดชอบงานจากฝ่ายต่างๆเป็นไปอย่างรวดเร็ว					
3.	การจัดการข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาเป็นระบบมีขั้นตอน					
4.	การดำเนินงานหรือ การปฏิบัติงานของผู้รับผิดชอบเป็นไปอย่างรวดเร็วมีขั้นตอน					
5.	บุคลากรมีความกระตือรือร้นเต็มใจให้บริการ					
6.	มีการพัฒนาปรับปรุง สื่อ วัสดุอุปกรณ์ให้พร้อมใช้งานอยู่เสมอ					

**ฉบับที่ 2 สำหรับผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา นักเรียน เจ้าหน้าที่งานธุรการกองการศึกษาของ
องค์การบริหารส่วนตำบล**

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ
(Check list)

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย / ลงในช่อง หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

1. ตำแหน่ง

- กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง
 เจ้าหน้าที่ของ อบต. นักเรียน

2. เพศ

- ชาย หญิง

3. วุฒิการศึกษา

- ต่ำกว่าปริญญาตรี
 ปริญญาตรี
 สูงกว่าปริญญาตรี

4. อายุ

- ไม่เกิน 20 ปี 21-40 ปี
 41-60 ปี 61 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 สอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) ของลักษณะเกี่ยวกับการ
ประเมินโครงการ ด้านผลผลิต

คำชี้แจง ขอให้ท่านพิจารณาตามความเป็นจริง และ โปรดใส่เครื่องหมาย / ในช่องที่กำหนดตาม
ระดับความคิดเห็น ดังนี้

5	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นมากที่สุด
4	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นมาก
3	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นปานกลาง
2	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นน้อย
1	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5 มาก ที่สุด	4 มาก	3 ปาน กลาง	2 น้อย	1 น้อย ที่สุด
	ด้านผลผลิต (การบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ)					
1.	ท่านอยากให้มีการจัดโครงการนี้อย่างจริงจังและได้รับการสนับสนุนจากฝ่ายต่างๆ					
2.	ท่านอยากให้บุคลากรภายในสถานศึกษาได้รับความรู้เรื่อง ICT มากขึ้น					
3.	มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี					
4.	งานด้านสารสนเทศจัดการอย่างเป็นระบบ					
5.	หน่วยงานภายนอกสามารถขอใช้ข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนได้สะดวกรวดเร็ว					
6.	นักเรียนได้รับความรู้จากการจัดกิจกรรมตามโครงการ					
7.	นักเรียนสามารถใช้เทคโนโลยีได้					
8.	นักเรียนนำความรู้ทางเทคโนโลยีไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันอย่างเกิดประโยชน์และสร้างสรรค์					
9.	บุคลากรภายในสถานศึกษามีความรู้ในการใช้เทคโนโลยี และสามารถนำมาใช้ในการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศได้อย่างเป็นระบบ					
10.	มีการให้บริการข้อมูลสารสนเทศกับผู้ปกครองและชุมชน					
11.	การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารสารสนเทศของโรงเรียน					
12.	โรงเรียนได้รับความร่วมมือจากชุมชนในการดำเนินงานตามโครงการ					

ตอนที่ 3 สอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) ของลิเคิร์ต เกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ

คำชี้แจง ขอให้ท่านพิจารณาตามความเป็นจริง และ โปรดใส่เครื่องหมาย / ในช่องที่กำหนดตามระดับความคิดเห็น ดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมากที่สุด
 4 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมาก
 3 หมายถึง ระดับความคิดเห็นปานกลาง
 2 หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อย
 1 หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5 มาก ที่สุด	4 มาก	3 ปาน กลาง	2 น้อย	1 น้อย ที่สุด
1.	การปฏิบัติงานด้าน ICT ของสถานศึกษามีประสิทธิภาพ					
2.	การติดต่อขอข้อมูลกับบุคลากรที่รับผิดชอบงานจากฝ่ายต่างๆเป็นไปอย่างรวดเร็ว					
3.	การจัดการข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาเป็นระบบมีขั้นตอน					
4.	การดำเนินงานหรือการ การปฏิบัติงานของผู้รับผิดชอบเป็นไปอย่างรวดเร็วมีขั้นตอน					
5.	บุคลากรมีความกระตือรือร้นเต็มใจให้บริการ					
6.	มีการพัฒนาปรับปรุง สื่อ วัสดุอุปกรณ์ให้พร้อมใช้งานอยู่เสมอ					
7.	งานข้อมูลสารสนเทศมีความถูกต้อง ไม่มีข้อผิดพลาด					
8.	งานสารสนเทศมีความน่าเชื่อถือและมีเอกสารอ้างอิง					
9.	นักเรียนได้รับความรู้มีการพัฒนาตนเองด้านเทคโนโลยี					
10.	ชุมชนและสถานศึกษามีการประสานงานกัน					
11.	ชุมชนได้รับประโยชน์จากการดำเนินโครงการของโรงเรียน					
12.	มีการพัฒนางานด้านสารสนเทศอยู่เสมอ					

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5 มาก ที่สุด	4 มาก	3 ปาน กลาง	2 น้อย	1 น้อย ที่สุด
13.	สถานศึกษาจัดให้มีโครงการนี้ต่อไป					
14.	ได้รับการสนับสนุนทรัพยากรต่างๆจากหน่วยงาน ภายนอก					

ตอนที่ 4 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ

คำชี้แจง ขอให้ท่านแสดงความคิดเห็นที่ท่านคิดว่าในระหว่างดำเนินโครงการพบปัญหา อุปสรรค
และควรมีการปรับปรุงแก้ไขส่วนใด

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

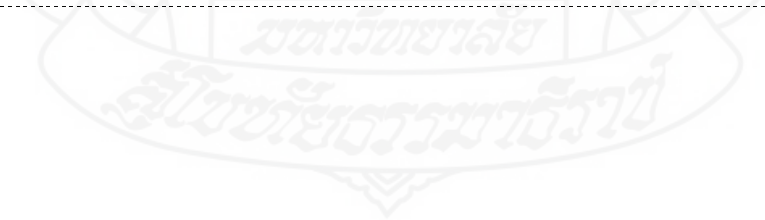
.....

.....

.....

.....

.....

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางสาวสิริกานต์ สาริกา
วัน เดือน ปีเกิด	21 สิงหาคม 2519
สถานที่เกิด	อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์
ประวัติการศึกษา	ครุศาสตร์บัณฑิต สถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์ พ.ศ.2543
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนบ้านคลองคู อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์
ตำแหน่ง	ข้าราชการครู

